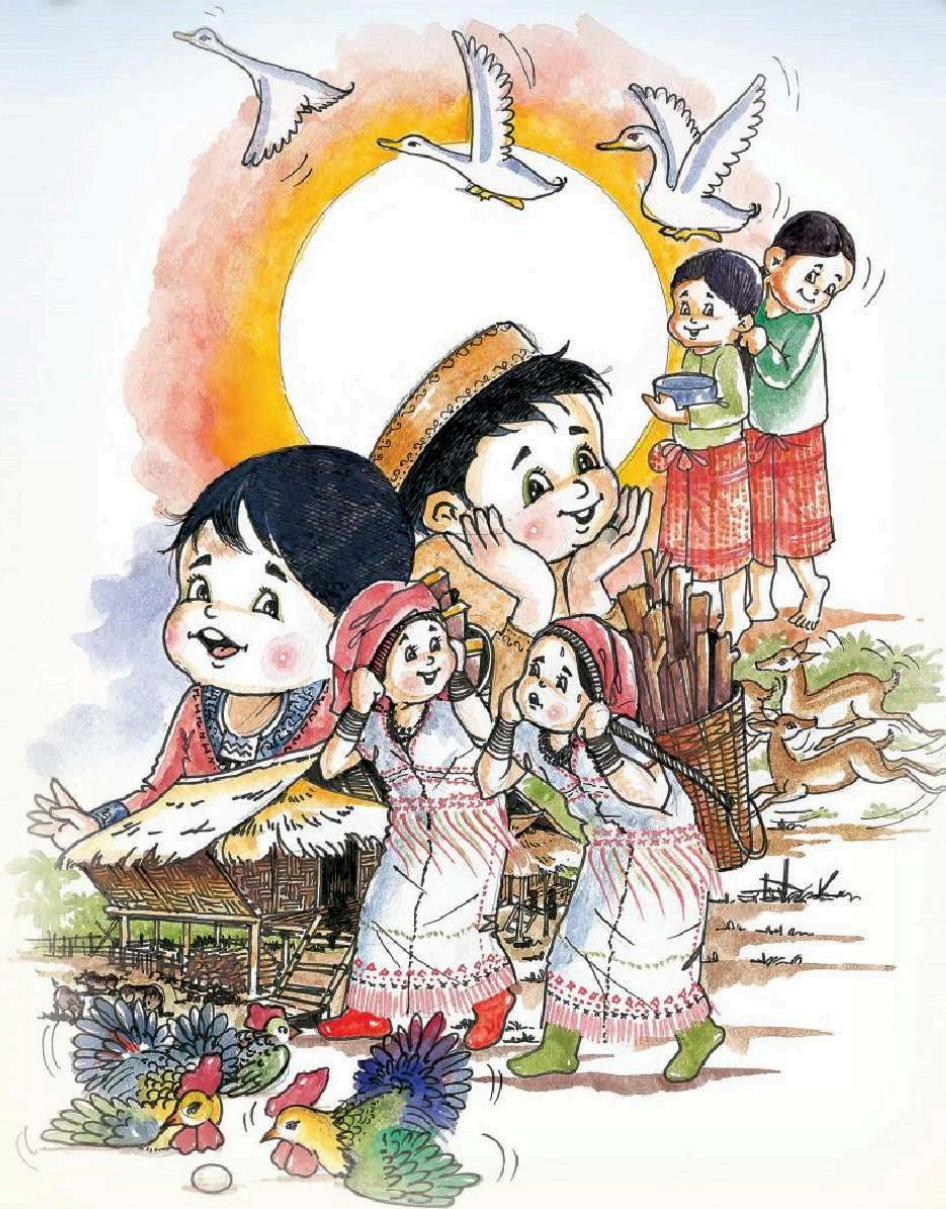


นิทานเด็กชายแดน



สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ



สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน ภาษาไทย

เรื่อง นิทานเด็กชายแดน

ลิขสิทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์และโทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

นิทานเด็กชายแดน : รวมนิทานแปลและเรียงเรียงจากภาษาท้องถิ่น ๕ ภาษา.

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม กรุงเทพฯ : บุษบา ประภาสพงศ์

บรรณธิการ, ๒๕๕๖. ๑๕๒ หน้า

๓๙๘.๒

ISBN 978-616-317-363-8

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๓๘ ๓๐๓๓, ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๓๒๑๕

เลขงาน ๕๔๐๒๑๒๘

www.suksapan.or.th





คำนำ

นิทานเด็กชายแดน เล่มนี้ เป็นหนังสือนิทานภาษาไทย ที่แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าท้องถิ่นหลายภาษา ได้แก่ เรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์ ภาษามอญ ภาษาม้ง ภาษาเขมรถิ่นไทย และภาษามลายูถิ่นไทย เรื่องเล่าท้องถิ่นแต่ละภาษาเป็นสื่อการเรียนรู้ อย่างหนึ่ง ซึ่งแต่งเป็นภาษาท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่น และครูที่สื่อสารภาษาเดียวกับเด็ก นำมาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กๆ ในชั้นเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนแนวทาง ทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น) โดยวิธีเล่าเรื่อง และตั้งคำถามจากเรื่องที่เล่า เพื่อพัฒนา ทักษะการฟัง การพูด และการคิด เป้าหมายของการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทเรื่องเล่า ก็เพื่อเตรียมเด็กเหล่านี้ ให้มีความพร้อมในทักษะการฟังและการพูดก่อน แล้วจึงพัฒนา ไปสู่ทักษะการอ่าน และการเขียนภาษาทั้งสอง ได้แก่ ภาษาที่เด็กสื่อสารประจำวัน และ ภาษาไทย ที่ละชั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ภาษา

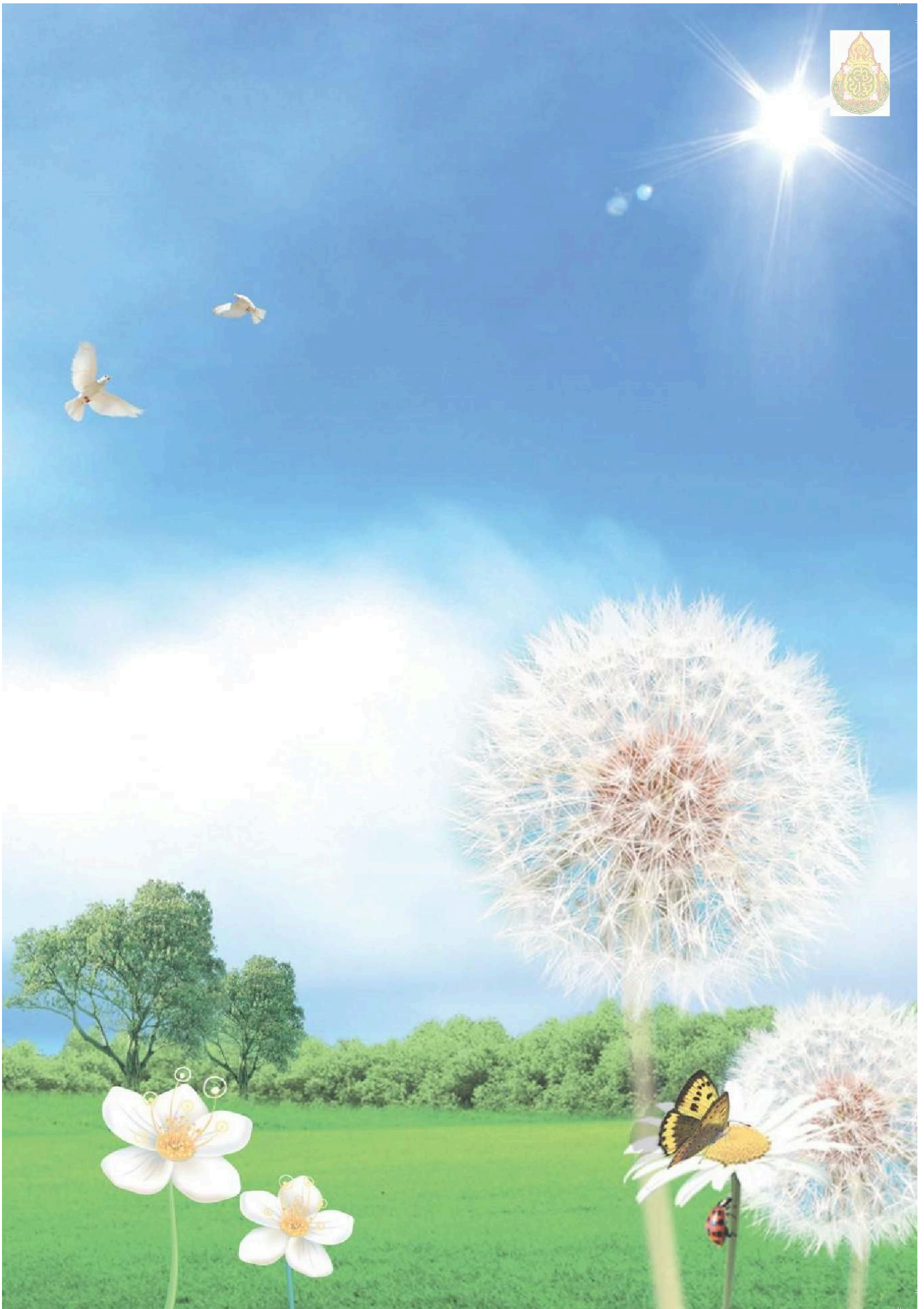
ในการแปลและจัดพิมพ์เรื่องเล่าท้องถิ่นเป็นหนังสือเรื่อง **นิทานเด็กชายแดน** นี้ มีเป้าหมายเพื่อให้ครูได้ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับเด็กๆ ที่มีชาติพันธุ์ ภาษาต่างๆ และสามารถอ่านภาษาไทยได้แล้ว ทั้งเด็กๆ ที่พูดภาษา ท้องถิ่นอื่นๆ เป็นภาษาแม่ก่อนภาษาไทย และเด็กไทยโดยทั่วไป ซึ่งหนังสือนี้ นอกจากจะใช้เป็นสื่อในการเรียนวิชาภาษาไทยแล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจทัศนะและ ความคิดของผู้แต่งซึ่งเป็นคนไทยในท้องถิ่น ที่มีภาษาและชาติพันธุ์แตกต่างจากคนไทย โดยทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้แต่งผู้แปลเรื่องต่างๆ ในหนังสือนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่น ที่มี ส่วนร่วมสร้างสรรค์หรือเป็นแหล่งกำเนิดของเรื่องเล่าและนิทานเรื่องต่างๆ หวังว่าหนังสือ เรื่อง **นิทานเด็กชายแดน** จะเกิดประโยชน์ทั้งต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา และการเรียนรู้ เพื่อเข้าใจความคิดของประชากรไทยในพื้นที่แนวชายแดน อันจะมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ สังคมไทยให้ร่มเย็น และเข้มแข็งสืบต่อไป

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วันที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖





สารบัญ

คำนำ



ชอกับเคมา

๓



แม่เปิดลูกเปิด

๕



ข้าวเปลือกกับมด

๗



มดแดงกันป่อง

๙



ลิงน้อยจอมดี๋อ

๑๑



คุณตาสอนหลาน

๑๓

เพื่อนรักเต่ากับงู

๑๕



หมูป่ากับนายพราน

๑๗



กบเปลี่ยนใจ

๑๙





เต่าหางานทำ

๒๑



ตากลัวไม้เรียว

๒๓



ยายเขี้ยวกับแม่ไก่

๒๕



ตาเรือนกับยายกิบ

๒๗



ใครจะเป็นหัวหน้า

๒๘



เด็กหญิงคนชื้อ

๓๑



ไก่ป่ากับแมวป่า

๓๓



กบน้อยกับราชสีห์

๓๕



กระจกกับจระเข้

๓๗



เต่ากับลิง

๓๙



ไม้สารพัดประโยชน์

๔๑





เจ้าเล่ห์

๔๒



วัวกินข้าวโพด

๔๔



เต่ากับเป็ด

๔๖



ทำไมควายจึงไถนา

๔๙



เลื้อยอยากกินน้ำมะพร้าว

๕๑



วัวอยากเปลี่ยนเสียง

๕๒



ลิงอยากได้กระบุง

๕๔



ลุงโจไปไถนา

๕๗



สิงโตกับแมงมัน

๕๙



จิ้งหรีดผู้โง่เขลา

๖๒



งูกับเต่า

๖๔





ธิดาผลมะตูม

๖๖



หญิงชรากับลิงน้อย

๖๙



โต้งกับลี

๗๐



ไปหาเขียดหาปู

๗๒



กว้างใหญ่กับกว้างเล็ก

๗๔



ต้นไม้เพื่อนรัก

๗๖



จะมะตกต้นไม้

๗๙



ฝนลมๆ แล้งๆ ของมัตยือแนน

๘๑



โชคชะตาของกือลาบู

๘๒



รถล้อเลื่อน

๘๔



ลวดลายบนผ้ามั่ง

๘๖





ใจดีสู้เสือ

๘๘



พ่อทั้งสาม

๙๐



สองพี่น้องกับงู

๙๒



ภูเขาราช

๙๕



เจ้าต่างอยากเป็นอะไร

๙๗

ความหมายและความสำคัญของเรื่องเล่า

๑๐๐

ตัวอย่างแผนการใช้เรื่องเล่าและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

๑๐๗

ตัวอย่างอักษรไทยที่ใช้เขียนภาษาท้องถิ่น

๑๑๑

ตัวอย่างเรื่องเล่าภาษาท้องถิ่นอักษรไทย

๑๒๑

คณะผู้จัดทำ

๑๔๐

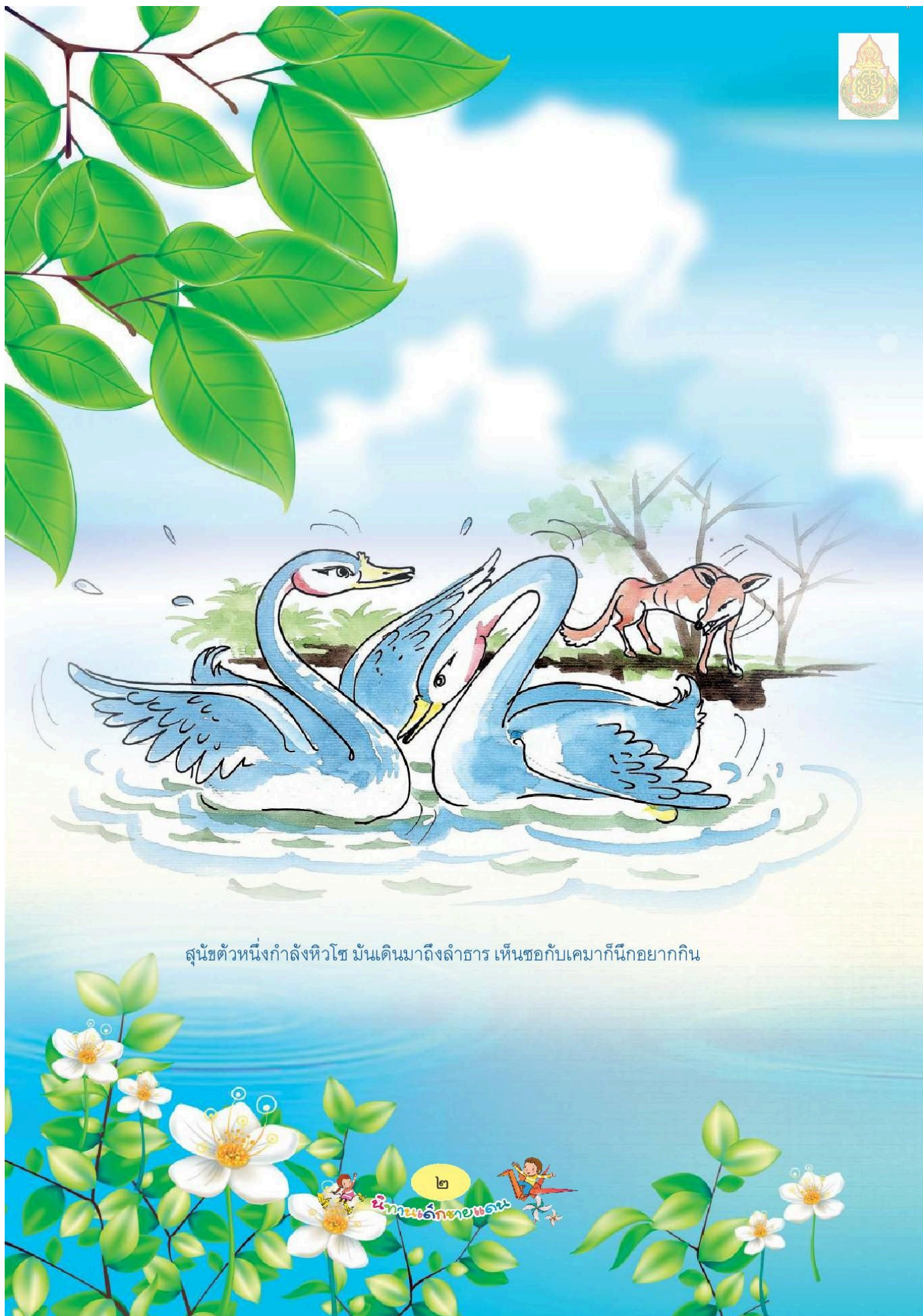






นิทานเด็กชายแดน

รวมนิทานซึ่งแปลและเรียบเรียง
จากเรื่องเล่าท้องถิ่น & ภาษา



สุนัขตัวหนึ่งกำลังหิวโซ มันเดินมาถึงลำธาร เห็นชอกกับเคมาที่นี่ก็อยากกิน



ชอกับเคมา^{*}

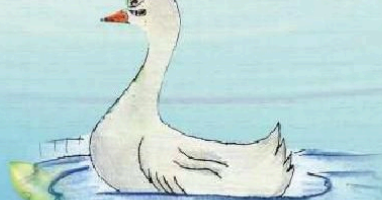
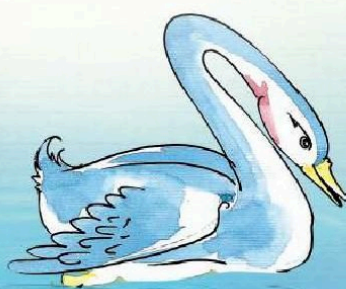
มีห่านสองตัวเป็นเพื่อนกัน ตัวหนึ่งชื่อชอ อีกตัวหนึ่งชื่อเคมา
ชอกับเคมาหาปลา กินอยู่ในลำธารกลางป่า

สุนัขตัวหนึ่งกำลังหิวโซ มันเดินมาถึงลำธาร เห็นชอกับเคมา
ก็นึกอยากกิน มันจึงค่อยๆ ย่องลงไป ในลำธาร เมื่อชอกับเคมาเห็นสุนัข
ตามลงมาในน้ำ ก็รีบว่ายน้ำหนี สุนัขว่ายน้ำตาม แต่สุนัขหมดแรงเสียก่อน
ว่ายน้ำตามไปไม่ไหว ชอกับเคมาจึงหันกลับมา แล้วช่วยกันไล่จิกสุนัข
สุนัขตกใจ ว่ายน้ำหนีขึ้นฝั่ง แล้ววิ่งเข้าป่าไป

ชอกับเคมากลับมาที่ลำธาร แล้วหาปลา กินกันต่อไปอย่าง
เอร็ดอร่อย



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย





แม่เปิดรักลูกเปิดทั้งหัวใจมาก



นิทานเด็กชายผด



แม่เปิดลูกเปิด*

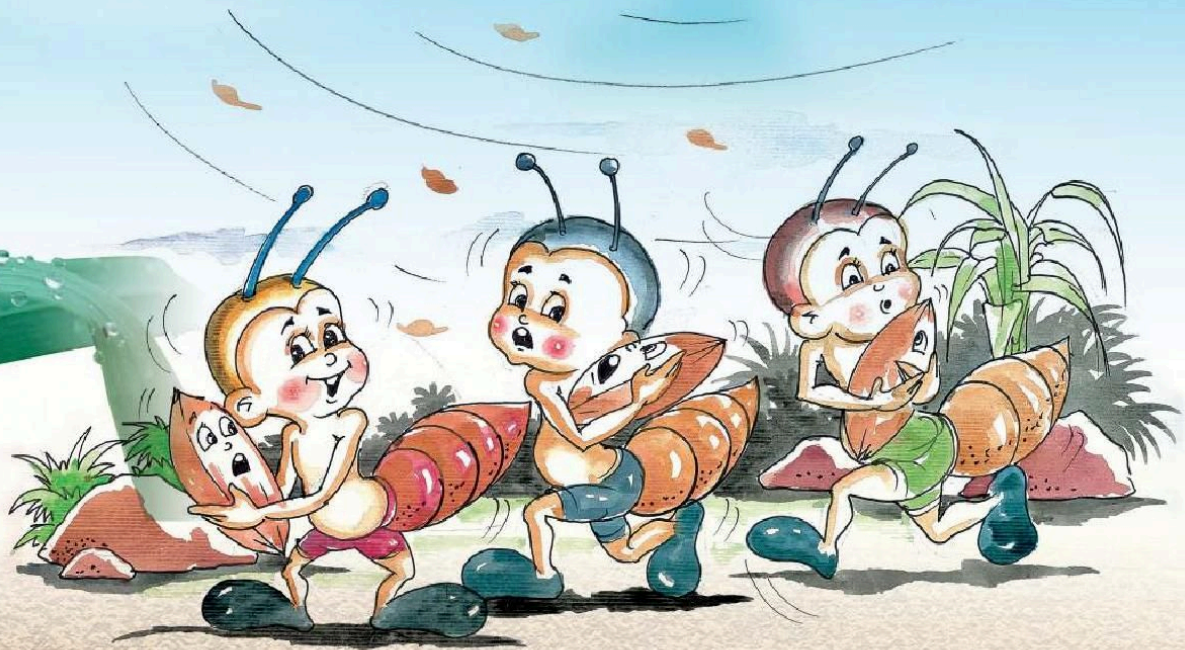
แม่เปิดตัวหนึ่งมีลูกห้าตัว แม่เปิดรักลูกเปิดทั้งห้าตัวมาก และชอบตามใจลูกๆ โดยเฉพาะลูกเปิดตัวสุดท้ายซึ่งเป็นน้องเล็กสุด มันมีนิสัยชอบตามใจตัวเอง แม่เปิดก็ชอบจะตามใจลูก ให้ลูกเปิดตัวสุดท้าย หรือเจ้าตัวน้อยขี่หลังแม่ทุกวัน ลูกเปิดตัวน้อยจึงไม่ค่อยได้เดินเอง มักอ้างว่าเดินไม่เก่งและเดินตามพี่ๆ ไม่ทัน

อยู่มาวันหนึ่ง ลูกเปิดตัวน้อยไม่สบาย แม่เปิดจึงให้มันขี่หลังแล้วพาไปหาหมอ หมอตรวจร่างกายลูกเปิดตัวน้อยแล้วบอกว่า “เจ้าตัวน้อยเธอมีร่างกายอ่อนแอมาก เธอไม่ได้ออกกำลังกาย ไม่ออกแรงเลยใช่ไหม กลับไปนี่ เธอควรพักผ่อนให้มากๆ พอลายป่วยแล้วเธอต้องเดินเอง เดินมากๆ นะ จะได้แข็งแรง” ลูกเปิดน้อยพูดว่า “ขอบคุณหมอ”

ลูกเปิดตัวน้อยกลับไปนอนพักผ่อนพอลายป่วยแล้ว ลูกเปิดตัวน้อยก็ชอบเดินเอง ไม่ขี่หลังแม่ไปไหนมาไหนอีก ลูกเปิดแข็งแรงขึ้นมากและไม่เจ็บป่วยอีก ลูกเปิดรู้แล้วว่า ถ้าจะให้ร่างกายแข็งแรงดี เธอต้องเดิน ต้องออกแรงและออกกำลังกายทุกวัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่





“เราขอข้าวเปลือกไปกินไม่กี่เมล็ด ไม่เป็นไรหรอกนะ”



ข้าวเปลือกกับมด*

พอถึงหน้าฝน ชาวนามาทว่านข้าวเปลือกลงในนา ข้าวเปลือกต่างดีใจที่จะได้งอกเป็นต้นข้าว แล้วเติบโตออกดอกออกรวง

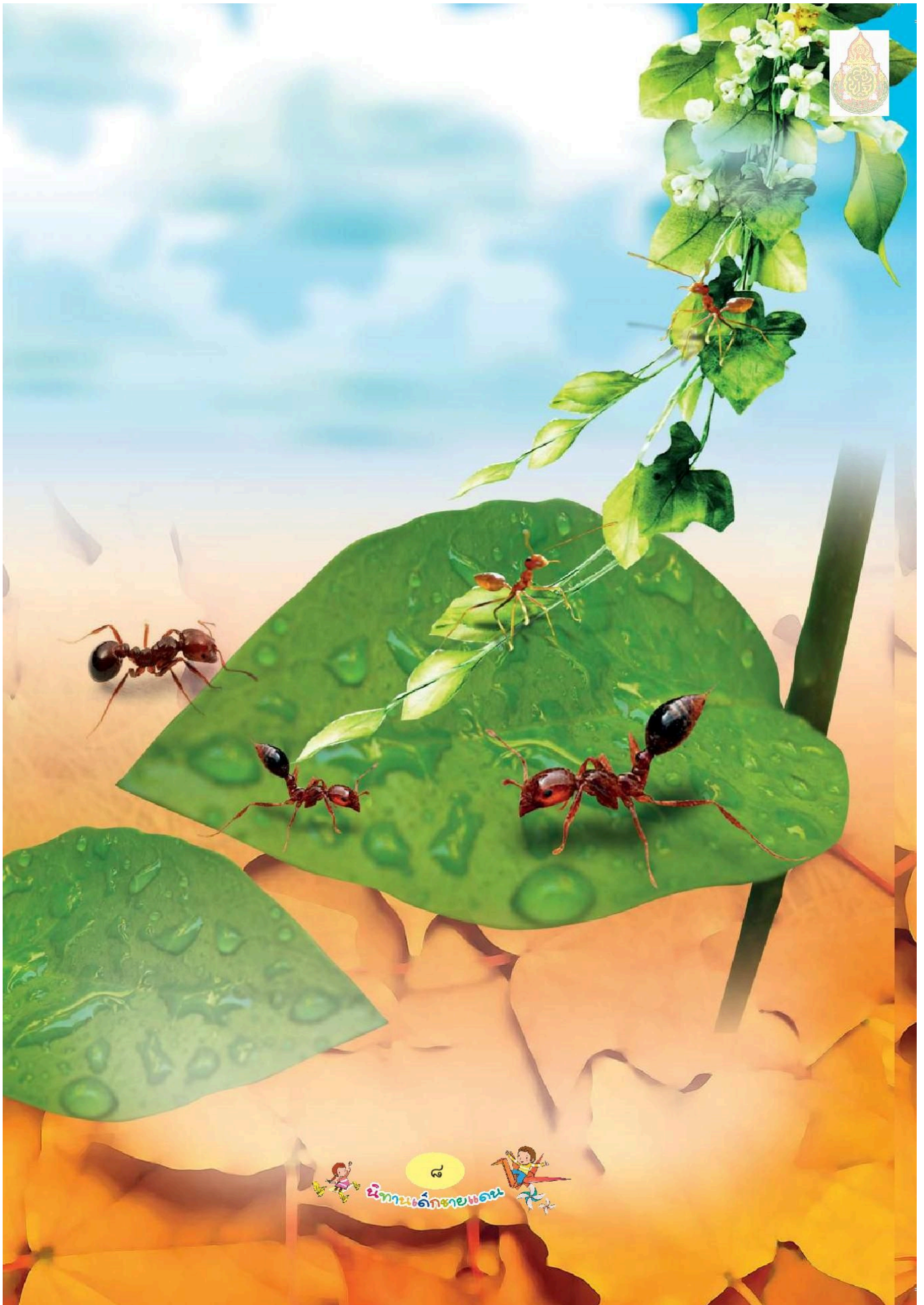
พอชาวนากลับไปแล้ว มดฝูงหนึ่งก็พากันมาชนข้าวเปลือก จะเอาไปเก็บไว้กินในรัง ข้าวเปลือกพูดกับมดเหล่านั้นว่า “เจ้าจะกินเราได้อย่างไร คนเขาทำนามายากลำบากแค่ไหน กว่าจะได้ข้าวมากิน”

มดตอบว่า ก็ช่วงที่คนขุดดินเตรียมดิน ก่อนจะหว่านข้าวเปลือกลงไปนั้น เราได้ฆ่ามด ฆ่าพวกเราไปมาก พอถึงเวลาถางหญ้า คนก็เหยียบพวกเรตายอีก เราเพียงแต่ขอข้าวเปลือกกลับไปกินไม่กี่เมล็ด ไม่เป็นไรหรอกนะ”

พูดจบ พวกมดก็ช่วยกันชนข้าวเปลือกกลับไปรัง

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปอว์







มดแดงก้นป่อง*

งูเหลือมถูกอีกาหลอกให้คายพิษทิ้ง
อีกาโลภมาก ลงไปอาบสระพิษ
อีกาจึงมีปีกและขนเป็นสีดำ
งูเห่ารู้ข่าวก็มาดืมเอาพิษไป
ตะขากับแมงป่องก็มาเอาพิษไป
ผึ้งกับตัวต่อก็แช่กันในสระพิษ ได้พิษไป
งูสิงเลื้อยเร็ว จึงเลื้อยเลยสระพิษไป
พอเลื้อยกลับมา พิษในสระก็หมดแล้ว
พวกมดแดงมาถึง คูที่สระ ไม่มีพิษเหลือ
มดแดงถอนใจ ร้องเฮ้อ! แล้วทำวเอวจนเอวเล็กก้นป่อง
มดแดงจึงเอวเล็กและก้นป่องมาจนทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



เจ้าลิงน้อยแอบไปเล่นน้ำในแอ่ง



ลิงน้อยจอมดี๋*

ลิงน้อยตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับพ่อลิงในป่า ในป่าแห่งนี้มีแอ่งน้ำใหญ่ อยู่ใกล้ใกล้

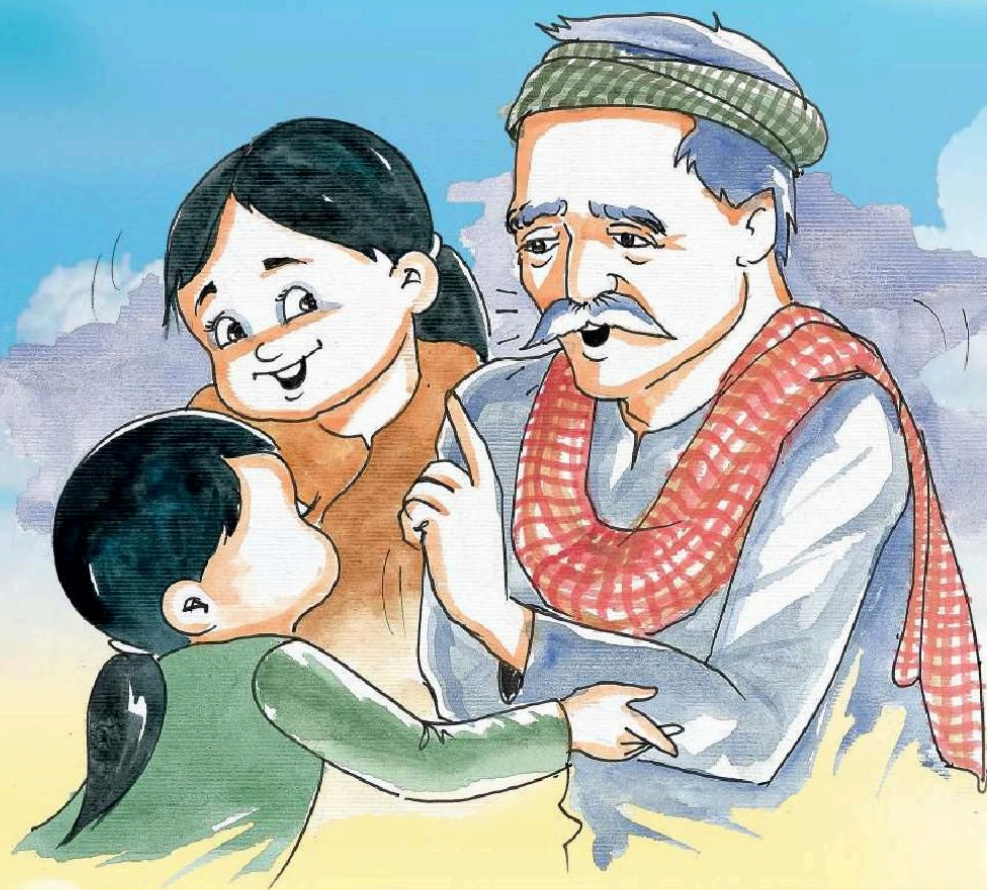
ลิงน้อยมีนิสัยดี๋รั้น ไม่เชื่อฟังพ่อ และชอบทำสิ่งที่พ่อห้าม อยู่มาวันหนึ่ง พ่อลิงจะไปหาอาหารในป่า ก่อนไป พ่อลิงบอกกับลูกลิงว่า “ถ้าพ่อไม่อยู่ เจ้าอย่าไปเล่นน้ำในแอ่งน้ำนั้นนะ น้ำลึกและมีสัตว์ร้ายอยู่ มันอาจจะทำร้ายลูก”

ลิงน้อยไม่เชื่อที่พ่อสั่ง พอพ่อไม่อยู่ ออกไปหาอาหาร ลิงน้อยก็แอบไปเล่นน้ำในแอ่งน้ำนั้น มันเล่นน้ำอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน

ในแอ่งน้ำนั้นมีจระเข้อยู่หลายตัว จระเข้ใหญ่ตัวหนึ่งว่ายน้ำเข้ามาหาเจ้าลิงน้อย แล้วจระเข้ก็กัดเจ้าลิงน้อยกินเป็นอาหาร

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่





“ข้าวที่เรากินอยู่ทุกวันนี้ได้มาจากชาวนา”



คุณตาสอนหลาน*

คุณตาของมูกับโมนเป็นชาวนา คุณตากับหลานฝาแฝดทั้งสองคนอาศัยอยู่ที่กระท่อมน้อยปลายนา หลานฝาแฝดทั้งสองคนรักคุณตามาก คุณตาไปไหนหลานก็จะขอตามไปด้วยเสมอ

วันหนึ่งในฤดูฝน ชาวนากำลังไถนา คุณตากับหลานทั้งสองคนก็ไปไถนาด้วย หลานชอบวิ่งไปวิ่งมา คุณตาจึงคอยเรียกหลานให้มาเล่นอยู่ใกล้ๆ คุณตาจะสอนหลานให้สังเกตต้นข้าว สอนวิธีจับคันไถ วิธีไถนาดำนา

มูถามคุณตาว่า “ทำไมหนูต้องเรียนวิธีทำนาด้วยล่ะคะ”

คุณตายิ้มและถามว่า “ทำไมเราต้องกินข้าวล่ะหลาน และอาชีพอะไรที่หลานคิดว่าเป็นงานที่ดี ทำแล้วมีความสุขและมีเกียรติ”

มู กับ โมน นั่งคิดเงียบอยู่ คุณตาพูดต่อไปว่า “อาชีพทำนาไถ่หลาน การทำนาเป็นอาชีพที่ดีและมีเกียรติ ข้าวที่เรากินอยู่ทุกวันนี้ก็ได้มาจากชาวนา” โมนพูดว่า “ถ้าไม่มีชาวนา ก็ไม่มีข้าวกินใช่ไหมคะคุณตา”

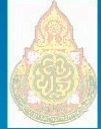
“ใช่แล้วหลานรัก ตาจึงอยากให้หลานเรียนรู้และรักอาชีพทำนา ตาจะสอนให้หลานเรียนรู้การเป็นชาวนาตั้งแต่ตอนนี้ เมื่อโตขึ้นและตาไม่อยู่แล้วหลานจะได้เป็นชาวนาที่ดีและเลี้ยงตัวได้” พูดแล้วคุณตาก็ยิ้มอย่างมีความสุข

หลังจากนั้น มูกับโมนก็ตั้งใจเรียนรู้วิธีทำนา ต่อมาเด็กทั้งสองคนก็เติบโตขึ้นเป็นชาวนาที่ดี มีฐานะดี และมีความสุข

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาหมอญ



งูกับเต่าสัญญากันว่า “ต่อไปนี่ เราจะเป็นเพื่อนรักกัน”



เพื่อนรักเต่ากับงู*

แต่ก่อนนี้ เต่ากับงูไม่ถูกกัน มันมักหาเรื่องทะเลาะกันอยู่เสมอๆ วันหนึ่ง เต่ากับงูทำแข่งความเร็ว สัตว์ทั้งสองตัวไปคาบหญ้าแห้งมาก่อไฟ เป็นกองแล้วจุดไฟขึ้น ไฟจากหญ้าแห้งลุกลาม ไหม้ไปตามลมพัดพา เต่ากับงูก็แข่งกันวิ่งหนีไฟที่ลุกไหม้ตามหลัง

งูเลื้อยมาถึงเส้นชัยก่อน ส่วนเต่าติดอยู่ในวงล้อมของไฟ เต่าถูกไฟลวกทั้งตัว งูย้อนกลับมา เห็นเต่าถูกไฟลวกก็ตกใจ งูถามเต่าว่า “ทำไมเจ้าจึงถูกไฟลวก เจ้าหนีไม่ทันหรือ”

เต่าตอบว่า “พอเห็นไฟลุก เราเป็นห่วงเจ้า เราเดินหาเจ้าอยู่ จึงหนีไฟไม่ทัน”

งูได้ฟังก็เสียใจและรู้สึกสงสารเต่า งูพูดขอโทษเต่า แล้วงูกับเต่าก็สัญญากันว่า “ต่อไปนี่เราจะเป็นเพื่อนรักกัน”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย



หมูป่าชวนเพื่อนมากินมันเทศที่ไร่ของนายพราน



หมูป่ากับนายพราน*

หมูป่าฝูงใหญ่หากินอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง นายพรานเข้าป่า แล้วเจอ
ฝูงหมูป่า ก็คิดอยากได้หมูป่าไปเลี้ยง

นายพรานจึงทำรั้วไม้สามด้านแล้วปลูกมันเทศไว้มากมายในรั้วไม้
เพื่อใช้ล่อหมูป่า หมูป่าเห็นไร่มันเทศ ก็ไปชวนเพื่อนตัวอื่นๆ มากินมันเทศ
หมูป่าออกมากินมันเทศที่ไร่ของนายพรานทุกวันจนเคยชิน

ต่อมา นายพรานนำไม้มาปักรั้วด้านที่สี่ ขณะที่หมูป่ากำลังกินมันเทศ
อย่างเพลิดเพลิน หมูป่าก็ถูกขังอยู่ในไร่มันเทศของนายพราน หมูป่า
ออกจากรั้วไม้ไม่ได้

หมูป่าจึงกลายเป็นหมูของนายพรานและกลายเป็นหมูบ้าน
จนถึงทุกวันนี้



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย





กบคิดอยากจะเป็นไก่ เพราะคิดว่าไก่อินอยู่อย่างสุขสบาย



๑๘

นิทานอีสป



กบเปลี่ยนใจ*

กบตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในสระน้ำเล็กๆ ข้างกุฏิหลวงตา กบเห็นคนนำอาหารมาถวายให้หลวงตาฉันทุกวัน กบก็คิดอยากจะเป็นหลวงตา พอหลวงตาฉันอิ่มแล้วเอาข้าวไปโปรยให้ไก่กิน กบก็คิดอยากจะเป็นไก่ เพราะเข้าใจว่าไก่สุขสบาย ไม่ต้องไปหาอาหารกินเอง

ขณะที่ไก่จิกเม็ดข้าวกินอยู่นั้น สุนัขตัวหนึ่งเข้ามาแย่งกินอาหารของไก่ กบก็เปลี่ยนใจ อยากจะเป็นสุนัข

มีคนหนึ่งมาหาหลวงตา สุนัขไล่กัดคนคนนั้น คนจึงเตะสุนัข กบเห็นสุนัขถูกเตะ ก็เปลี่ยนใจ คิดอยากจะเป็นคน

แมลงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ปลายจมูกของคนคนนั้น เขารำคาญแมลงวันจึงลูบหนีไป กบคิดว่าแมลงวันเก่งกว่าคนคนนั้น กบจึงอยากจะเป็นแมลงวัน

กำลังคิดเพลินๆอยู่นั้น แมลงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะที่จมูกกบ กบแลบลิ้นตวัดแมลงวันเข้าไปในท้อง กบกินแมลงวันแล้วจึงคิดว่า “เป็นอะไรๆ ก็ไม่ดีเท่ากับการเป็นตัวของเราเอง”

*แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย



๑๙

นิทานอีสปสำหรับเด็ก





วันหนึ่งๆ เตาส่งจดหมายได้หนึ่งฉบับเท่านั้น



เต่าหางานทำ*

ที่ทำการไปรษณีย์ติดประกาศรับสมัครพนักงานใหม่ เจ้าม้ากับเจ้าเต่าไปสมัครงานด้วยกัน เพื่อนทั้งสองได้ฝึกงานหน้าที่ส่งจดหมายเต่าเดินช้า วันหนึ่งๆ เต่าส่งได้หนึ่งฉบับเท่านั้น ส่วนม้าวิ่งเร็ว วันหนึ่งๆ ส่งได้ร้อยฉบับ ม้าจึงได้งานทำ ส่วนเต่ากลับบ้าน

ระหว่างเดินกลับบ้าน เต่าเจอลิง ลิงชวนเต่าไปสมัครงานที่สถานีดับเพลิง ลิงกับเต่าได้ฝึกงานหน้าที่ดับไฟบนยอดไม้ ลิงไต่ไปถึงยอดไม้ได้ง่าย ส่วนเต่าขึ้นต้นไม้ไม่ได้ ลิงจึงได้งานทำ ส่วนเต่ากลับบ้าน

อยู่มาวันหนึ่ง มีละครสัตว์คณะใหญ่มาจัดการแสดงในเมือง เต่าก็ไปสมัครงานอีก ครั้งนี้เต่าได้งานทำเป็นตัวแสดงในคณะละครสัตว์

เมื่อเปิดการแสดง เต่าเป็นตัวแรกที่ยืนกลางเวที แล้วช้างขึ้นไปเหยียบบนหลังเต่า เสือขึ้นไปยืนบนหลังช้าง ลิงขึ้นไปยืนบนหลังเสือ และสุดท้าย สุนัขจิ้งจอกขึ้นไปยืนบนหลังลิง

ผู้ชมต่างตื่นเต้นตกตะลึงไปกับการแสดงของคณะละครสัตว์ และประทับใจกับความแข็งแกร่งของเต่า เต่าจึงได้งานทำ

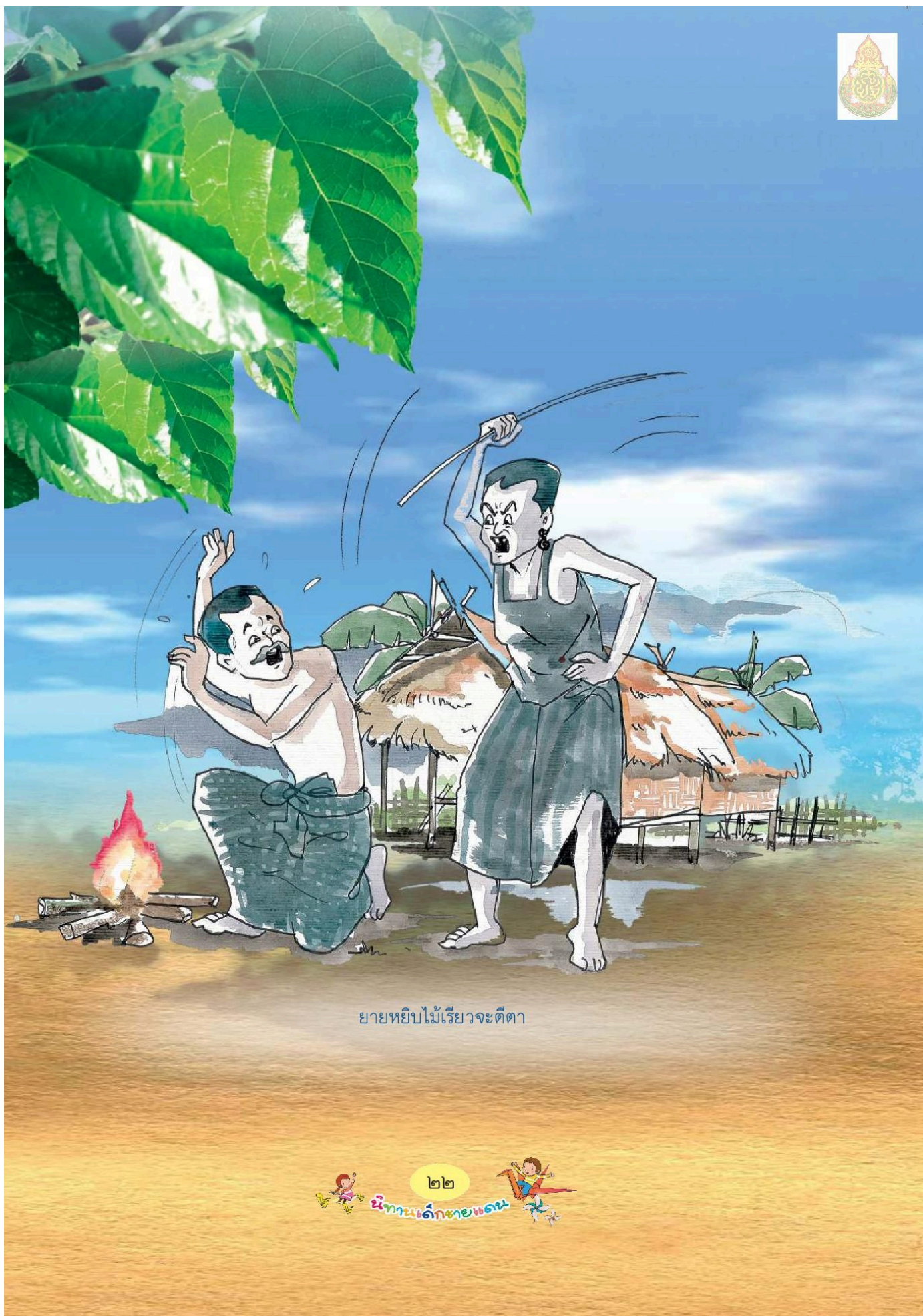
* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาฝรั่ง



๒๑

นิทานอีสปสำหรับเด็ก





ยายหิบบ่เริ่จะตีตา



ตากลัวไม้เรียว*

ตา ยาย และหลานอีกหนึ่งคนอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน
ยายชอบเลี้ยงไหม หลานก็ชอบตัวไหม หลานช่วยยายเลี้ยงไหม
หลานไปเก็บใบหม่อนมาให้ยายเลี้ยงไหมทุกวัน ส่วนตาก็ชอบลูกขึ้น
แต่เข้ามิด เพื่อไปผิงไฟที่ลานหน้าบ้าน

เข้ามิดวันหนึ่ง ยายตื่นขึ้นจากที่นอน ยายจะไปก่อไฟหุงข้าว แล้วก็
จะไปเอาใบหม่อนมาให้ตัวไหมกิน ยายลงบันไดไปข้างล่าง แล้วเห็นอะไร
อย่างหนึ่งตะคุ่มๆ อยู่ที่ลานหน้าบ้าน นั่นคือตานั่งผิงไฟอยู่ แต่ยายไม่รู้ว่าเป็น
ตานั่งผิงไฟอยู่ ยายคิดว่าที่เห็นนั้นเป็นสุนัขนั่งข้างกองไฟ

ยายหยิบไม้เรียวจะมาตีสุนัข ยายยกไม้เรียวขึ้นกำลังจะตี ตาตกใจ
รีบลุกขึ้นยืน ยายจึงรู้ว่าที่เห็นตะคุ่มๆ นั้นไม่ใช่สุนัข แต่คือตานั่นเอง

ยายตกใจรีบพูดขอโทษตา แล้วตาก็หัวเราะ หึ หึ

*แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย



๒๓

นิทานรักชาติ





ยายเขียวกให้อาหารแก่แม่ไก่เพิ่มขึ้น



ยายเขี้ยวกับแม่ไก่*

ยายเขี้ยวเลี้ยงแม่ไก่หนึ่งตัว ยายเขี้ยวให้อาหารแก่แม่ไก่วันละหนึ่งจาน แม่ไก่กินอาหารเสร็จแล้ว ก็ไปออกไข่ในรังที่ใกล้ๆ กองฟาง

แม่ไก่ออกไข่ทุกวัน วันละหนึ่งฟอง ต่อมา ยายเขี้ยวอยากให้อแม่ไก่ ออกไข่มากขึ้น ยายเขี้ยวจึงให้อาหารแก่แม่ไก่เพิ่มเป็นวันละสองจาน แม่ไก่ยังออกไข่วันละหนึ่งฟองเช่นเดิม

ยายเขี้ยวอยากให้อแม่ไก่ออกไข่มากๆ วันละหลายๆ ฟอง จึงให้อาหาร เพิ่มขึ้นเป็นวันละสามจาน แม่ไก่ก็ยังออกไข่วันละหนึ่งฟองเช่นเดิม

ยายเขี้ยวโกรธแม่ไก่ที่ยังออกไข่วันละหนึ่งฟอง จึงให้อาหารเพิ่มขึ้นอีก เป็นวันละสี่จานห้าจาน แม่ไก่กินอาหารไม่หมด ยายเขี้ยวเอาไม้เรียว ไล่ตีแม่ไก่ แม่ไก่ตกใจ กระโดดไปกระโดดมา

แม่ไก่อ้วนขึ้นมาก แต่แม่ไก่ไม่ออกไข่อีกเลย ยายเขี้ยวนั่งร้องไห้ เพราะไม่มีไข่ไก่ไว้รับประทาน



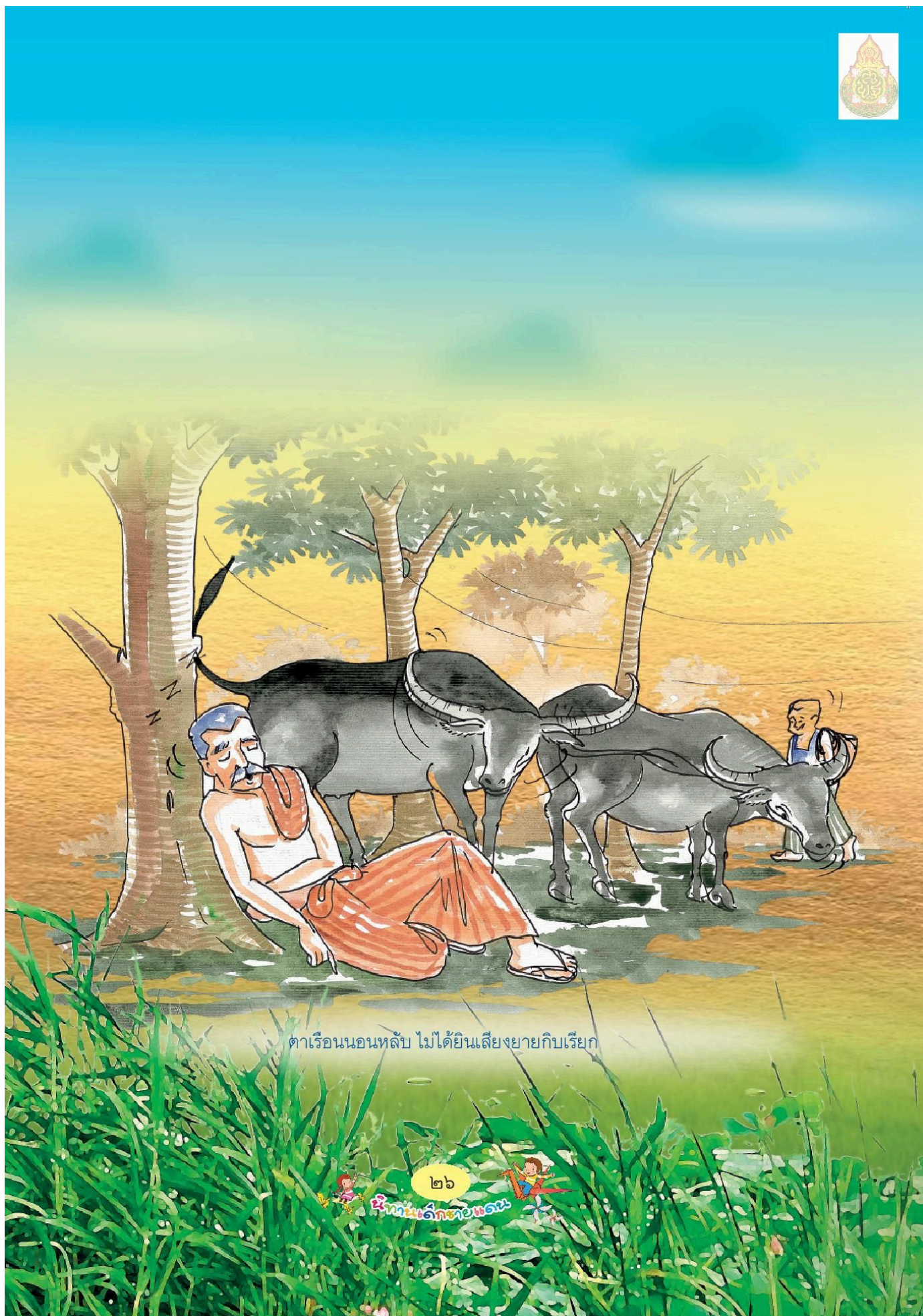
* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย



๒๕

นิทานอีสปสำหรับเด็ก





ตาเรื่อนนอนหลับ ไม่ได้ยินเสียงยายกิบเรียก



ตาเรื้อนกับยายกิบ*

ตาเรื้อนมีนา และมีควายไถนาสองตัว ตันฤดูฝน ตาเรื้อนจะจูงควายไปไถนา ควายไถนาดี

ตาเรื้อนเอาข้าวเปลือกไปหว่านในนา พอต้นกล้าโตได้ขนาดแล้ว ตาเรื้อนก็ชวนเพื่อนบ้านมาช่วยกันถอนต้นกล้าไปปลูกในนาอีกแปลงหนึ่ง

แล้วตาเรื้อนก็จูงควายไปไถนาในที่นาของยายกิบ ควายไถนาดี ตาเรื้อนไถนาได้หลายแปลงแล้วก็จูงควายไปกินหญ้า ตาเรื้อนแอบไปนอนที่ใต้ต้นไม้ ปล่อยให้ยายกิบเอาต้นกล้าไปดำนาอยู่คนเดียว

ยายกิบดำนาอยู่นาน ต้นกล้ายังไม่หมด ยายกิบจึงเรียกตาเรื้อนให้มาช่วย ยายกิบตะโกนเรียกตาเรื้อนหลายครั้ง ให้มาช่วยดำนา ตาเรื้อนมัวแต่นอนหลับใต้ต้นไม้ ไม่ได้ยินเสียงยายกิบเรียก

ยายกิบรออยู่นาน ก็ไม่เห็นตาเรื้อนมาช่วยดำนา ยายกิบจึงหยิบก้อนดินโยนใส่ตาเรื้อนซึ่งกำลังนอนหลับ ตาเรื้อนตกใจตื่นลุกขึ้น หน้าตาจั่วเจีย แล้วรีบเดินไปช่วยยายกิบดำนา

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย





ใครจะเป็นหัวหน้า*

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว อวัยวะทุกส่วนบนหัวมนุษย์ต่างพูดได้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่



วันหนึ่ง อวัยวะแต่ละส่วนพูดกันว่า เราควรจะมีหัวหน้าเพื่อช่วยดูแล อวัยวะอื่นๆ เราจะยกย่องผู้ใดขึ้นเป็นหัวหน้าดีนะ

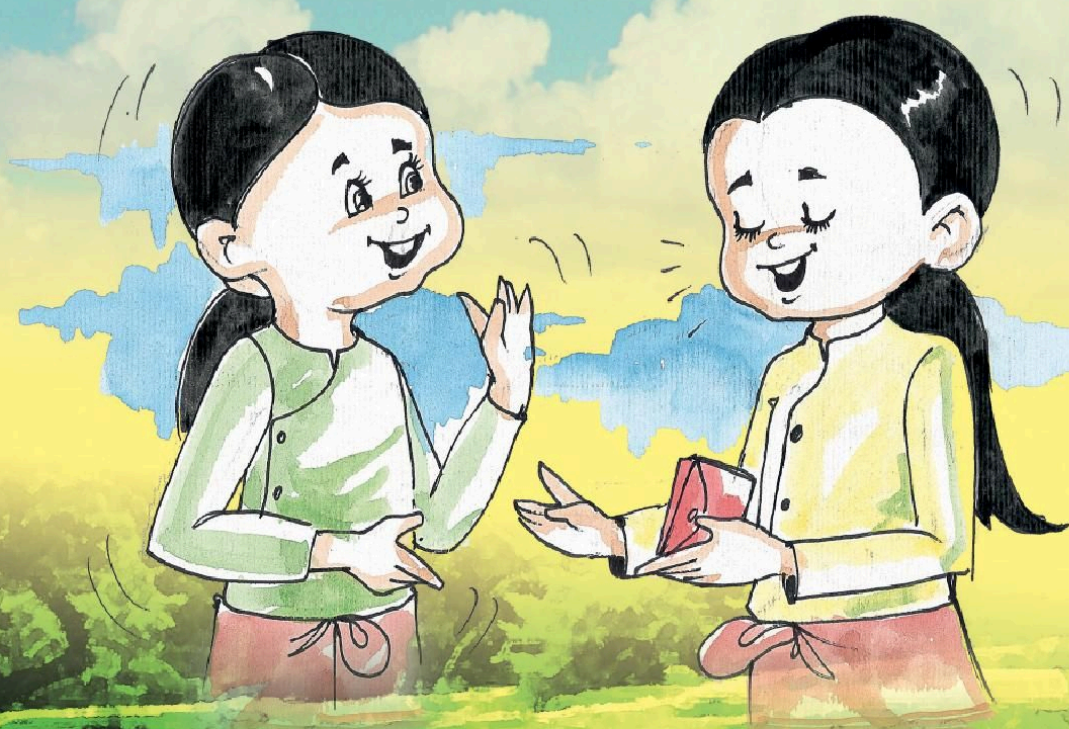
ตาพูดขึ้นก่อนว่า “ยกย่องฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันมองเห็นทุกสิ่ง”
หูพูดขึ้นบ้างว่า “ยกฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันได้ยินเสียงทุกเสียง”
จมูกพูดขึ้นบ้างว่า “ให้ฉันเป็นหัวหน้าสิ เพราะฉันรับรู้กลิ่นต่างๆ ได้ทุกกลิ่น”
ส่วนปากไม่ชอบสิ่งที่อวัยวะอื่นๆพูด ปากจึงพูดขึ้นว่า “ต้องฉันสิ ยกให้ฉันเป็นหัวหน้า ฉันทำสิ่งต่างๆ ได้หลายอย่าง ฉันกินก็ได้ พูดก็ได้”

อวัยวะ ตา หู จมูกและปากต่างต้องการเป็นหัวหน้า ต่างทะเลาะกัน ประท้วงกัน ไม่ทำหน้าที่ที่เคยทำ ตาไม่ยอมดูสิ่งใด หูไม่ยอมฟังเสียงทุกเสียง จมูกไม่ยอมดมกลิ่นทุกกลิ่น ปากก็ปิด ไม่กินไม่พูด

สามวันต่อมา ร่างกายก็อ่อนแรงลง อวัยวะทุกส่วนป่วยหนัก ใกล้ตาย

อวัยวะเหล่านั้นจึงคิดได้ว่า “เราไม่ควรทะเลาะ แ่งแย่งกัน การแ่งแย่งกันเป็นใหญ่ นั้น มีแต่จะเกิดความเสียหาย อวัยวะจึงมาพูดคุยกันใหม่ ต่างตกลงกันว่า ต่อไปนี้ เราจะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ไม่รอคำสั่ง ไม่แ่งแย่ง และไม่เกียจกัน

นับจากวันนั้น อวัยวะแต่ละส่วนก็อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและเป็นสุข



เด็กหญิงทั้งสองเก็บกระเป๋าสตางค์ได้ใบหนึ่ง



เด็กหญิงคนชื่อ*

ชานกับละยีโมน เป็นชื่อของเด็กหญิงสองคนซึ่งเป็นพี่น้องกัน แม้ว่าเด็กทั้งสองอยู่ในครอบครัวที่ยากจนมาก แต่ทั้งสองคนก็เป็นเด็กดี ซื่อตรง ซำคึด และไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ

เข้าวันหนึ่ง ชานกับละยีโมนเดินไปโรงเรียน ระหว่างทาง พี่น้องทั้งสองเก็บกระเป๋าสตางค์ได้ใบหนึ่ง ในกระเป๋านั้นมีสมุดบัญชีเงินฝาก และเงินอีกจำนวนหนึ่ง ชานกับละยีโมนนำกระเป๋านั้นไปส่งครูประจำชั้น เพื่อช่วยประกาศหาเจ้าของ

วันรุ่งขึ้น มีผู้มาขอรับกระเป๋าสตางค์คืน เจ้าของกระเป๋าคือพ่อค้า “ขอบใจหนุมามากนะจ๊ะที่เก็บกระเป๋ามาได้แล้วไปส่งครูให้ประกาศหาเจ้าของ หนูเป็นตัวอย่างของคนดีและซื่อตรง”

เจ้าของกระเป๋าคือพ่อค้าให้รางวัลแก่ชานและละยีโมน แล้วบอกว่า “ต่อแต่นี้ไปฉันจะอุปการะให้เรียนต่อจนจบชั้นสูงๆ” เจ้าของกระเป๋ายังมอบเงินอีกจำนวนหนึ่งให้แก่โรงเรียนด้วย

ครูใหญ่กล่าวชมเชยชานกับละยีโมน ครูใหญ่ชอบเล่าเรื่องราวดีๆ ให้นักเรียนฟัง ครูใหญ่พูดว่า “ขอให้นักเรียนดูตัวอย่างชานกับละยีโมน ซึ่งทำสิ่งดีๆ จนเป็นนิสัย”

คนทำความดี ก็จะได้รับสิ่งดีๆ ตอบแทนอย่างแน่นอน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ





แมวป่าได้ยินเสียงไก่ขัน มันย่องเข้าไป หมายถึงจะกัดกินไก่ป่า



ไก่ป่ากับแมวป่า*

ไก่ป่าตัวหนึ่งตื่นแต่เช้าตรู่ มันตื่นขึ้นมาโก่งคอขันอยู่บนต้นไม้ แมวป่าอยู่ใกล้ๆ ได้ยินเสียงไก่ขัน มันย่องเข้าไป หมายถึงก่อกินไก่ป่า แต่ไก่ป่าเห็นแมวป่าเสียก่อน มันตกใจ มันขึ้นไปเกาะอยู่บนยอดไม้สูง

พอแมวป่ามาถึง แมวป่าก็หลอกไก่ป่าว่า “ไก่เอ๋ย เจ้าไม่ต้องกลัวนะ เรามาดี เรามาฟังเสียงที่เจ้าขัน เมียของเราได้จากเราไปแล้ว เราเหงา เราเสียใจ เสียงขันอันไพเราะทำให้เราสบายใจ เจ้าช่างขันได้ไพเราะ เสียจริงๆ”

ไก่ป่าได้ยินก็ใจอ่อน ตอบแมวป่าว่า “เรารู้สึกเสียใจที่เมียของท่าน จากไป”

“ขอบใจนะ” และถ้าเจ้าลงมาเกาะที่กิ่งต่ำๆ ยืนขันอยู่ใกล้ๆ เสียงของเจ้าจะไพเราะมากขึ้นอีก” แมวป่าพูด

ไก่ป่าบินลงมาเกาะที่กิ่งไม้ต่ำลงมา แล้วโก่งคอขันเสียงดัง

แมวป่าพูดต่อไปว่า “ไก่ป่าจ๋า ขณะที่เจ้าขัน เราหลับตาฟังแล้ว เสียงขันช่างไพเราะเสียจริง เจ้าลองขันอีกทีสิ หลับตาดูด้วยนะ เจ้าจะรู้ว่า เสียงขันของเจ้าไพเราะมากจริงๆ”

ไก่ป่าหลงเชื่อ มันหลับตาและโก่งคอขันอีกครั้ง แมวป่ารอโอกาส อยู่แล้ว มันกระโดดเข้าก่อกินไก่ป่า ไก่ป่าจึงกลายเป็นอาหารของ แมวป่าตัวนั้น



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาฝรั่ง



๓๓





ราชสีห์เห็นอยหุดแรง

๓๔

นิทานเด็กชายหนูน



กบน้อยกับราชสีห์*

ราชสีห์ตัวหนึ่งออกไปหาเหยื่อ มันเดินไปถึงสระน้ำใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งมีกบน้อยตัวหนึ่งอาศัยอยู่ ราชสีห์เห็นกบน้อย ก็พูดด้วยเสียงอันดังว่า “เฮ้! เจ้ากบน้อย เจ้าจงออกไปเสียจากที่นี่ สระน้ำแห่งนี้是我们的”

กบน้อยกล่าวตอบราชสีห์ด้วยน้ำเสียงสุภาพ “ท่านราชสีห์ ท่านควรพูดโถ้วเฉพาะเมื่ออยู่ในป่า หากควรพูดอำนาจมาจนถึงสระน้ำแห่งนี้ไม่ว่าง”

ราชสีห์ได้ฟังก็โกรธ พูดขึ้นว่า “โอ้เจ้ากบน้อย เจ้าไม่กลัวเราหรือ แค่ว่าคำรามเท่านั้น เจ้าก็จะหลุดตายในทันที”

กบน้อยตอบว่า “ท่านราชสีห์เราไม่กลัวเสียงของท่านแม้แต่น้อย”

ราชสีห์ได้ฟังก็โกรธจัด ส่งเสียงคำรามลั่น

ทันทีที่ราชสีห์อ้าปากจะคำราม กบน้อยก็กระโดดจ๋อมลงไปในสระน้ำ พอสิ้นเสียงคำราม กบน้อยก็กระโดดขึ้นมาเกาะอยู่บนใบบัว ราชสีห์เห็นก็ยิ่งโกรธ คำรามเสียงดังมากขึ้น

ราชสีห์อ้าปากขึ้น กบน้อยก็กระโดดลงน้ำทันที อย่างนี้หลายครั้งหลายหน กระทั่งราชสีห์เหนื่อยหมดแรง แล้วเดินคอตกกลับเข้าป่าไป

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



๓๕

นิทานสำหรับเด็ก





“ท่านทั้งหลายไปได้แล้ว ช้านับจำนวนจะเสร็จแล้ว”



กระจงกับจระเข้*

กระจงตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่า ทุกๆ วันมันเดินไปหาอาหารกิน วันหนึ่งมันรู้สึกกระหายน้ำมาก จึงเดินไปที่ลำธาร มันยืนอยู่ที่ริมฝั่ง แล้วก้มลงดื่มน้ำในลำธาร พอเงยหน้าขึ้น มองไปที่ฝั่งตรงข้าม มันเห็นผลไม้สุกอยู่มากมายบนต้น กระจงคิดว่า “เอ! เราจะข้ามลำธารไปที่ฝั่งตรงข้ามนี้ได้อย่างไร อ้อ! คิดออกแล้ว เราจะเรียกจระเข้มาให้มากๆ”

กระจงร้องเรียกจระเข้ว่า “โอี! จระเข้ทั้งหลาย พวกท่านไปอยู่ที่ไหนกันหมด กษัตริย์สุไลมานบัญชาให้ข้ามานับจำนวนจระเข้ว่าพวกท่านมีทั้งหมดเท่าไร”

จระเข้ได้ยินก็โผล่ออกมาจากนตมลำธาร กระจงถือโอกาสนี้กระโดดไปบนหลังของจระเข้ ตัวแล้วตัวเล่า กระทั่งข้ามลำธารไปถึงฝั่งตรงข้ามได้สำเร็จ

แล้วกระจงก็กล่าวกับจระเข้ว่า “ท่านทั้งหลายไปได้แล้ว ข้านับจำนวนจระเข้เสร็จแล้ว” “อันที่จริง กษัตริย์สุไลมานไม่ได้สั่งให้ข้ามานับจำนวนจระเข้หรอกนะ ข้าเพียงแต่อยากข้ามลำธารมาที่ฝั่งนี้มากกว่า จึงเรียกพวกท่านมา ว่าแล้วก็หัวเราะ ฮะ! ฮะ! ฮ่า!”

จระเข้โกรธที่ถูกกระจงหลอกใช้ จึงกล่าวขึ้นว่า “เจ้ากระจง เจ้าจงระวังตัวไว้ให้ดี ต่อไปนี้ ถ้าข้าเห็นเจ้าที่ไหน เมื่อใด ข้าจะจับเจ้ากินทุกครั้งไป”



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



๓๗

นิทานอีสปสำหรับเด็ก





เต่ากับลิงเจอผลไม้อยู่บนต้นไม้ น่ากินมาก ลิงบอกเต่าให้ขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อเก็บผลไม้



เต่ากับลิง*

เต่ากับลิงเข้าไปในป่า มันไปเจอผลไม้อยู่บนต้นไม้ซึ่งน่ากินมาก ลิงบอกเต่าให้ขึ้นไปเก็บผลไม้ นั่น ส่วนลิงจะรอรับผลไม้ที่ได้ต้น

เต่าขึ้นไปบนต้นไม้ แล้วก็คิดจะเก็บผลไม้สุกไว้กินเอง ส่วนผลไม้ที่ยังดิบ เต่าก็โยนลงมาให้ลิง

ลิงไม่พอใจ จึงเดินกลับไปนอนทอดหาง ขวางทางเดินของเต่า เมื่อเต่าได้ผลไม้มากพอแล้ว ก็ลงจากต้นไม้แล้วเดินกลับไปตามเส้นทางเดิม เต่าไม่เห็นหางลิงซึ่งทอดขวางทางเดิน เต่าเดินสะดุดหางลิง หกล้ม ผลไม้ที่อุ้มไว้หล่นกระจาย เต่าตกใจรีบหนีไป

พอตกเย็น เต่าเห็นลูกลิงกินผลไม้อยู่จึงถามว่า เจ้าเอาผลไม้ที่ไหนมากิน ลูกลิงตอบว่าพ่อเอามาให้ เต่าคิดว่า ลิงต้องเก็บผลไม้ที่เต่าทำตกไว้มาให้ลูกกิน

รุ่งเช้า เต่าชวนลิงไปเก็บผลไม้ อีก ที่นี้เต่าบอกให้ลิงขึ้นไปบนต้นไม้ ลิงขึ้นไปบนต้นไม้แล้วเก็บผลไม้สุกไว้กินเอง ส่วนผลที่ยังดิบอยู่ที่โยนลงมาให้เต่า เต่าโกรธและคิดจะแก้แค้นลิง

เต่าทำอย่างที่ลิงเคยทำ คือไปนอนขวางทางเดินของลิง หวังจะให้ลิงสะดุดล้ม พอตกเย็น ลิงเดินกลับมา ลิงเห็นเต่านอน ลิงแก้งทำเป็นไม่เห็นเต่า ลิงเตะเต่าแล้ววิ่งหนีไป ผลไม้ที่อุ้มไว้ไม่ตกเลยแม้แต่ผลเดียว ส่วนเต่าก็เจ็บตัวเปล่าๆ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปर्व



ต้นไม้พูดคุยกันถึงคุณค่าของไม้แต่ละชนิด



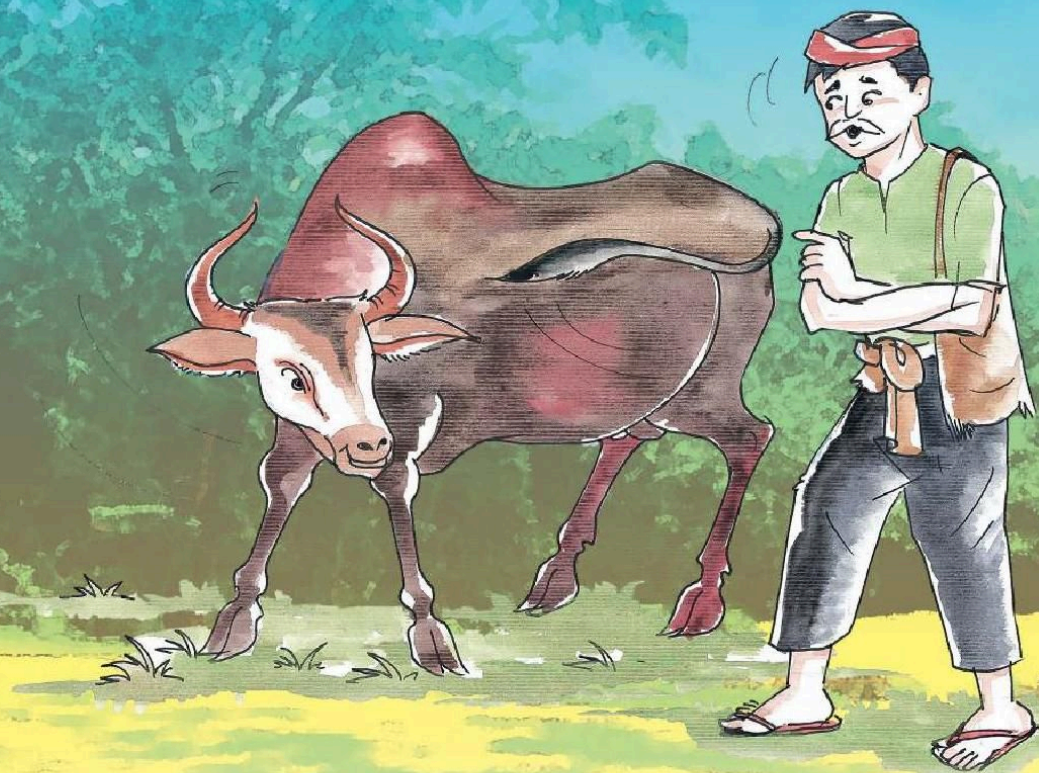
ไผ่สารพัดประโยชน์*

ในป่าแห่งหนึ่ง มีต้นไผ่ขึ้นเป็นกอๆ อยู่มากมายหลายชนิด เช่น ไผ่หนาม ไผ่ผาก ไผ่เหลือง ไผ่นวล ไผ่รวก ไผ่หวาน และไผ่ไร่ ต้นไผ่ต่างพูดคุยกันถึงคุณค่าของไม้ไผ่ว่า ไม้ไผ่มีประโยชน์มาก นำไปทำสิ่งของเครื่องใช้ดีๆ ได้ต่างๆ กัน

ไผ่หนามพูดว่า “ฉันทำยารักษาโรคได้” ไผ่ผากพูดว่า “ฉันทำเครื่องใช้เครื่องจักสานต่างๆ ได้หลายชนิด เช่น สานเป็นกระบุง ตะกร้า” ไผ่เหลืองพูดขึ้นว่า “ตัวฉันใช้ทำเครื่องใช้ต่างๆ ทั้งในบ้านในครัว” ไผ่หวานพูดว่า “ในลำต้นฉันมีน้ำหวานอยู่ น้ำหวานจากในลำต้นนำมาดื่มเป็นยาแก้ร้อนในได้” ไผ่ไร่พูดขึ้นบ้างว่า “ลำต้นของฉันแข็งแรง ใครๆ ก็นำฉันไปใช้ทำสิ่งต่างๆ ที่ต้องการความแข็งแรง” ไผ่รวกบอกว่า “ลำต้นของฉันทำเยื่อกระดาษได้” ไผ่นวลพูดขึ้นบ้างว่า “ฉันก็มีลำต้นแข็งแรงนะ ใช้ทำพื้นบ้านและเครื่องใช้อื่นๆ ได้อีกมากมาย”

ต้นไผ่ต่างก็ผลัดกันฟังและพูดอวดสรรพคุณกันอย่างร่าเริง เมื่อถึงฤดูฝน ต้นไผ่ต่างแตกหน่อใหม่ๆ โผล่ขึ้นจากพื้นดินแล้วเติบโตขยายพันธุ์ไผ่ต่อไปเรื่อยๆ จึงมีต้นไผ่ขึ้นอยู่มากมายในทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



เจ้าเล่ห์*

วัวตัวหนึ่งเดินเล็มหญ้ากินไปจนถึงป่าใหญ่ ขณะกำลังเล็มหญากินอยู่นั้น นายพรานคนหนึ่งเดินมาเห็น จึงพูดขึ้นว่า “เฮ้! เจ้าวัว ทำไมเจ้าเข้ามาในสถานที่ของเรา”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



วัวตอบว่า “ฉันเดินเล็มหญ้ากิน จนเดินมาถึงที่แห่งนี้”

นายพรานพูดว่า “เจ้าเข้ามากินหญ้าในสถานที่ของฉัน เจ้าต้องชดใช้ฉันด้วยอะไรสักอย่างหนึ่ง”

วัวถามว่า “นายพรานเอ๋ย! ท่านต้องการอะไรจากเรา”

นายพรานตอบว่า “ฉันต้องการละมั่งหนึ่งตัว เจ้าต้องไปหามาให้”

วัวพูดว่า “ฉันจะไปหาละมั่งมาให้ท่าน” แล้วมันก็ถามตัวเองว่า “ฉันจะไปหาละมั่งจากที่ไหนมาให้นายพราน”

ขณะเดินไปคิดไปนั้น วัวเดินไปเจอสุนัขตัวหนึ่ง วัวจึงเล่าเรื่องที่เจอนายพรานให้ฟัง แล้วถามสุนัขว่า “ฉันจะหาละมั่งจากที่ไหนมาให้นายพราน”

สุนัขตอบว่า “ฉันพบเหวแห่งหนึ่งอยู่ทางทิศเหนือ เจ้าจงไปบอกนายพรานให้เดินไปทางทิศเหนือเถิด ก็จะได้เจอละมั่ง”

วัวกลับไปบอกแก่นายพราน ว่า “ทางทิศเหนือมีละมั่งอยู่มากมาย ท่านจงเดินไปทางทิศเหนือเถิด ก็จะได้เจอละมั่งที่ท่านต้องการ นายพรานหลงเชื่อ เดินไปทางทิศที่วัวบอก นายพรานจึงเดินไปตกเหวตาย

วัวและสุนัขก็กลับมาอยู่ในสถานที่ที่นายพรานเคยอยู่



วัวกินข้าวโพด*

นานมาแล้ว มีเด็กผู้ชายตัวเล็กๆ คนหนึ่งชื่อ จิ้ง เขาปลูกข้าวโพด
ไว้ในไร่เล็กๆ ข้างบ้าน ไร่ของเขา มีรั้วป้องกันสัตว์เข้าไป ทุกๆ วันหลัง
เลิกเรียน จิ้งจะเข้าไปในไร่ ดูแลข้าวโพดที่เขาปลูก

วันนี้ จิ้งเข้าไปดูข้าวโพดในไร่เช่นทุกวัน เขาตกใจมากเมื่อเห็นแม่วัว
สองตัวอยู่ในไร่ มันกำลังกินต้นข้าวโพดอย่างเอร็ดอร่อย จึงพยายามไล่
แม่วัวออกไปจากไร่ แต่วัวทั้งสองตัวไม่ยอมออกไป เขาจึงได้แต่นั่ง
ร้องไห้ริมทาง

แพะตัวหนึ่งเดินผ่านมา แพะถามจิ้งว่า “หนูร้องไห้ทำไมจ๊ะ”

จิ้งตอบว่า “แม่วัวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ ฉันพยายามไล่
แต่แม่วัวไม่ยอมออกไป”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่



แพะอาสาไปไล่แม่วัว แต่แพะไล่แม่วัวไม่สำเร็จ แพะจึงมานั่งร้องให้อยู่กับจิ้งที่ริมทาง

กระต่ายตัวหนึ่งเดินผ่านมา เห็นจิ้งกับแพะนั่งร้องให้อยู่ กระต่ายถามว่า “พวกเธอร้องให้ทำไมจ๊ะ” แพะจึงเล่าว่า “แม่วัวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ของจิ้ง ฉันพยายามไล่ แต่แม่วัวไม่ยอมออกไป”

กระต่ายอาสาไปไล่แม่วัว แต่กระต่ายไล่แม่วัวไม่สำเร็จ กระต่ายจึงมานั่งร้องให้อยู่กับจิ้งและแพะที่ริมทาง

ผึ้งตัวหนึ่งบินผ่านมา ผึ้งถามขึ้นว่า “พวกเธอร้องให้ทำไมจ๊ะ” กระต่ายจึงเล่าว่า “แม่วัวสองตัวแอบเข้าไปกินข้าวโพดในไร่ของจิ้ง แล้วจิ้ง แพะ และกระต่ายก็ไปไล่แม่วัว แต่แม่วัวไม่ยอมออกไปจากไร่”

ผึ้งจึงพูดว่า “ฉันอาสาไปไล่แม่วัวเอง”

จิ้ง แพะ และกระต่ายพูดขึ้นพร้อมกันว่า “เธอตัวเล็กนิดเดียว เธอจะไปไล่แม่วัวได้อย่างไร”

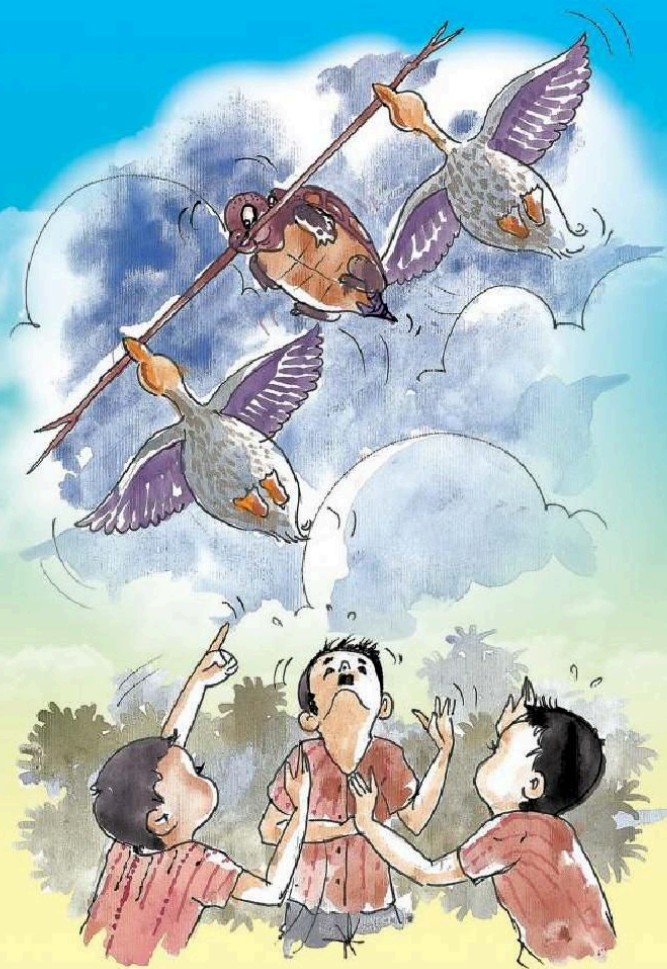
ผึ้งไม่ตอบ แต่บินเข้าไปในไร่ข้าวโพดของจิ้ง

ครูเดียว แม่วัวทั้งสองตัวก็วิ่งออกมาจากไร่ข้าวโพด มีผึ้งบินตามหลังจิ้ง แพะ และกระต่าย ต่างประหลาดใจที่แม่วัวกลัวผึ้ง

จิ้ง แพะ และกระต่ายจึงถามผึ้งว่า “เธอทำอย่างไรจ๊ะ จิ้งไล่แม่วัวออกจากไร่ได้สำเร็จ”

ผึ้งตอบว่า “ฉันก็ต่อยเขาสิจ๊ะ”

จิ้ง แพะ และกระต่าย หัวเราะ ฮ่า! ฮ่า! ฮ่า! เขาดีใจที่แม่วัวออกไปจากไร่ จิ้งตัมข้าวโพดเลี้ยงแพะ กระต่าย และผึ้ง แล้วกล่าวขอบคุณเพื่อนๆ ที่ช่วยกันไล่ให้แม่วัวทั้งสองตัว ออกจากไร่ข้าวโพดได้สำเร็จ



เต่ากับเป็ด*

เต่าตัวหนึ่งกำลังเดินเล่นอยู่ริมฝั่งน้ำ พอดีมีเป็ดสองตัวว่ายน้ำ
ผ่านมาใกล้ๆ เต่าพูดขึ้นว่า

“โอ้ ! เพื่อนเอ๋ย ฉันไม่เคยเห็นเพื่อนทั้งสองมาก่อนเลย เพื่อนมาจาก
ไหนกันเล่า”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์



เปิดตอบว่า “เราทั้งสองตัวมาจากหมู่บ้านอื่น เราไม่ได้อยู่แถวนี้ เราอยู่ในหมู่บ้านซึ่งไกลจากที่แห่งนี้มาก”

เต่าอยากไปเที่ยวหมู่บ้านที่เปิดอยู่ จึงพูดว่า “เฮ้! เพื่อน ฉันขอไปเที่ยวหมู่บ้านที่เธออยู่ได้ไหม?”

“ได้เลย” เปิดตอบ “แต่เธอจะไปได้อย่างไร เธอเดินช้ามาก และเราอยู่ไกล ถ้าเดินไป เธอต้องเดินถึงสามวันกว่าจะไปถึงหมู่บ้านที่เราอยู่ อย่างนี้ดีกว่าไหม เราทั้งสองจะพาเธอไปเอง”

พูดดังนั้นแล้ว เปิดตัวหนึ่งก็ไปคาบกิ่งไม้มากิ่งหนึ่ง แล้วพูดกับเต่าว่า “เธอคาบตรงกลางกิ่งไม้นี้ เราทั้งสองจะคาบที่ปลายกิ่ง ขณะเรากำลังบิน ห้ามเธอชวนคุยนะ”

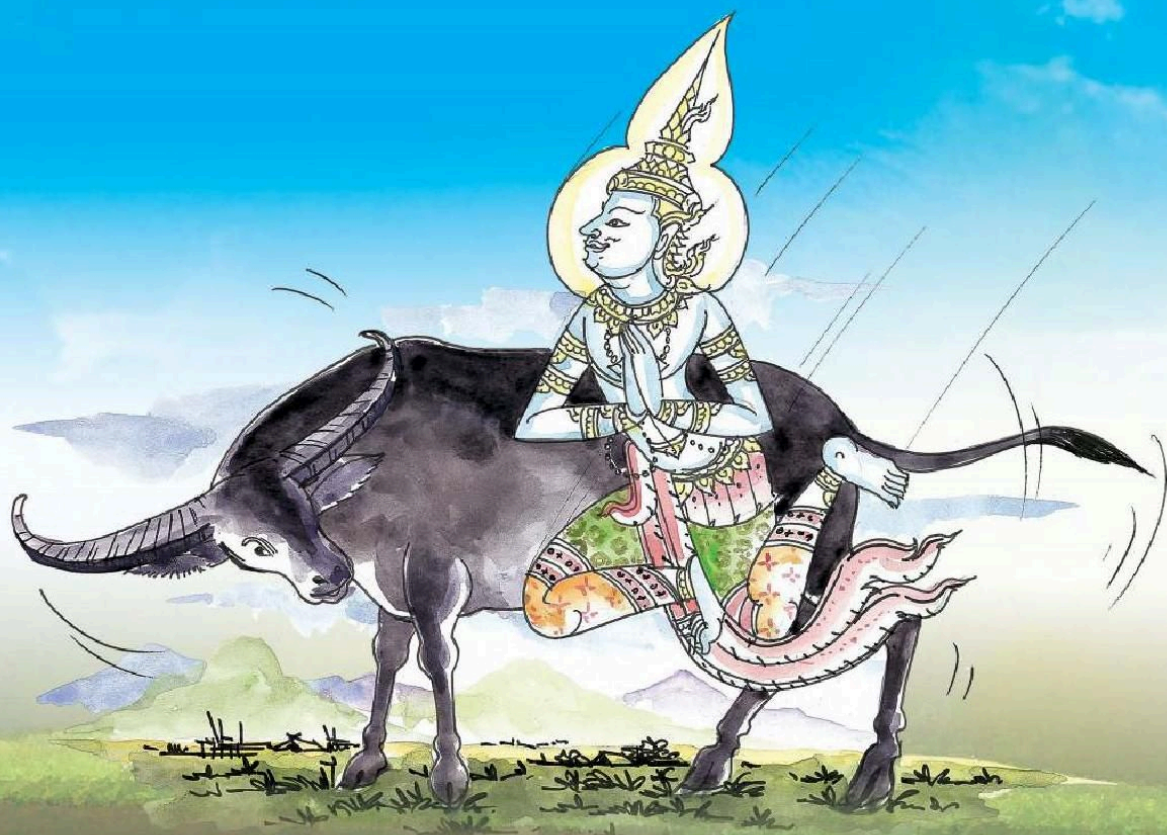
“ตกลง” เต่าพูด แล้วเดินไปคาบกิ่งไม้ตรงกลางกิ่ง เปิดทั้งสองตัวก็คาบที่ปลายกิ่งไม้นั้นทั้งสองข้าง แล้วบินขึ้นพร้อมกัน

เปิดพาเต่าบินขึ้นไปบนท้องฟ้า เมื่ออยู่บนท้องฟ้า เต่ามองลงไป เห็นทะเล ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง เตารู้สึกเพลิดเพลินมาก

เปิดบินพาเต่ามาถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านเห็นเปิดกับเต่าบินอยู่บนท้องฟ้า ก็พากันโห่ร้องและชวนกันดู ชาวบ้านคนหนึ่งตะโกนขึ้นว่า “เฮ้! พวกเรามาดูเต่าบิน เต่าบินได้ มาเร็ว มาดูเร็ว”

เต่าได้ยินก็ไม่พอใจมันคิดจะพูดขึ้นว่า “คนพวกนี้ไม่เคยเห็นเปิดบินได้หรืออย่างไร” พอเต่าอ้าปากจะพูด ก็หลุดจากกิ่งไม้ ร่วงหล่นลงสู่พื้นดินอย่างแรง มันบาดเจ็บ กระดองแตก

เต่าจึงคิดได้ว่า “ต่อไปนี้ ถ้าเปิดชวนฉันไปเที่ยวอีก ฉันก็จะไม่ลืมตัวพูดอีกแล้ว”



พระอินทร์จึงถามเทวดาควายว่า
“เมื่อให้เจ้าลงไปบอกแก่นุชยนั้น เจ้าไปบอกอย่างไร”



ทำไมควายจึงไถนา*

นานมาแล้ว โลกมนุษย์เกิดภัยแล้ง มนุษย์ปลูกข้าวมากเท่าไรก็ไม่พอกินสักที พระอินทร์จึงส่งเทวดาควายลงมาที่โลกเพื่อให้ออกกับมนุษย์ว่า “ต่อไปนี้ให้สามวัน กินข้าวหนึ่งมือ ข้าวจึงจะพอกิน”

เทวดาควายเดินทางลงมาสู่โลกมนุษย์ เพื่อจะบอกข่าว ระหว่างการเดินทาง เทวดาควายก็เดินชนนกชนไม้อย่างเพลิดเพลिन พอถึงโลกมนุษย์จึงลืมถ้อยคำของพระอินทร์ เทวดาควายบอกกับมนุษย์ว่า “พระอินทร์สั่งว่า ต่อไปนี้ หนึ่งวันให้กินข้าวสามมือ”

“ครับผม” มนุษย์ทำตามคำสั่งของเทวดา หนึ่งปีผ่านไป มนุษย์ก็ยังเดือดร้อน ปลูกข้าวไม่พอกินเหมือนเดิม

พระอินทร์จึงเรียกเทวดาควายมาถามว่า “เมื่อเราให้เจ้าลงไปบอกแก่มนุษย์นั้น เจ้าไปพูดว่าอย่างไร”

เทวดาควายตอบว่า “ข้าพเจ้าได้พูดกับมนุษย์ว่า หนึ่งวันให้กินข้าวสามมือครับ”

พระอินทร์ได้ฟังก็โกรธมาก จึงลงโทษโดยสั่งว่า “ต่อไปนี้เจ้าจงไปช่วยมนุษย์ไถนา อย่าอยู่ที่นี้อีกเลย” นับจากนั้น ควายจึงอยู่รับใช้มนุษย์เรื่อยมา

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาขแมร์





เสือสั่งลิงให้เอามะพร้าวลงมาให้



เสืออยากกินน้ำมะพร้าว*

ในป่าแห่งหนึ่งมีลิง เสือ และช้าง อยู่ร่วมป่าเดียวกัน เสือเป็นเจ้าป่า วันหนึ่ง เสือรู้สึกกระหายน้ำ มันเดินไปหาน้ำกิน แล้วไปเจอต้นมะพร้าว ซึ่งมีลิงตัวหนึ่งอยู่บนต้น เสือเห็นลิงอยู่บนต้นมะพร้าว เสือกล่าวว่า “โอ้! ลิง เจ้าจงเอามะพร้าวสักผลหนึ่งมาให้ข้า ข้าหิวน้ำ”

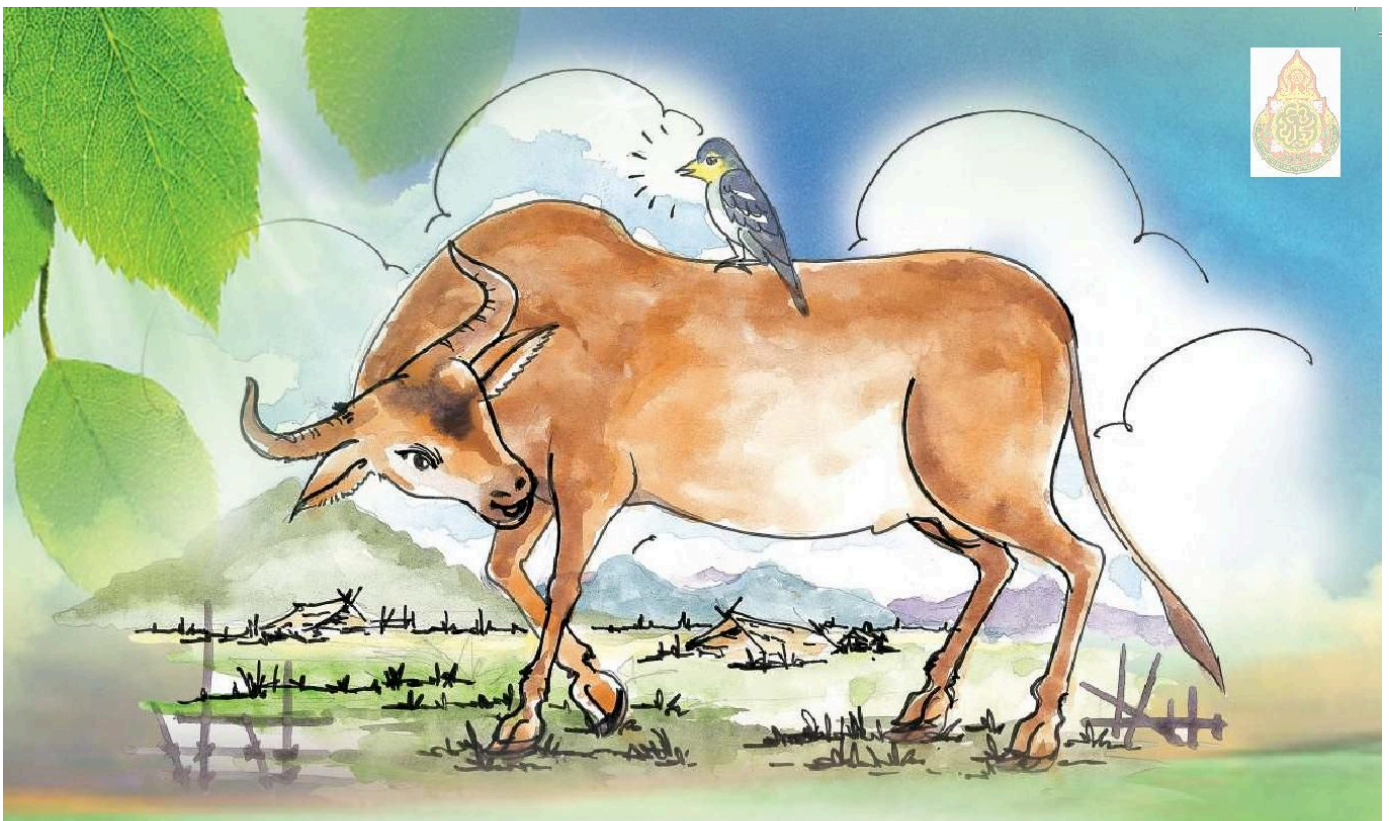
ลิงตอบว่า “ถ้าท่านอยากกินน้ำมะพร้าว ท่านก็ขึ้นมาเอาเองซิ” เสือพูดว่า “เอ๊ะ! เจ้าลิง เจ้าไม่รู้จักข้าหรืออย่างไร ข้าสั่งให้เจ้าเอามะพร้าว ลงมาให้ เจ้าก็จงเอามาให้ซิ”

ว่าแล้ว เสือก็ปีนต้นมะพร้าว แต่เสือปีนขึ้นต้นมะพร้าวไม่ได้ ปีนขึ้น แล้วก็ตกลงมา เสือร้องอย่างเจ็บปวด “โอ๊ย! เจ็บจัง” ลิงตกใจร้องเจี๊ยกๆ แล้วพูดว่า “เสือกตกต้นมะพร้าว” เสือได้ยินก็รู้สึกอาย จึงพยายาม ปีนขึ้นไปใหม่ แล้วก็ตกลงมาอีก เสือร้องอย่างเจ็บปวด “โอ๊ย! เจ็บจัง”

พอดีช้างเดินผ่านมา ช้างพูดกับเสือกว่า “ฉันจะช่วยท่าน ท่าน ขึ้นมายืนบนหลังฉันซิ” เสือกจึงปีนขึ้นไปยืนบนหลังช้าง แต่ก็ยังเก็บ มะพร้าวไม่ได้ เสือกตกลงมาจากต้นอีก

ลิงเห็นเสือกตกต้นมะพร้าวอีก ก็เสียใจ จึงพูดกับเสือกว่า “ท่าน ไม่ต้องปีนขึ้นต้นมะพร้าวแล้ว ฉันจะเก็บมะพร้าวให้เอง” ว่าแล้ว ลิงก็เก็บมะพร้าวส่งให้เสือกและให้ช้างด้วย เพื่อนทั้งสามร่วมวง กินน้ำมะพร้าวกันอย่างเอร็ดอร่อย

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



วัวยากเปลี่ยนเสียง*

วัวตัวหนึ่งกำลังเล็มกินหญ้าอยู่ที่ชายทุ่ง นกเอี้ยงตัวหนึ่งบินมาเกาะบนหลังวัว วัวร้องดัง “มอ มอ”

นกเอี้ยงพูดขึ้นว่า “วัวเอ๋ย ทำไมเสียงของท่านช่างแหบพร่านัก ต่างจากเสียงใสๆของข้าที่ฟังแล้วไพเราะหู” ลองฟังดูซิ” ว่าแล้วนกเอี้ยงก็ร้อง “เกี้ยว! เกี้ยว! เกี้ยว!”

วัวได้ฟังก็อยากจะมีเสียงใสๆ เหมือนเสียงนกเอี้ยง จึงถามว่า “เจ้าไปกินอะไรมาหรือ เสียงของเจ้าจึงใสไพเราะนัก”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



นกเอี้ยงตอบว่า “ฉันกินลูกหว่าวันละสองถึงสามลูก กินตักแตนวันละสองถึงสามตัว เสียงจิ้งโงไฟเราะ” แล้วก็ร้องดัง “เกี้ยว! เกี้ยว! เกี้ยว!”

วู้ฟงนกเอี้ยงแล้ว มันก็รีบเดินออกไปเสาะหาลูกหว่าและตักแตนมากิน กินเสร็จแล้ว วู้ก็ร้องออกมาดังๆว่า “มอ! มอ! มอ!” วู้ถามนกเอี้ยงว่า “เสียงของข้าโงไฟเราะเหมือนเสียงของเจ้าหรือยัง”

นกเอี้ยงตอบว่า “ยังไม่เหมือนจ๊ะ”

วู้ได้ฟัง วู้ก็ไปเสาะหาลูกหว่าและตักแตนมากินอีก กินเรื่อยๆจนตัวพอม

วันหนึ่ง ขณะกำลังกินลูกหว่าและตักแตนอยู่นั้น วู้ไปเจอควายตัวหนึ่ง วู้ร้อง “มอ! มอ! มอ!” แล้วถามควายว่า “เสียงของข้าโงเหมือนเสียงของนกเอี้ยงแล้วหรือยัง”

ควายตอบว่า “เสียงของเจ้ายังไม่โงเหมือนเสียงโงโงของนกเอี้ยง”

วู้ไม่รู้จะทำอย่างไรให้เสียงโง มันรู้สึกเหนื่อยและหมดแรง มันไม่ได้กินหญ้ามาหลายวันแล้ว ตัวพอมลงมาก

ควายรู้สึกสงสารวู้จึงพูดว่า “เจ้าวู้เอ๋ย! เจ้าจะกินอาหารตามอย่างนกเอี้ยงไม่ได้เพราะลูกหว่ากับตักแตนเป็นอาหารของนกเอี้ยง ส่วนอาหารของเจ้า คือ หญ้า และแม้ว่าเจ้าจะพยายามกินลูกหว่ากับตักแตนให้มากเพียงใด เสียงของเจ้าก็ไม่มีวันจะเหมือนเสียงของนกเอี้ยง”

วู้ได้ฟังดังนั้นก็คิดได้ว่า แม้มันจะพยายามกินอาหารตามอย่างนกเอี้ยง เสียงของวู้ก็ยังเป็นแบบเดิม จะเปลี่ยนเป็นเสียงของสัตว์อื่นไปไม่ได้ แล้ววู้ก็กลับไปกินหญ้าตามเดิม



ลิงอยากได้กระบุง*

หญิงคนหนึ่งมีอายุมากแล้ว เธอชื่อ หน่ออิ คนทั่วไปเรียกว่า ป้าหน่ออิ ป้าหน่ออิมีรูปร่างสูงใหญ่และแข็งแรงมาก เธออาศัยอยู่ในบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง เธอทำไร่ ทำสวน ปลูกข้าว และปลูกผัก

วันนี้อากาศสดใสดี ป้าหน่ออิตื่นแต่เช้า เธอร้องเพลงเบาๆ ล้างหน้า หุงข้าวทำกับข้าว พอกินข้าวแล้ว ป้าหน่ออิก็จะไปเก็บผัก เธอเตรียมห่อข้าว จะเอาไปกินที่ไร่ด้วย เพราะไร่ของเธออยู่ไกลจากบ้านมาก

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปาว



ป่าหน่ออิดินไปไร่ เธอเอากระบุงใบใหญ่และมีดไปด้วย ระหว่างทาง เธอเห็นสัตว์ต่างๆ เช่น นก จักจั่น และลิง มันส่งเสียงร้องทักทายเธอ พอเดินไปได้สักครึ่งทาง ป่าหน่ออิดินก็ขึ้นได้ว่า เธอลืมห่อข้าวไว้ที่บ้าน ป่าหน่ออิดินจะกลับไปเอาห่อข้าว แต่เธอไม่อยากเอากระบุงไปด้วย เธอจึงวางกระบุงไว้ข้างๆ ทางเดินในป่า แล้วเดินกลับบ้านไปเอาห่อข้าว

ป่าหน่ออิดินได้ห่อข้าวแล้วก็เดินกลับมาตรงที่วางกระบุงไว้ แต่เธอไม่เห็นกระบุง “กระบุงหายไปไหน มีคนขโมยไป หรือฉันวางไว้ที่อื่น” ป่าหน่ออิดินคิดไปต่างๆ นานา

ป่าหน่ออิดินไปพลาจมองหากระบุงที่หายไป ระหว่างที่มองหา กระบุงอยู่นั้น เธอได้ยินเสียง “เจี้ยก! เจี้ยก! เจี้ยก!” พอเธอเงยหน้าขึ้น ก็เห็นลิงตัวหนึ่งอุ้มกระบุงใบใหญ่อยู่บนต้นไม้

ป่าหน่ออิดินพูดขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า “นั่นกระบุงของฉันเจ้าลิง เจ้าเอากระบุงของฉันไปรี”

“กระบุงของป่าหรือ ฉันนึกว่ากระบุงนี้ไม่มีเจ้าของ มันวางอยู่ข้างๆ ทางเดิน ฉันจึงเก็บเอาไว้ใส่ผลไม้” ลิงพูด

“กระบุงของฉันเอง ฉันวางไว้” ป่าหน่ออิดินพูด “ฉันจะเอาไปใส่ผักที่ไร่ ระหว่างทางนี่ก็ได้ว่า ฉันลืมห่อข้าวไว้ที่บ้าน จึงวางกระบุงไว้ริมทางก่อน แล้วเดินกลับไปเอาห่อข้าว”

“กระบุงเป็นของป่า ป่าก็รับคืนไปสิจ๊ะ ไม่ใช่ของของฉัน แม้ว่าฉันอยากได้ ฉันก็ไม่เอา” ว่าแล้วลิงก็ส่งกระบุงให้ป่าหน่ออิดิน

ป่าหน่ออิดินรับกระบุงไว้แล้วกล่าวว่า “ขอบใจนะเจ้าลิง เจ้าช่างเป็นลิงแสนดีจริงๆ” แล้วป่าหน่ออิดินก็ใส่ห่อข้าวลงในกระบุงเดินไปที่ไร่อย่างสุขใจ



เข้าแล้ว ลูกโจชนลูกชายไปไดนา



ลุงโจไปไถนา*

ลุงโจเป็นชาวนา และรักอาชีพทำนา ลุงโจตื่นแต่เช้าไปทำนาทุกวัน
เช้าแล้ว ลุงโจตื่นขึ้นแล้วชวนลูกชายไปไถนา ลูกชายของลุงโจ
ชื่อโจ้ซ่า ลุงโจกับโจ้ซ่าเอาห่อข้าวใส่ย่าม แล้วสะพายย่ามไปนา

ระหว่างทางเดินไปที่นา ลุงโจเดินจนโซเซจนไปชนถูกรั้งต่อข้างทาง
ลุงโจโดนตัวต่อตอยที่ตา ตาของลุงโจบวมเป่ง โจ้ซ่าหัวเราะซ้ำที่เห็นตา
ของพ่อบวมเป่ง ลุงโจโกรธ เลยจุดไฟเผา รั้งต่อ จะเอารั้งต่อไปกินกับข้าว

พอไปถึงที่นา ลุงโจลงมือไถนาและสอนโจ้ซ่าให้ไถนาด้วย สอนไป
สอนมาอยู่นาน กว่าโจ้ซ่าจะไถนาเป็น เลือ่ผ้าของพ่อกับลูกมีขี้ดินติด
เลอะเทอะ พ่อกับลูกหัวเราะ หิ หิ

พอถึงเวลาเที่ยง ลุงโจก็เอารั้งต่อมาอย่างกินกับผักและข้าว แล้วลุงโจ
กับโจ้ซาก็นั่งกินข้าวเที่ยงกันอย่างเอร็ดอร่อย



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์





“ท่านเจ้าป่า มีสิ่งใดที่ข้าจะช่วยเหลือท่านได้บ้างครับ”



สิงโตกับแมงมัน*

ในป่าแห่งหนึ่ง มีสัตว์อาศัยอยู่มากมาย เช่น เสือ สิงโต หมาป่า หมูป่า และหมี วันหนึ่ง สิงโตเจ้าป่าจัดงานเลี้ยงต้อนรับเพื่อนใหม่ นั่นคือ เจ้าหมีใหญ่ตัวหนึ่ง

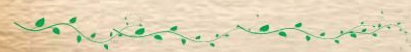
สิงโตประกาศว่า “ข้า สิงโตเจ้าป่าจัดงานเลี้ยงนี้ขึ้น เพื่อต้อนรับ เจ้าหมีเพื่อนใหม่ ต่อไปนี้ เจ้าหมีใหญ่จะมาเป็นสมาชิกใหม่ของเรา”

พอสิงโตพูดจบ ก็มีเสียงเล็กๆ เสียงหนึ่งดังขึ้นว่า “ท่านเจ้าป่า ที่เคารพ ข้าขอเป็นเพื่อนใหม่อีกสักตัวได้ไหมครับ”

สิงโตมองหาเจ้าของเสียง แต่ไม่เจอ จึงพูดว่า “เจ้าเป็นใคร อยู่ที่ไหน ออกมาให้ข้าเห็นหน่อยซิ”

“ข้ายืนอยู่ตรงนี้ ท่านก้มลงหาไหมอีกสักครั้งเถิด ข้าอยู่ข้างล่างนี้ครับ” เสียงเดิสดังขึ้น

สิงโตก้มลงมองหาเจ้าของเสียง แล้วก็เห็นแมงมันตัวหนึ่ง ยืนอยู่ข้างหน้า สิงโตพูดขึ้นว่า “เจ้าแมงมัน เจ้าเป็นเพียงสัตว์เล็กๆ ตัวหนึ่ง เจ้าจะมาเป็นเพื่อนกับข้าได้อย่างไร คุณสิ เพื่อนของข้าล้วนตัวโตๆ ทั้งนั้น” แล้วสิงโตก็หันไปถามสัตว์ตัวอื่นๆ ว่า “เจ้าจะยอมรับแมงมันเป็นเพื่อนใหม่หรือไม่”



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปอร์





สัตว์อื่นๆ ล้วนเกรงกลัวสิงโต จึงตอบว่า “ตามแต่ท่านสิงโต
จะตัดสินใจเถิด”

สิงโตจึงพูดขึ้นว่า “เจ้าแมงมันเจ้ากลับไปเสีย ข้าไม่รับเจ้าเป็นเพื่อน”

เจ้าแมงมันจึงบินคอตกกกลับไป

หลายวันต่อมา ขณะที่สิงโตนอนหลับอยู่นั้น จู่ๆ ก็รู้สึกเจ็บและ
คันในรูหู สิงโตร้องออกมาดังๆ ว่า “โอ๊ย! เจ็บๆๆ อะไรรู้อยู่ในหูของข้า”

พอดีเจ้าแมงมันบินผ่านมา มันได้ยินเสียงสิงโตร้องด้วยความเจ็บปวด
จึงเข้าไปถามว่า “ท่านเจ้าป่า ข้าได้ยินเสียงร้องของท่าน มีสิ่งใดที่ข้าจะช่วย
ท่านได้บ้างครับ”

สิงโตพูดตอบว่า “มี โอ๊ย! เจ็บๆ ๗ ตัวอะไรอยู่ในรูหู ข้าเอามัน
ออกมาไม่ได้”

เจ้าแมงมันจึงพูดว่า “ท่านจะให้เกียรติแก่แมงมันตัวเล็กๆ เข้าไปดู
ในหูท่านไหมครับ” สิงโตผงกศีรษะ เจ้าแมงมันจึงบินเข้าไปในรูหูสิงโต

ลักประเดี๋ยว มันก็ลากมดดำตัวหนึ่งออกมาด้วย แมงมันพูดกับสิงโต
ว่า “เจ้ามดดำตัวนี้เอง ที่เป็นเหตุให้ท่านเจ็บและคันในหู”

สิงโตผงกศีรษะอีกครั้ง มันดีใจที่มดดำออกจากรูหูเสียได้ สิงโต
พูดว่า “ขอโทษนะที่วันก่อนข้าไล่เจ้าไป แม้ว่าเจ้าเป็นเพียงแมงมันตัวเล็กๆ
แต่เจ้าก็มีจิตใจดีและกล้าหาญตั้งแต่นี้ไป เจ้าจะเป็นเพื่อนใหม่ของข้า
เย็นวันนี้ ข้าจะจัดงานเลี้ยงต้อนรับเจ้า”



เย็นวันนั้น ลิงโตก็ประกาศในที่ประชุมของสัตว์ทุกตัวว่า “เจ้าแมงมัน
จะเป็นเพื่อนใหม่อีกตัวหนึ่งของพวกเรา”

เจ้าแมงมันยิ้มด้วยความดีใจ มันได้เพื่อนใหม่เป็นลิงโตและสัตว์อื่นๆ
หลังจากนั้นบรรดาสัตว์ก็อยู่ร่วมกันในป่ากว้างอย่างมีความสุข





จิ้งหรีดผู้โอ้อวด*

จิ้งหรีดตัวหนึ่งมีนิสัยเย่อหยิ่ง มันชอบโอ้อวดว่าตัวใหญ่และเก่งกว่าจิ้งหรีดอื่นๆ มันมักรังแกจิ้งหรีดตัวเล็กกว่า ไม่มีจิ้งหรีดตัวใดเอาชนะมันได้เลย

อยู่มาวันหนึ่ง จิ้งหรีดผู้โอ้อวดเดินไปเจอจิ้งหรีดเล็กๆ ตัวหนึ่ง มันพูดขึ้นว่า

“โง่! เจ้าจิ้งหรีดตัวเล็ก ดูข้าเทียบกับเจ้าซิเป็นอย่างไร” จิ้งหรีดตัวเล็กทำท่าหงาย ถ้ามกกลับไปว่า “อย่างไรหรือครับท่าน”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ยืดอกขึ้น มันแบ่งกล้ามโตและพูดว่า “โง่! ข้าตัวใหญ่ไหม”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่



จิ้งหรีดตัวเล็กตอบว่า “ท่านตัวใหญ่มากครับ”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ถามอีกว่า “แล้วเจ้าว่าข้าเก่งไหมล่ะ”

จิ้งหรีดตัวเล็ก นิ่งไปประเดี๋ยวหนึ่ง แล้วตอบว่า “ท่านก็แสดงความสามารถให้ดูก่อนสิครับ จึงจะพูดได้ว่า เก่ง”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ได้ฟัง มันจึงส่งเสียงร้องดังกร๊อดๆ ๆ อวดจิ้งหรีดตัวเล็ก จิ้งหรีดตัวเล็กพูดต่อไปว่า

“ท่านจิ้งหรีดใหญ่ ท่านตัวใหญ่และเสียงดังมากก็จริง แต่ก็ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ท่านเก่งกว่า ส่วนข้าแม้จะตัวเล็ก แต่ก็ร้องเสียงดังไม่น้อยเลย”

จิ้งหรีดตัวใหญ่ได้ฟังก็โกรธเป็นกำลัง จึงพูดว่า

“ถ้าอย่างนั้น เรามาร้องแข่งกันไหม ใครเสียงดังกว่าก็เป็นผู้ชนะ ถ้าเจ้าแพ้ เจ้าต้องยอมรับข้าเป็นผู้นำ แต่ถ้าข้าแพ้ ข้าจะยอมรับเจ้า”

จิ้งหรีดตัวเล็กรับคำท้าและพูดว่า “เราไปแข่งกันในสวนโน้นนะครับ ถ้ามีคนเดินไปที่เสียงของจิ้งหรีดตัวใด ตัวนั้นก็จะเป็นผู้ชนะ”

แล้วจิ้งหรีดทั้งสองตัวก็ไปร้องเสียงกร๊อดๆ ๆ แข่งกันอยู่ในสวนข้างๆ บ้านคน จิ้งหรีดตัวใหญ่ร้องเสียงดังมาก คนในบ้านจึงเดินออกมาจับมันไป

คนพูดว่า “เจ้าจิ้งหรีด เจ้าตัวใหญ่ดีจริง ฉันจะจับเจ้าไปกิน เจ้าจะเป็นอาหารที่อร่อยมาก ข้าชอบจิ้งหรีดตัวอ้วนใหญ่อย่างเจ้า”

จิ้งหรีดตัวใหญ่จึงคิดได้ว่า “เพราะชอบโอ้อวดตัวเอง คิดแต่เอาชนะผู้อื่น ข้าจึงกลายเป็นอาหารของคน ถ้าหลุดรอดไปได้ ข้าจะไม่พูดโอ้อวดไม่รังแกใครอีกต่อไป”

พอดีคนผลอพล่อยมือ จิ้งหรีดตัวใหญ่จึงหลุดรอดไปได้ หลังจากนั้น จิ้งหรีดตัวใหญ่ก็เปลี่ยนไป และไม่รังแกจิ้งหรีดอื่นๆ อีกเลย



งูกับเต่า*

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว งูกับเต่าเป็นเพื่อนกัน ลัตร์ทั้งสองอาศัยอยู่
ใกล้ๆ หุ่นาแห่งหนึ่ง และหากินอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาเขมรถิ่นไทย



วันหนึ่ง ฐพุดกับเต๋าว่า “เราเห็นเจ้าแล้ว เราเหนื่อยใจจริงๆ หากเจอศัตรู เรายังเป็นห่วงเจ้ามาก” ฐได้ยินจึงถามเต๋าว่า “ทำไมเจ้าเป็นห่วงเรานัก”

เต๋าคอบว่า “เพราะเจ้าไม่มีแขน ไม่มีขา เวลาเจออันตราย เจ้าจะทำอย่างไร”

ฐพุดว่า “เจ้าเต๋า เจ้าไม่ต้องเป็นห่วงเราดอกนะ แม้ว่าเราไม่มีแขน ไม่มีขา แต่ก็ช่วยตัวเองได้ ถึงเวลาเจ้าก็จะรู้เอง”

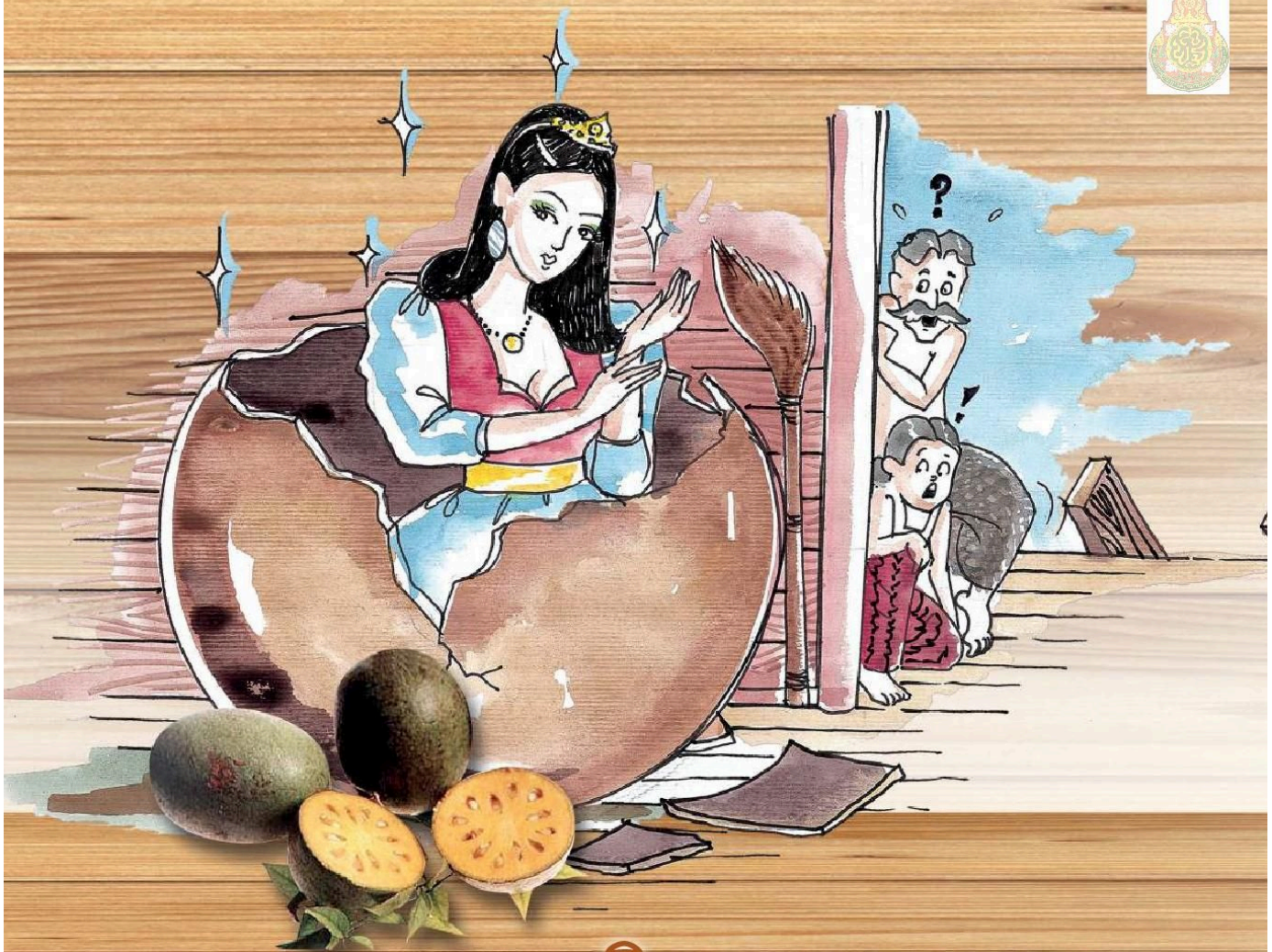
วันหนึ่ง เกิดไฟไหม้ขึ้นที่กอหญ้าใกล้ทุ่งนา ไฟไหม้ลามมาทางเต๋าควันไฟคละคลั่งเข้าตาเต๋าคจนน้ำตาไหล

ฐเป็นห่วงเต๋า จึงออกตามหาเต๋าคตามพงหญ้า ทางโน้นที ทางนี้ที แล้วมาพบเต๋าคกำลังวิ่งหนีไฟ น้ำตาไหลกลบตา ฐพุดขึ้นว่า “เจ้าเต๋า เพื่อนปลอดภัยดีใช่ไหม”

เต๋าคอบว่า “เราปลอดภัยดี แต่ควันไฟเข้าตาเราแทบตาจนน้ำตาไหล”

ขณะกำลังคุยกันอยู่นั้น ไฟก็ไหม้ลามมาจนใกล้จะถึงที่เต๋าคกับฐเต๋าคตกใจจนตัวสั่น ทำอะไรไม่ถูก ฐเห็นก็รีบคาบเต๋าลากออกไปพ้นกองไฟ ฐคาบเต๋าคไปจนถึงไต้ต้นไม้ต้นหนึ่ง แล้ววางลง

เต๋าคพุดขึ้นว่า “ขอบใจนะเพื่อนที่ช่วยชีวิตเรา เจ้าไม่มีแขนไม่มีขา ก็จริง แต่ก็ไปได้เร็วกว่าเราซึ่งมีขาถึง ๔ ขา” แล้วฐกับเต๋าคก็หัวเราะกันอย่างมีความสุข



ธิดาผลมะตูม*

กาลครั้งหนึ่งในเมืองพาราณสี มีตายายสองคนอยู่ในกระท่อม
ท้ายสวน ตายายทำหน้าที่เฝ้าสวนของพระราชินี ในสวนแห่งนั้นมี
พืชพรรณไม้หลายชนิด และมีต้นมะตูมด้วย ทุกวัน ตายายจะดูแล
ต้นไม้ด้วยความรักและเอาใจใส่

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



วันหนึ่ง ตากับยายเก็บมะตูมสุกผลใหญ่ได้ผลหนึ่งจึงนำมาไว้ในกระท่อม รุ่งเช้า เมื่อตายายออกไปทำงานในสวน มะตูมผลนั้นก็ปริแตกออกแล้วมีหญิงสาวคนหนึ่งออกจากผลมะตูม หญิงสาวคนนั้นออกมาช่วยทำงานบ้าน เธอต้มน้ำ หุงข้าว เก็บกวาดกระท่อม เสร็จแล้วก็กลับเข้าไปในผลมะตูม



ตอนเย็น เมื่อตายายกลับมาถึงกระท่อม ตายายแปลกใจมากที่เห็นกระท่อมสะอาดและมีสำรับกับข้าววางอยู่ ยายพูดว่า “ตาจำ ใครมาเก็บกวาดบ้าน และทำสำรับกับข้าวไว้ กลิ่นหอมน่ากินจริงๆ แต่เราอย่ากินเลยนะ คนหรือผีหรือใครทำอาหารนี้ไว้” แล้วยายก็นำไปทิ้ง

เช้าวันรุ่งขึ้น พอตายายออกไปที่สวน หญิงสาวคนเดิมก็ออกจากผลมะตูมอีก เธอทำงานบ้าน หุงหาอาหารวางไว้ให้ แล้วกลับเข้าไปในผลมะตูม ตากับยายกลับมาเห็นสำรับกับข้าววางไว้ ก็นำไปทิ้งอีกเป็นเช่นนี้หลายวัน

วันหนึ่ง ตายายแสร้งเดินออกจากกระท่อมไป แล้วกลับมาแอบดูที่ข้างบ้าน ตายายเห็นหญิงสาวคนหนึ่งออกมาจากผลมะตูมใหญ่ซึ่งเก็บไว้ในบ้าน จึงรู้ว่า หญิงสาวคนนี้เองที่ช่วยเก็บกวาดบ้านและเตรียมอาหารไว้ให้ ตายายรู้สึกรักและสงสารหญิงสาวจึงออกจากที่ซ่อนมาแสดงตัว แล้วบอกว่า จะเลี้ยงหญิงสาวไว้เป็นลูก

พระราชินีได้ยินว่า มีหญิงสาวออกจากผลมะตูม พระราชาเสด็จมาที่กระท่อมตายาย ทรงขอธิดาผลมะตูมไปดูแล แล้วต่อมาก็แต่งตั้งให้เป็นมเหสี





หญิงชรารู้สึกสงสารลิงน้อย และรักมันจับใจ



หญิงชรา กับ ลิงน้อย*

หญิงชราคนหนึ่งมีจิตใจงดงาม เธอไม่มีลูกและอยู่คนเดียว วันหนึ่งหญิงชราไปไร่ แล้วเจอลูกลิงน้อยตัวหนึ่ง มันเป็นลิงตัวผู้ ขนสีน้ำตาล ท่าทางซุกซนน่ารักน่าเอ็นดู หญิงชรารู้สึกสงสารลิงน้อยและรักมันจับใจ หญิงชราพาลิงน้อยกลับไปบ้านและเลี้ยงไว้เป็นลูกชาย

เมื่อลิงน้อยเติบโตขึ้น อายุได้สิบปี ลิงน้อยก็ทำงานได้อย่างมนุษย์ ลิงน้อยจะยิงนก ยิงกระรอกมาเป็นอาหารให้ตนเองและแม่ชราบ้านพากัน อิจฉาที่ลิงน้อยเก่งและเฉลียวฉลาด แม้เป็นลิงแต่ก็ทำงานได้อย่างที่มนุษย์ทำ คนทั้งหลายจึงปรึกษากัน แล้วคิดจะฆ่าลิงน้อย

วันหนึ่งคนทั้งหลายชวนกันจับลิงน้อยไปถ่วงน้ำ หวังจะให้ลิงจมน้ำและไหลตามลำธารไป แต่ทุกคนก็แปลกใจที่ลิงไม่จมน้ำและไม่ไหลตามน้ำ ลงไปจากคอย ลิงน้อยกลับไปบ้านได้

ต่อมาฝนตกหนัก ลมพัดแรงมาก พายุร้อน มีดครีမ် และเกิดน้ำท่วมป่า น้ำป่าไหลท่วมทับบ้านเรือนและคนเหล่านั้นเสียชีวิต เหลือเพียงหญิงชรา กับลิงน้อยเท่านั้น

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาขม



โต้งกับลี*

มีพี่น้องสองคนเป็นลูกกำพร้า พี่ชายชื่อโต้ง น้องชายชื่อลี อาชีพ
ทำไร่ทำสวน อยู่มาวันหนึ่งลีไปไร่ ระหว่างทางเขาพบนกตัวหนึ่งบาดเจ็บ
และขาหักอยู่ที่ริมทางเดิน ลีสงสารจึงอุ้มนกตัวนั้นกลับมาที่บ้าน เขารักษา
จนขาของมันหายเป็นปกติ แล้วก็ปล่อยนกไป

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์



สามวันต่อมา นกตัวนั้นก็คาบเมล็ดฟักทองมาให้ ลีนำเมล็ดฟักทองนั้นไปปลูก ต่อมาเมล็ดฟักทองงอก ก็ขึ้นเป็นต้น แล้วออกผลขนาดใหญ่สองผล ลีรอให้ฟักทองแก่เต็มที่แล้วเขาก็เก็บฟักทองมาทำอาหาร พอลิผ่าฟักทอง ผลแรกออก เขาพบว่า มีเงินอยู่ข้างใน และเมื่อผ่าฟักทองอีกผลหนึ่ง ก็พบว่า มีทองอยู่ข้างใน ลีกลายเป็นคนร่ำรวย

โต้งเห็นว่าลีร่ำรวยขึ้นมากจนผิดปกติ เขาจึงมาถามลีว่า “เจ้าไปทำอะไรมา จึงได้ร่ำรวยนัก”

ลีตอบว่า “ฉันเจอนกขาหัก ฉันนำมันมารักษาจนหายดีแล้วปล่อยไป สามวันต่อมา นกตัวนั้นคาบเมล็ดฟักทองมาให้ฉันปลูกแล้วได้ฟักทองมาสองผล ผลหนึ่งมีเงินอยู่ข้างใน อีกผลหนึ่งมีทองอยู่ข้างใน”

โต้งได้ยินดั่งนั้นแล้วก็กลับไป ระหว่างทาง เขาเห็นรังนกรังหนึ่ง อยู่บนต้นไม้ข้างทาง โต้งจุดไฟเผารังนก เขาจับแมงกได้ เขาหักขาข้างหนึ่งของแมงก แล้วเอามันมารักษาที่บ้านจนหายเป็นปกติ แล้วก็ปล่อยไป

อีกสามวันต่อมา แมงกตัวนั้นคาบเมล็ดฟักทองมาให้ โต้ง โต้งดีใจมาก เขาเอาเมล็ดฟักทองไปปลูก ต่อมาฟักทองออกผลขนาดใหญ่ให้ผลหนึ่ง โต้งรอให้ฟักทองแก่ แล้วนำฟักทองกลับบ้าน เขาผ่าผลฟักทองออก หวังว่าจะเห็นเงินทองอยู่ข้างใน แต่เขากลับพบว่า ในผลฟักทองนั้นมีแต่หินก้อนใหญ่ๆ เขาเสียใจ และยังยากจนเช่นเดิม





ไปหาเขียดหาปู*

ณ หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาและป่าไม้
ผู้คนในหมู่บ้านล้วนช่วยเหลือกัน รักใคร่สามัคคีกัน หมู่บ้านนี้จึงเป็น
หมู่บ้านแห่งความสุข

กล่าวถึงบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง ซึ่งมีพี่สาวกับน้องชายอาศัยอยู่
พี่สาวชื่อแอมว้ปู น้องชายชื่อลี้ฉี วันหนึ่ง ลี้ฉีชวนแอมว้ปูว่า “พี่แอมว้ปู วัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์



เราไปหาเขียดกันไหม” แอ้วพูบอกว่า “ไปสิน้อง” แล้วแอ้วพูกับลี้ฉีก็สะพายย่ามเดินไปหาเขียดในท้องนา ท้องนาเวลานี้ไม่มีต้นข้าวแล้ว มีแต่โคลนและน้ำตื้นๆ

พอไปถึงท้องนา สองพี่น้องก็แยกย้ายกันไปหาจับเขียด พอจับได้แล้ว ก็ใส่เขียดลงในย่าม ทั้งสองหาเขียดได้หลายตัว

“กลับบ้านกันเถอะ พี่จะได้เอาเขียดไปทำน้ำพริก” แอ้วพูชวนน้อง

“เดี๋ยวก่อน ผมเห็นรูปู น่าจะมีปูตัวใหญ่อยู่ในรู ผมอยากจะจับปูไปทำอาหารกินด้วย” แล้วลี้ฉีก็เอามือล้วงเข้าไปในรูจะจับปู ทันใดนั้น เขาก็รู้สึกเจ็บที่ปลายนิ้วชี้ พอชักมือออกมา นิ้วชี้ของเขาก็มีปูตัวใหญ่หนีบติดออกมาด้วย

“พี่ช่วยผมด้วย ผมถูกปูหนีบ” ลี้ฉีตะโกนบอกพี่ พร้อมกับยื่นนิ้วชี้ที่มีปูหนีบอยู่ไปข้างหน้า หน้าตาแดงก่ำ

แอ้วพูเห็นแล้วก็รู้สึกขำ จึงหัวเราะเสียงดัง และรีบดึงปูออกจากนิ้วของน้องชาย แล้วใส่ลงไปในย่าม เธอถามลี้ฉีว่า “น้องเจ็บมากไหม” ลี้ฉีตอบว่า “เจ็บไม่มากหรอก” แล้วพี่น้องก็ช่วยกันขุดหาปูกันต่อไป

ขุดหาปูอยู่นาน ก็ยังไม่เจอปูสักที สองพี่น้องไม่ละความพยายาม ยังขุดหากันไป แล้วแอ้วพูก็เห็นอะไรบางอย่างผุดโผล่ออกมาในรู

“พี่แอ้วพูมาตอนนี้เร็ว” เขาเรียกพี่สาว แล้วก้มลงไปดู ก็เห็นแม่ปูตัวใหญ่กับลูกปูอีกมากมายอยู่ในรู พี่น้องต่างดีใจ ช่วยกันจับปูใส่ย่ามจนเกือบเต็ม แล้วสะพายย่ามเดินกลับบ้านอย่างมีความสุข





กว้างใหญ่กับกว้างเล็ก*

มีกว้างสองตัว ตัวแรกชื่อ กว้างใหญ่ เพราะมันเป็นกว้างตัวใหญ่ และบนหัวของมันก็มีเขาสูงสวยงามมาก กว้างใหญ่มีนิสัยชอบโอ้อวดตัวเอง กว้างอีกตัวหนึ่งชื่อ กว้างเล็ก เพราะมันมีขนาดตัวเล็ก เขาลั่นและไม่ค่อยสวยงาม กว้างเล็กไม่น้อยใจที่มันเป็นอย่างนี้ มันพอใจในสิ่งที่ตัวเองมี

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงโปว์



วันหนึ่ง กว่างใหญ่พูดกับกว่างเล็กว่า “กว่างเล็ก เธอช่างเป็นกว่างที่หาความสวยงามไม่ได้เลย ตัวเล็ก เขาสั้น ไม่สวยเลยสักนิด เธอคุณันสิฉันมีลำตัวใหญ่ เขาสูง คุณดีและสวยงาม”

กว่างเล็กพูดว่า “แม้ฉันเป็นกว่างที่ไม่สวย แต่ฉันก็ไม่น้อยใจฉันชอบสิ่งที่ฉันเป็น และไม่รังแกใคร”

กว่างใหญ่โมโหคำพูดสุดท้ายของกว่างเล็ก จึงพูดขึ้นว่า “เธอว่าฉันหรือเธอกล่าวหาว่าฉันรังแกผู้อื่นหรือ ก็ช่วยไม่ได้นะ ฉันทั้งสวยและตัวใหญ่ ใครๆ ก็ต้องเกรงกลัว ฉันจะเป็นกว่างที่ตัวใหญ่กว่ากว่างทุกตัว” กว่างใหญ่พูดเสียงดัง แล้วเดินจากไป

วันหนึ่ง มีเด็กสองคนเดินเข้าป่า ไปไล่หากว่าง เขาเห็นกว่างใหญ่และกว่างเล็กเกาะอยู่บนหน่ออ่อนของต้นไผ่ใกล้ๆ กัน “ฉันเจอกว่างตัวใหญ่แล้ว สวยมากด้วย เด็กคนแรกพูด

“ฉันเห็นกว่างอีกตัวหนึ่ง มันตัวเล็กไม่ค่อยสวย” เด็กคนที่สองพูด

“เราเอาแต่กว่างใหญ่ตัวเดียวก็พอแล้ว คงจะขายได้ราคาดี ส่วนกว่างตัวเล็ก เรารอให้มันโตก่อน แล้วค่อยจับไป ถ้าจับไปตอนนี้ก็ไม่ได้ราคา” เด็กคนแรกพูด

ว่าแล้ว เด็กสองคนก็จับกว่างตัวใหญ่ไปขาย ส่วนกว่างตัวเล็กนั้นยังมีชีวิตอยู่ในป่าต่อไปอย่างสงบสุข



ต้นไม้เพื่อนรัก*

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีเด็กผู้ชายสองคนเป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งชื่อ
ไ้ปะ อีกคนหนึ่งชื่อแกละ

วันหนึ่ง ไ้ปะกับแกละชวนกันไปป่าเพื่อจะไปตัดไม้ไผ่มาทำกระท่อม
เมื่อไปถึง เขาเห็นกอไผ่สองกอ กอหนึ่งเป็นไผ่กอใหญ่และลำต้นโต
ส่วนอีกกอหนึ่ง ลำต้นยังเล็กอยู่ ไ้ปะพูดกับแกละว่า “เธอไปตัดไผ่
กอใหญ่นั้นนะ ส่วนฉันจะตัดไผ่กอเล็กนี้”

แกละเดินไปตัดไผ่กอใหญ่ ส่วนไ้ปะกำลัง
จะตัดไผ่กอเล็ก

ทันใดนั้น ก็มีเสียงพูดขึ้นว่า “โธ้ย!
อย่าตัดฉันเลย ฉันยังต้นเล็กอยู่”

ไ้ปะตกใจ เขามองหาที่มาของเสียงแต่ก็ไม่เจอ
แล้วเขาก็ได้ยินเสียงเดิมพูดขึ้นอีกว่า
“ฉันคือไผ่กอเล็กที่เธอกำลังจะตัดอยู่นี่ไง”



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปว



“ไผ่พุดได้ด้วยหรือ แปลกจริงๆ” ไผ่พุดแล้วก็ร้องเรียกแกละว่า “แกละ เธอมาดูแลต้นไผ่นี้สิ มันพุดได้ด้วย”

“ทำไมฉันจะพุดไม่ได้ ฉันก็มีชีวิตนะ” ต้นไผ่พุด “เธออย่าตัดฉันเลย ไปตัดต้นใหญ่ๆ ดีกว่านะ”

“ฉันจะตัดเธอนี้แหละ เพราะเธอพุดได้” เด็กทั้งสองไม่สนใจคำพูดของต้นไผ่ ว่าแล้วก็ตัดไผ่ทั้งสองกอ แล้วแบกไม้ไผ่ไปทำกระท่อมหลังเล็กๆ

หลายเดือนต่อมา ไผ่กับแกละชวนกันไปเที่ยวป่าอีก ระหว่างทางแดดร้อนจัด เขารู้สึกเหนื่อยอ่อนและอยากนั่งพัก แต่ก็ไม่มีร่มเงาให้อาศัยได้เลย เด็กทั้งสองนึกได้ว่ายังมีกอไผ่ ที่พอจะไปอาศัยร่มเงาได้บ้าง เขาจึงเดินไปที่กอไผ่ พุดขึ้นว่า

“ต้นไผ่ ฉันขอโทษนะที่เคยตัดเธอ เมื่อเธอยังเล็กๆ ตอนนี้แดดร้อนจัด ฉันขออาศัยร่มเงาเธอสักหน่อยนะ”

ต้นไผ่พุดว่า “ได้จ้ะ ต่อไปนี้เธอก็อย่าตัดต้นไผ่ที่ยังเล็กๆ อยู่นะ รอให้ต้นไผ่โตก่อนแล้วค่อยตัดเหมือนฉันตอนนี้ไง ฉันโตแล้วเธอจะตัดก็ได้จ้ะ”

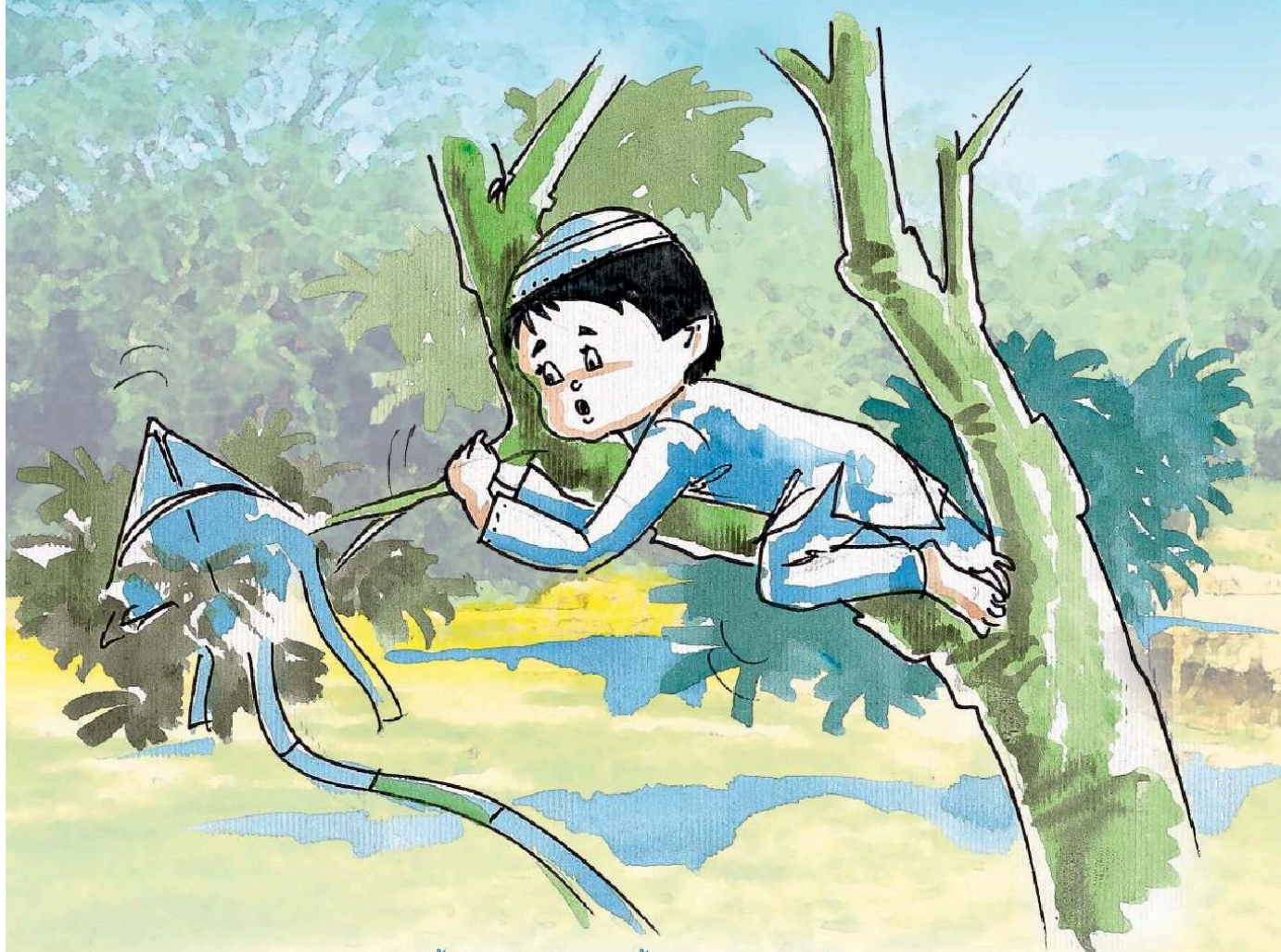
ทั้งสองจึงพุดว่า “ขอบคุณมากนะต้นไผ่ที่ไม่โกรธเรา”

“ไม่เป็นไรหรอกจ้ะ” ต้นไผ่ตอบ “ต่อไป เธอมาหาฉันบ่อยๆ นะ”

เด็กทั้งสองพุดพร้อมกันว่า “ได้จ้ะต้นไผ่ ต่อไปนี้ฉันจะมาคุยกับเธอบ่อยๆ”

หลังจากนั้น ไผ่กับแกละก็ไปหาต้นไผ่เสมอๆ แล้วนั่งเล่นอยู่ในร่มเงาต้นไผ่ เด็กทั้งสองสนิทสนมกับต้นไผ่ และรักกันเป็นเพื่อน





จะมะปิ่นขึ้นไปบนต้นไม้ แล้วเอื้อมมือออกไปจะคว้าว่าว



จะมะตกต้นไม้*

ช่วงฤดูแล้ง ชาวบ้านจะออกมาเล่นว่าวที่ลานในหมู่บ้าน ว่าวที่เล่น มีหลายชนิด เช่น ว่าววงเดือน ว่าวปักเป้า ว่าวนก และว่าวอื่นๆ

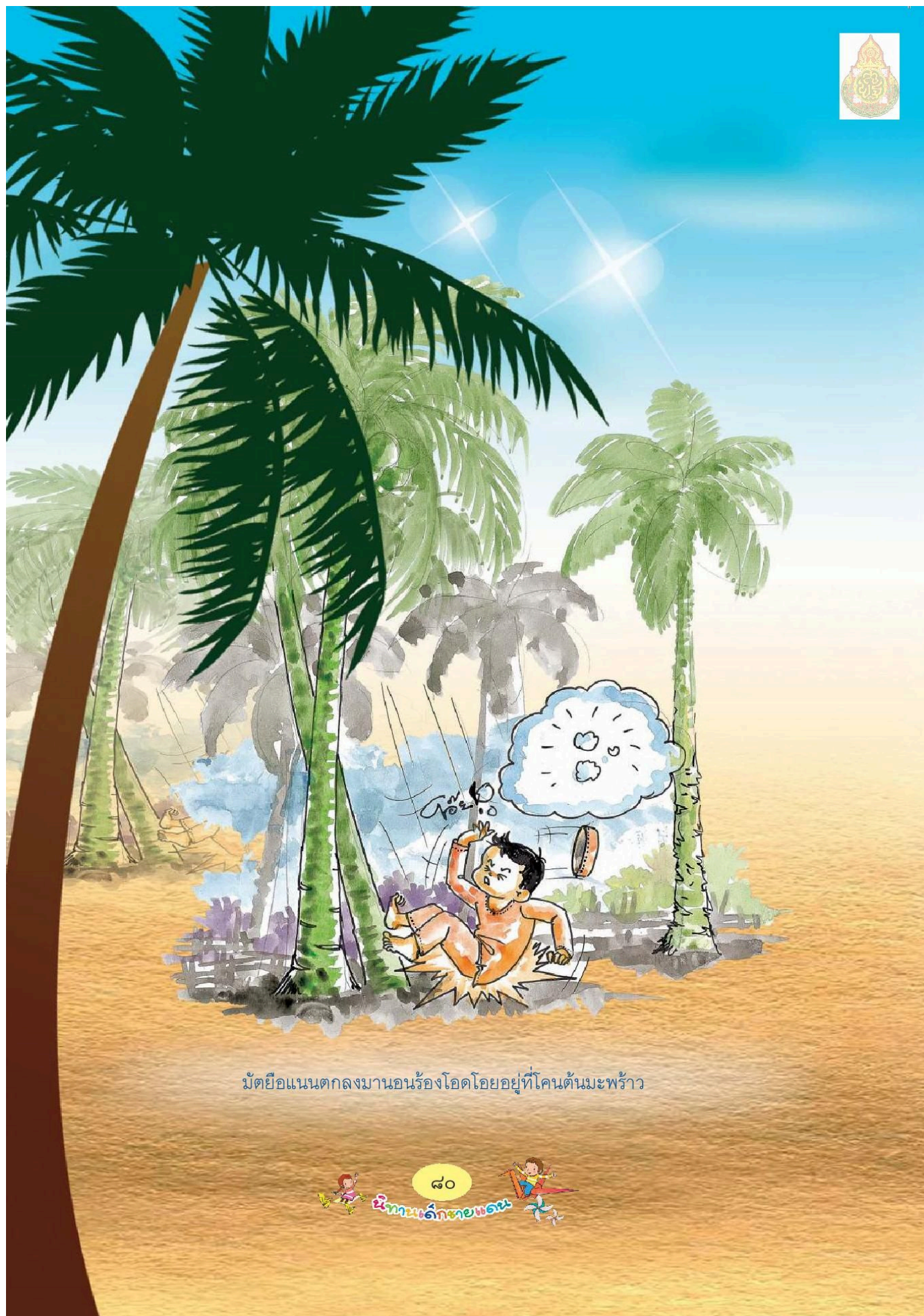
จะมะชอบเล่นว่าว เขาทำว่าวเอง ว่าวของเขาทำจากกระดาษและ ไม้ไผ่ประกบกัน จะมะทำว่าววงเดือน ว่าวปักเป้า และว่าวนก เขาทำห่วง สำหรับผูกเชือกว่าวด้วย ตอนเย็นๆ จะมะชอบชวนเพื่อนๆ ไปเล่นว่าว ที่สนามฟุตบอลหน้าโรงเรียน เขาสอนวิธีทำว่าวให้เพื่อนๆ ทำว่าวเล่นเอง

เย็นวันหนึ่ง จะมะออกไปเล่นว่าวที่สนาม ว่าวของจะมะลอยไปติด อยู่บนต้นไม้ เขาพยายามกระตุกเชือกและดึงเชือกกว่าจะให้หลุดออกจาก กิ่งไม้ แต่เชือกกว่าขาดเสียก่อน ตัวว่าวติดอยู่ที่ปลายกิ่งไม้

จะมะปีนขึ้นต้นไม้ เขาได้ไปที่กิ่งไม้จะเอื้อมมือไปคว้าว่าว แต่จะมะ คว้าว่าวไม่ถึง จะมะพยายามไต่กิ่งไม้ออกไปอีก กำลังจะเอื้อมมือไปจับว่าว กิ่งไม้ก็หักดังโพละ จะมะตกจากต้นไม้ ลงมานอนอยู่ใต้ต้น ช้อนมือหัก

แม่ของจะมะพูดกับจะมะว่า “วันหลังก็อย่าขึ้นไปเก็บว่าวบนต้นไม้อีก ถ้าว่าวติดอยู่ที่ปลายกิ่ง ก็หาไม้ยาวๆ ค่อยๆ เชื้อยให้ว่าวหลุดออกมา”

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



มัตยื่อแนตกลงมานอนร้องโอดโอยอยู่ที่โคนต้นมะพร้าว



ฝันลมๆ แล้งๆ ของมัตยือแนน*

มัตยือแนนเป็นคนช่างฝัน เขามีอาชีพรับจ้างขึ้นมะพร้าว ทุกๆ วัน เขาจะขึ้นต้นมะพร้าว เพื่อเก็บมะพร้าวไปขาย

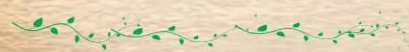
วันหนึ่ง มัตยือแนนขึ้นมะพร้าวต้นหนึ่งซึ่งสูงมาก เขาปีนขึ้นไปถึง กลางลำต้น แล้วหยุดพักเหนื่อยเกาะลำต้นอยู่ มัตยือแนนคิดฝันว่า

“วันหนึ่งข้างหน้า ฉันจะขายมะพร้าว ให้ได้เงินมากมาย แล้วก็ จะไปซื้อลูกไก่ เลี้ยงลูกไก่จนโตแล้วฉันก็จะขายมันไป ได้เงินมา ฉันก็ จะไปซื้อลูกเป็ด เลี้ยงลูกเป็ดจนโตแล้วก็จะขายไป ได้เงินมา ฉันก็จะไป ซื้อลูกแพะ เลี้ยงลูกแพะจนโตแล้วก็จะขายไป ได้เงินมา ฉันก็จะไปซื้อ ลูกวัว ซื้อมาหลายๆ ตัว ฉันจะเอารัวมาเลี้ยงให้เต็มทุ่งนา”

มัตยือแนนคิดฝันต่อไปอีกว่า “ฉันจะมีวัวมากมาย จนใครๆ ถามว่า นี่วัวของใครหนอ ช่างมากมายนัก?” ฉันก็จะตอบอย่างภูมิใจว่า วัวของ เศรษฐีมัตยือแนน ใจล่ะ”

ในความฝันนั้น มัตยือแนนพูดต่อไปอีกว่า “ชื่อของฉันนี้ใครๆ ก็ จะรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน สาวสวยทุกคนก็จะพากันหลงใหล ฉันจะแต่งงานกับ สาวสวยที่สุดสองคน ฉันจะพาเมียสองคนไปกินลมชมเมือง มือซ้ายฉันจะ เกาะกุมเมียคนหนึ่ง มือขวาฉันก็จะเกาะกุมเมียอีกคนหนึ่ง

มัตยือแนนยืนมือทั้งสองข้างออกไปจะเกาะกุมมือภรรยา แล้วเขาก็ ตกจากต้นมะพร้าว ลงมานอนร้องโอดโอยอยู่ที่โคนต้นนั้นเอง



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



โชคชะตาของก๊อลาปู*

มีบ้านอยู่หลังหนึ่ง ในบ้านหลังนั้นมีแม่ชื่ออามีเนาะส เธออยู่
กับลูกชายอายุหนึ่งขวบชื่ออามีน บ้านอามีเนาะสเลี้ยงแมวไว้ชื่อก๊อลาปู
ก๊อลาปูเป็นแมวที่เฉลียวฉลาดและซื่อสัตย์ ก๊อลาปูมีลูกเล็กๆ
อีกสามตัว ก๊อลาปูและลูกๆ ชอบมาเล่นกับอามีเนาะส ทุกวัน

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามลายูถิ่นไทย



วันหนึ่ง อามินร้องไห้แงงนอน อามีเนาะจึงอุ้มอามินไปนอนในเปล แล้วสั่งแมวก๊อลาบุว่า “เจ้าช่วยไกวเปลอามินด้วย อย่าไปไหนนะ แม่จะออกไปซื้อของที่ตลาด อีกสักประเดี๋ยวจะกลับมา”

ก๊อลาบุรับคำและคอยเฝ้าไกวเปลอามินอยู่ไม่ห่าง สักประเดี๋ยวมึงตัวหนึ่งเลื้อยเข้ามาในบ้าน มันเลื้อยมาใกล้เปลของอามิน ก๊อลาบุเห็นงูรีบเข้าไปจับไล่ ก๊อลาบุต่อสู้กับงู มันกัดงูตัวนั้นตาย แต่มันก็บาดเจ็บเลือดงูและเลือดของก๊อลาบุเประเปื้อนไปทั่วพื้นห้อง

อามีเนาะฮกลับมาถึงบ้าน เห็นเลือดกระจายเต็มพื้นห้อง เธอคิดว่าก๊อลาบุกัดอามินลูกชายของเธอ จนเลือดตกกระจายเต็มพื้น อามีเนาะฮโกรธ จึงเอาไม้มาตีก๊อลาบุตาย

แล้วอามีเนาะฮก็หันไปเห็นงูนอนตายอยู่ใกล้ๆ เปลของอามิน อามีเนาะฮ จึงรู้ว่าเลือดที่กระจายอยู่บนพื้นบ้านนั้น มาจากเลือดที่ก๊อลาบุสู้กับงู เธอรู้สึกเสียใจมากที่เข้าใจก๊อลาบุผิด

ลูกๆ ของก๊อลาบุส่งเสียงร้อง “เมี้ยว เมี้ยว เมี้ยว” อามีเนาะฮยังรู้สึกผิดและสงสารลูกๆ ของก๊อลาบุเหลือเกิน

อามีเนาะฮคิดจะตอบแทนความดีของก๊อลาบุ เธอกล่าวว่า “ลูกแมวทั้งหลาย เจ้าอย่าร้องไห้ไปเลย ฉันจะเลี้ยงดูเจ้าทั้งสามตัวให้ดียิ่งกว่าที่เคยเลี้ยงแม่ของเจ้า”

ลูกๆ ของก๊อลาบุหยุดร้อง “เมี้ยว เมี้ยว เมี้ยว” แล้วกระโดดขึ้นมานั่งบนตักของอามีเนาะฮทันที



รถล้อเลื่อน*

ครอบครัวของฉันประกอบด้วย พ่อ แม่ ฉันและน้องชายอีกหนึ่งคน
พ่อมีรูปร่างผอม ผิวดำ แม่มีรูปร่างอ้วน ผิวขาว ฉันเป็นลูกชายคนโต
ไม่อ้วนไม่ผอม ส่วนน้องชายของฉันเป็นคนผอม ผิวขาว

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาแม่

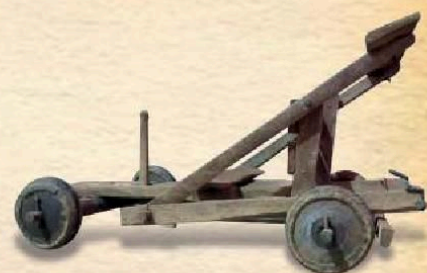


วันหนึ่งฝนตกหนัก พ่อกับฉันออกไปทำนาไม่ได้ จึงอยู่บ้านพร้อมกับแม่และน้อง พอฝนหยุดตก พ่อก็ชวนฉันไปตัดไม้จะเอามาทำรถล้อเลื่อน พ่อตัดไม้เป็นท่อนสั้นๆ ขนาดพอเหมาะ ไม่หนาไม่บางจำนวน ๖ ล้อ แล้วตกแต่งเกลาล้อไม้ให้เรียบร้อยสวยงาม ล้อไม้ ๖ ล้อนี้ทำไว้สำหรับรถสองคัน พ่อและฉันยังช่วยกันทำตัวรถสำหรับนั่งได้ ๒ คน

เมื่อใส่ล้อไม้เข้ากับตัวรถแล้ว พ่อก็ไปชวนแม่กับน้องมานั่งรถล้อเลื่อน เราเล่นรถล้อเลื่อนกันที่ภูชี้ฟ้า แม่กับน้องนั่งรถล้อเลื่อนคันหนึ่ง พ่อกับฉันนั่งรถอีกคันหนึ่ง รถล้อเลื่อนคันที่พ่อกับฉันขี่ แล่นเลื่อนลงมาเป็นคันแรก ตามด้วยรถล้อเลื่อนคันที่แม่กับน้องขี่ แล่นตามลงมา

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น รถคันที่แม่กับน้องขี่ลงมานั้น บรรทุกน้ำหนักมากเกินไป ล้อหน้าของรถหักหลุดออก ตัวรถหลุดจากล้อ แม่กับน้องก็ล้มตกจากรถ

พ่อกับฉันลงมาถึงลานข้างล่างแล้วนั่งรอแม่กับน้อง รถที่แม่กับน้องขี่ก็ยังลงมาไม่ถึงลัทธิที่เราจึงเดินย้อนกลับขึ้นไปดู ก็เห็นแม่กับน้องนอนอยู่บนพื้นดินใกล้รถที่ล้อหลุด พ่อกับฉันช่วยกันพยุงแม่กับน้องให้ลุกขึ้น เราหัวเราะและเล่าเรื่องสู่กันฟังอย่างมีความสุข





ลวดลายบนผ้ามั่ง*

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ครอบครัวหนึ่งมีสามีภรรยาและลูกอีกสองคน ลูกสาวคนโต ลูกชายคนเล็ก ครอบครัวนี้มีฐานะยากจน เลื้อผ้าที่สวมใส่ก็เก่าๆ ชาดๆ แต่เขาก็เป็นคนดีและขยันทำมาหากิน

อยู่มาวันหนึ่ง ปู่ทวดมาเข้าฝันชายผู้เป็นสามีว่า ปู่ทวดได้นำเงินทองจำนวนมากไปฝังไว้ในถ้ำ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน ที่หน้าถ้ำแห่งนั้นมีน้ำตกใหญ่

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามั่ง





รุ่งเช้า ผู้เป็นสามีก็ชวนเพื่อนสนิทออกเดินทางไปเสาะหาถ้ำในผืน
พอไปถึงหน้าถ้ำ ซึ่งมีน้ำตกใหญ่ ทั้งสองคนเดินผ่านม่านน้ำตกเข้าไปในถ้ำ
แล้วชายผู้เป็นสามีก็เห็นแก้วแหวนเงินทองวางอยู่มากมาย แต่เพื่อนเห็น
แต่เพียงก้อนหินธรรมดาๆ ชายผู้เป็นสามีหยิบทองก้อนหนึ่งใส่ห่อผ้าไว้
แล้วพากันเดินกลับบ้าน

เมื่อกลับถึงบ้าน ผู้เป็นสามีก็นำทองก้อนนั้นไปให้ภรรยาและลูกๆ ดู
แล้วก็นำทองไปขายเพื่อซื้อสิ่งของและเสื้อผ้าใหม่ๆ มาสวมใส่

ต่อมา เกิดมีขโมยในหมู่บ้าน ชาวบ้านเข้าใจผิดคิดว่าสองสามีภรรยา
นี้เป็นขโมย เพราะเห็นมีเสื้อผ้าดีๆ สวมใส่ ชาวบ้านยกขวบวณไปจับ
สองสามีภรรยามาลงโทษ ชาวบ้านใช้เชือกมัดทั้งสองคนไว้ แล้วลาก
ไปรอบๆ หมู่บ้าน ให้อดข้าวอดน้ำ ทำเช่นนั้นอยู่หกวัน พอถึงวันที่เจ็ด
สองสามีภรรยาก็เจ็บปวดใกล้ตาย ชาวบ้านจึงปล่อยตัวไป

สองสามีภรรยาชมนานคลานกลับบ้าน พอถึงบ้าน ผู้เป็นสามีก็ฉีก
ผ้ามาผืนหนึ่ง แล้วใช้เลื่อยจากตัววาดเป็นลวดลายแผนที่ทางไปถ้ำน้ำตก
เขาสั่งเสียให้ลูกสาวนำผ้าที่มีลวดลายแผนที่ไปปัก แล้วตัดเย็บให้พี่น้อง
สวมใส่ เขาสั่งว่า ห้ามบอกใครๆ ว่าลวดลายบนผ้านั้นคือ แผนที่ที่จะนำไป
สู่ชุมทรัพย์ของปู่ทวด

ลูกทั้งสองคนเก็บเรื่องลายแทงแผนที่เส้นทางไปชุมทรัพย์ไว้เป็น
ความลับ ไม่บอกแก่ใครๆ อีกเลย แต่ก็สอนให้ลูกหลานสืบทอดลวดลาย
ผ้าปักนั้นต่อมาจนถึงทุกวันนี้



ใจดีสู้เสือ*

เช้าวันใหม่ในหุบเขากว้าง ดวงอาทิตย์ส่องแสงอบอุ่นไปทั่วพื้นดิน และป่าเขา บรรดาสัตว์น้อยใหญ่ต่างสดชื่นรื้นเร็ง นกน้อยร้องจิบๆ เก้ง กวาง กระรอก และกระต่ายต่างออกไปหาอาหาร ทุกชีวิตตื่นแต่เช้า เพื่อเริ่มต้นวันใหม่

ดองโทเป็นชื่อของเด็กหญิงคนหนึ่ง เธอรักสนุก แอบออกจากบ้าน ไปเที่ยวเล่นเสมอๆ วันนี้อากาศดีเป็นพิเศษ เธอออกไปเที่ยวเล่นอีกเช่นเคย ดองโทเดินไปไกลจากบ้านมาก เธอตามดูสัตว์เล็กๆ และวิ่งไล่จับผีเสื้อ อย่างเพลิดเพลิน จนพลัดหลงเข้าไปในป่า

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ



เสือใหญ่ตัวหนึ่งเดินออกมาเหยื่อ เสือตัวนี้มีเขี้ยวใหญ่ แหลมคม ทำทางดูร้าย เจ้าเสือเดินช้าๆ จ้องมองดองโท ดองโทไม่เคยเห็นเสือมาก่อน เธอจึงไม่รู้สีกกลัว

เสือคำรามเสียงดังแล้วพูดว่า “เจ้าเติกน้อย เจ้าเป็นใคร เข้ามาในอาณาเขตของข้าทำไม ข้าจะกินเจ้าเป็นอาหารมื้อเช้า”

ดองโทตกใจจนตัวสั่น มือเท้าชาและก้าวขาไม่ออก เธอควบคุมสติ ทำใจกล้าพูดว่า “หนูหลงทางเข้ามา ขอโทษนะค่ะที่ไม่ได้ขออนุญาตเสียก่อน”

เสือคำรามแล้วพูดว่า “เป็นอย่างนั้นเองหรือ แต่เจ้ารู้จักข้าไหมล่ะ ข้าเป็นเจ้าป่า ข้าเก่งกว่าเจ้ามากนัก ถ้าข้าโกรธ ข้าจะกินเจ้าเสียเดี๋ยวนี้ก็ได้”

ดองโทรวบรวมความกล้าพูดว่า “ไม่รู้จักค่ะ รู้ว่าท่านเก่ง แต่หนูก็เก่ง มาพิสูจน์กันดีกว่าไหมคะ ว่าใครเก่งกว่ากัน ถ้าพิสูจน์ว่าหนูเก่งท่านจะปล่อยหนูไปไหมคะ”

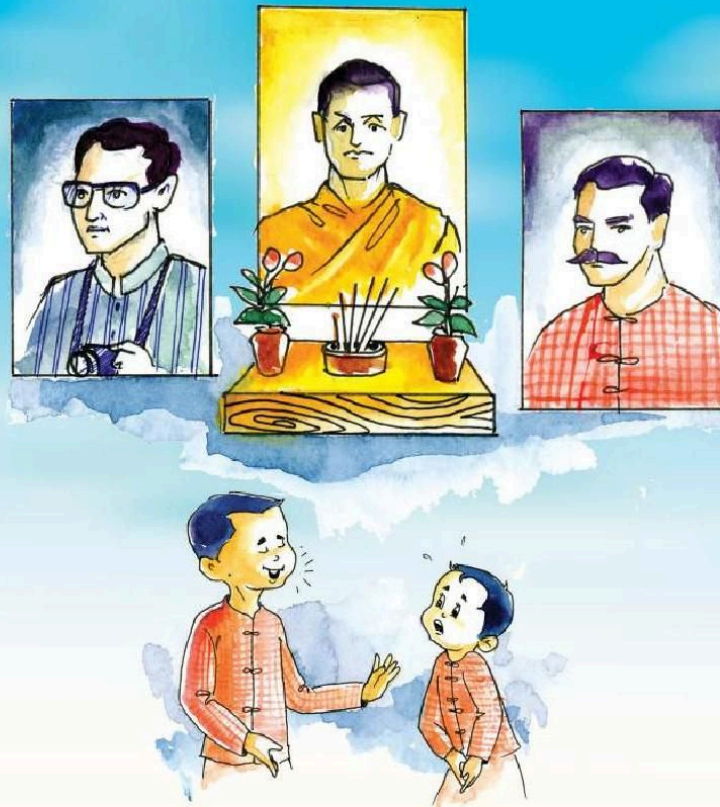
เสือตอบว่า “ก็ได้ ข้าจะปล่อยเจ้าไป ถ้าพิสูจน์ได้ว่า ข้าไม่ได้เก่งกว่าเจ้า เริ่มได้แล้ว”

ดองโทพูดว่า “วิธีพิสูจน์ง่ายๆ ท่านลองหลับตา นับหนึ่งถึงสิบช้าๆ แล้วหาหนูให้เจอชิคะ ถ้าท่านหาเจอ ท่านก็ชนะ”

“ก็ได้” เสือพูดแล้วก็หลับตาลง นับช้าๆ “หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า สิบ”

ดองโทได้โอกาสรีบวิ่งไปแอบ เมื่อเสือลืมตาขึ้น ไม่เห็นดองโท เสือพูดกับตัวเองว่า “จริงอย่างที่เจ้าว่า” เมื่อข้าหาเจ้าไม่เจอ ก็พิสูจน์ว่า ข้าไม่ได้เก่งกว่าเจ้า” เจ้าเสือถอนใจแล้วเดินจากไป

เมื่อเสือเดินไปไกลแล้ว ดองโทก็รีบออกจากที่ซ่อนแล้ววิ่งกลับบ้าน ตั้งแต่นั้นมา ดองโทไม่กล้าออกไปเที่ยวที่ไหนตามลำพังอีกเลย



พ่อทั้งสาม*

ณ หมู่บ้านวังกะ ครอบครัวยี่หนึ่งมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ครอบครัวยี่นี้มีลูกสองคน ลูกคนโตเป็นผู้หญิงชื่ออังคณา ลูกคนเล็กเป็นผู้ชายชื่อชูศักดิ์

ต้นเดือนธันวาคม พ่อกับลูกๆ ช่วยกันทำความสะอาดหิ้งพระ และบริเวณโดยรอบ บนหิ้งพระมีรูปตั้งไว้ ๓ รูป ชูศักดิ์ช่วยพ่อจัดหิ้งพระ

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษาหมอลำ



ส่วนอังคณาช่วยเช็ดถูทำความสะอาดพื้นบ้าน พ่อให้รูปที่ตั้งอยู่บนหิ้งพระ
ก่อนจะยกให้ลูกชายช่วยเช็ดฝุ่น

ชูศักดิ์รู้ว่ารูปแรกคือรูปพระ รูปที่สองคือรูปในหลวง และรูปที่สาม
คือรูปคุณปู่ของเขาเอง เขาเห็นพ่อหยิบจับรูปด้วยความระมัดระวัง เขาถาม
ว่า “พ่อครับ นอกจากรูปคุณปู่แล้ว อีกสองรูปก็สำคัญมากใช่ไหมครับ
ผมสังเกตว่า ทุกบ้านในหมู่บ้านวังกะจะมีรูปสามรูปตั้งอยู่บนหิ้งพระ
และมีสองรูปที่เหมือนกับรูปในบ้านเรา”

พ่อยิ้มแล้วตอบว่า “ใช่แล้ว รูปสามรูปบนหิ้งพระนี่คือพ่อสามคน
พ่อคนแรกคือ พ่อบังเกิดเกล้า ได้แก่พ่อหรือปู่หรือตา ที่ดูแลอบรมเลี้ยงดู
เรามา พ่อคนที่สองคือหลวงปู่อดุลยธรรมะ คนมอญทั้งหมู่บ้านเคารพยกย่อง
ท่านเป็นดังพ่อ พ่ออีกท่านหนึ่งเป็นพ่อของแผ่นดิน คือในหลวงของพวกเรา
ทุกคน พระองค์เป็นดังร่มโพธิ์ร่มไทร และเป็นศูนย์รวมแห่งความรักสามัคคี”

พ่อเล่าไปทำงานไป เด็กทั้งสองคนฟังพ่อเล่าด้วยความรู้สึกอึ้งอัม
อังคณาพูดว่า “ใกล้ถึงวันพ่อ บ้านเราก็จะรำลึกถึงพ่อทั้งสาม และทำสิ่งดีๆ
ตอบแทนท่านใช่ไหมคะ”

พ่อตอบว่า “ใช่แล้วลูก ก็เรากำลังทำงานอยู่นี่ไงละ เอ้า! มาช่วยกัน
ทำงานต่อ”

แล้วพ่อกับลูกๆ ก็ยิ้มแย้มทำงานกันอย่างมีความสุข



สองพี่น้องกับงู*

มีครอบครัวหนึ่งในหมู่บ้านชนบท ครอบครัวนี้มีพี่น้องสองคน คนพี่ชื่อ นางไท คนน้องชื่อ นางชวี พี่น้องสองคนนี้รักกันมาก ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ

เช้าวันหนึ่งในฤดูฝน อากาศสดชื่น พี่น้องชวนกันออกไปซุกหาหน่อไม้ ต่างเอากระบุงและเสียมเล็กๆ เดินเข้าไปในป่า จะไปซุกหาหน่อไม้



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษากะเหรี่ยงปอว์



พอไปถึงกอไผ่ พี่กับน้องก็เริ่มซุกหาหน่อไม้ นางชวีเหลือบไปเห็นกบตัวใหญ่ซ่อนตัวอยู่ในกอไผ่เธอก็เอื้อมมือไปจะจับกบเอาไปให้แม่ทำน้ำพริก แต่จับไม่ทัน กบกระโดดหนีไป นางชวีร้องบอกพี่สาวว่า “พี่นางไท ช่วยจับกบให้ด้วย กบกระโดดหนีไปแล้ว”

สองพี่น้องช่วยกันไล่จับกบ แต่ไล่จับไม่ทัน กบกระโดดหนีเข้าไปในพงหญ้าซึ่งทั้งรักและสูง นางไทพูดกับน้องว่า “เราไปซุกหาหน่อไม้กันดีกว่านะ อย่าจับกบเลย”

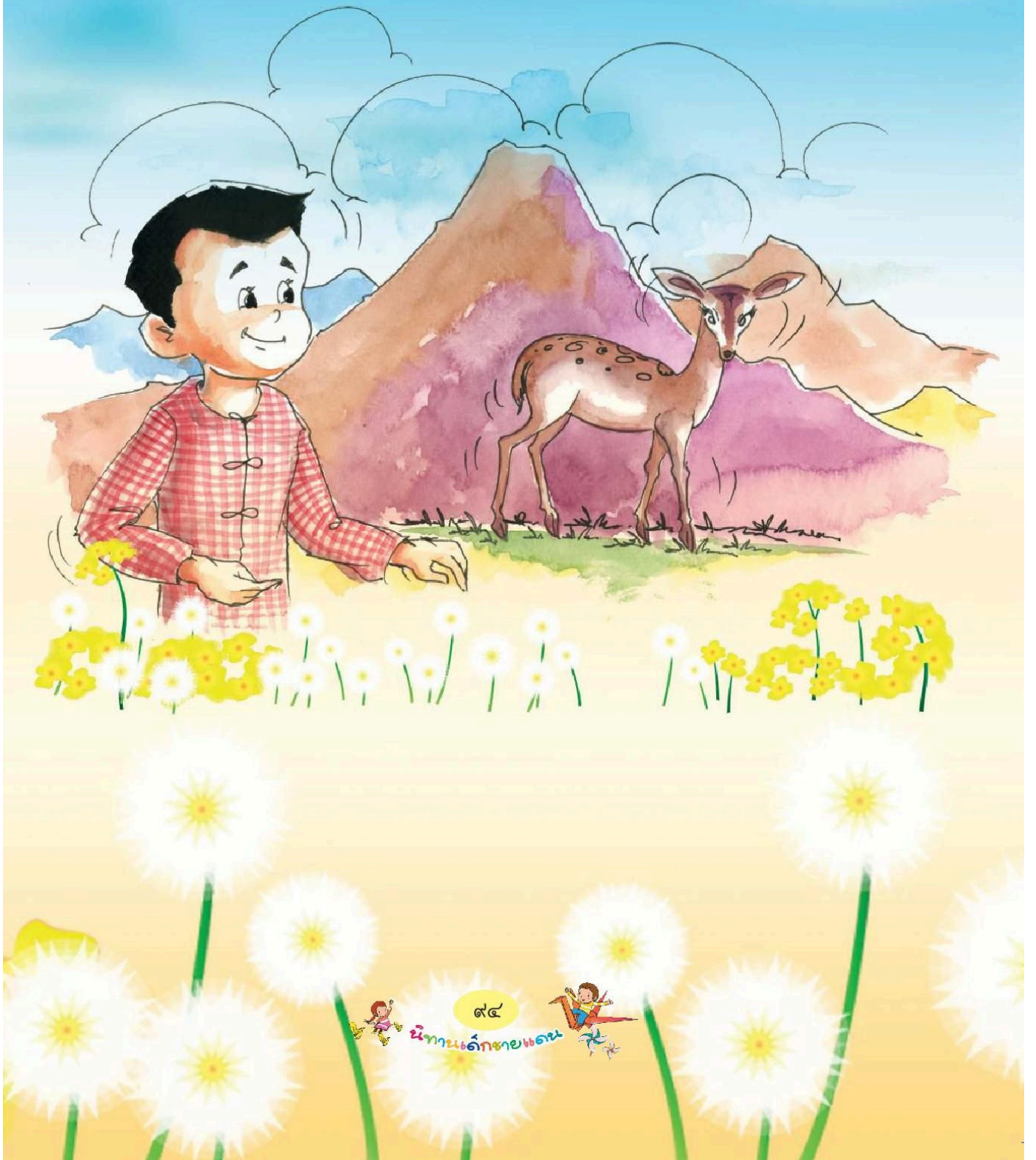
“หนูยังอยากได้กบอยู่ค่ะ” ว่าแล้วก็เดินแหวกพงหญ้าเข้าไปหากบ แล้วเจอเข้ากับงูเห่าตัวหนึ่ง มันกำลังแผ่แม่เบี้ย “โธ้ย! พี่นางไทช่วยด้วย” นางชวี ตกใจร้องเสียงหลง

นางไทได้ยินเสียงร้องและเห็นน้องล้มลง ก็รีบวิ่งเข้าไปแหวกพงหญ้าถึงน้องออกมา

สองพี่น้องวิ่งออกมานั่งลงหอบแฮ่กๆ แล้วนางไทก็พูดกับน้องว่า “เห็นไหม พี่เตือนน้องแล้วว่าให้ระวังตัวก่อนจะเข้าไปที่รกๆ เราได้หน่อไม้มานิดเดียวเอง แล้วยังเกือบถูกงูกัดอีก”

นางชวีพูดกับพี่ว่า “หนูขอโทษค่ะ ต่ไปหนูจะระวังตัวให้มากกว่านี้”

“ไม่เป็นไรจ๊ะ เรากลับบ้านกันเถอะ พี่เหนื่อยแล้ว” นางไทพูดกับนางชวี แล้วทั้งสองคนก็เดินกลับบ้านและคิดว่าโชคดีแล้วที่ไม่ถูกงูกัด แม้ว่าจะได้แต่หน่อไม้ ไม่ได้กบ แต่ก็ยังดีกว่าเจ็บตัวเพราะถูกงูกัด





ภูเขาราช*

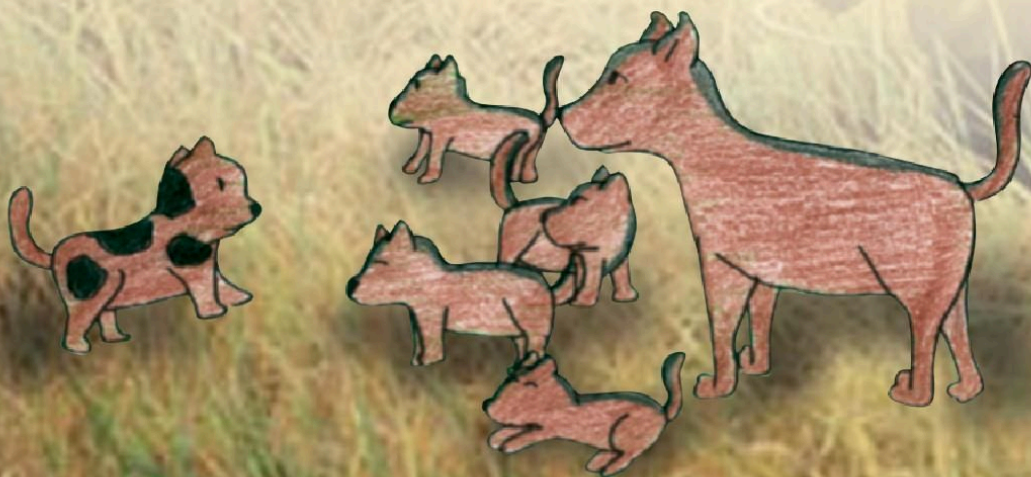
ไม่ไกลจากหมู่บ้านวังกะ มีเทือกเขาใหญ่อยู่เทือกหนึ่ง เทือกเขานี้ประกอบขึ้นจากภูเขาใหญ่บ้างเล็กบ้างต่อเนื่องกัน และมีภูเขาลูกหนึ่งซึ่งใหญ่และแปลกกว่าภูเขาที่อื่นๆ บนภูเขานี้ไม่มีต้นไม้ขึ้นเลยสักต้น ชาวบ้านเรียกภูเขานี้ว่า ภูเขาราช

วันหนึ่ง มีนายพรานชื่อว่าโม่นปลาย เข้าไปไล่หาของป่าใกล้ๆ กับภูเขาราช พอตีฝนตก พื้นดินฉะฉะและภูเขานั้นเปียกชื้น โม่นปลายเผลอลื่นไถลพลัดตกลงไปที่เชิงเขา เขารู้สึกเจ็บระบมไปทั้งตัว พอเงยหน้าขึ้น โม่นปลายก็เห็นลูกกวาดตัวหนึ่งยืนอยู่ไม่ไกล เขาไล่ตามลูกกวาดไปจนกระทั่งเข้าไปในเขตภูเขาราช แล้วกวาดก็หายไป เขาไม่เห็นกวาดและต้นไม้เลยสักต้น โม่นปลายคิดว่า ถ้าภูเขาราชมีต้นไม้ก็จะดี

พอโม่นปลายกลับไปถึงบ้าน เขาชักชวนเพื่อนบ้านให้ไปช่วยกันปลูกต้นไม้ที่ภูเขาราช ชาวบ้านช่วยกันปลูกและดูแลต้นไม้ที่ปลูก

ต่อมาภูเขาราชก็อุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ผลไม้ และมีสัตว์ป่ามากมายเข้ามาอาศัย โม่นปลายและชาวบ้านก็ได้อาศัยป่าภูเขาราชเป็นแหล่งหาอาหาร มาจนถึงทุกวันนี้

* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ





เจ้าต่างอยากเป็นอะไร*

แม่หมาตัวหนึ่งมีลูก ๕ ตัว ตัวสุดท้ายชื่อ เจ้าต่าง เจ้าต่างเป็นหมาที่ชอบดูพระอาทิตย์ ทุกเช้าเจ้าต่างจะออกจากบ้านไปเฝ้าดูพระอาทิตย์แรกขึ้น แม่หม่าบอกว่า “เจ้าจะดูพระอาทิตย์แรกขึ้นก็ได้ แต่อย่าจ้องดูนานๆ ตาเจ้าจะบอดเสีย” แต่เจ้าต่างไม่เชื่อ ยังคงไปเฝ้าดูพระอาทิตย์ทุกเช้า

พระอาทิตย์เห็นเจ้าต่างเฝ้าดูอยู่ทุกวัน วันหนึ่งจึงพูดกับเจ้าต่างว่า “เจ้าเฝ้าดูเรามานานเราจะให้รางวัลเจ้า ต่อไปนี้ ถ้าเจ้าอยากจะเป็นอะไร เจ้าก็เพียงพูดว่า ขอผมเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้ เจ้าก็จะได้เป็น”

เจ้าต่างพูดว่า “ขอบคุณครับ ผมขอเป็นพระอาทิตย์ได้ไหมครับ”

พระอาทิตย์ตอบว่า “ถ้าเจ้าอยากเป็นพระอาทิตย์จริงๆ เราจะให้เจ้าเป็น”

เจ้าต่างกลายเป็นพระอาทิตย์ พระอาทิตย์เจ้าต่างส่องแสงร้อนแรงจนน้ำแห้งและต้นไม้ตาย พอดีมีเมฆก้อนใหญ่ลอยมาบังแสงอาทิตย์ไว้ เจ้าต่างพูดว่า “เป็นพระอาทิตย์ก็สู้เป็นก้อนเมฆไม่ได้ ขอผมเป็นก้อนเมฆได้ไหมครับ” แล้วเจ้าต่างก็กลายเป็นก้อนเมฆ



* แปลและเรียบเรียงจากเรื่องเล่าภาษามอญ





ก้อนเมฆลอยไปๆ เมฆก้อนใหญ่จับตัวกันเป็นฝน แล้วฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก เกิดเป็นน้ำท่วมบ้านเรือนเสียหาย พอดีมีลมพัดก้อนเมฆลอยไปทางอื่น เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นก้อนเมฆก็สู้เป็นสายลมไม่ได้ ขอผมเป็นสายลมได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นสายลมพัดไปมา

สายลมพัดแรงขึ้นๆ จนต้นไม้ล้ม บ้านเรือนเสียหาย แต่จอมปลวกยังตั้งอยู่ที่เดิม เจ้าต่างจึงพูดว่า “เป็นสายลมก็สู้เป็นจอมปลวกไม่ได้ ขอผมเป็นจอมปลวกได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นจอมปลวก

ขณะนั้น มีวัวตัวหนึ่งเดินมาถึงที่จอมปลวก วัวใช้เขาขวิดจอมปลวกพังลงไป เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นจอมปลวกก็สู้เป็นวัวไม่ได้ ผมขอเป็นวัวได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นวัว

วัวเจ้าต่างไล่ขวิดจอมปลวกและสิ่งของต่างๆ เดือดร้อนไปทั่ว จึงมีคนคนหนึ่งเอาเชือกมาล่ามวัวไว้กับต้นไม้ เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นวัวก็สู้เป็นเชือกไม่ได้ ผมขอเป็นเชือกได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นเชือก

พอเจ้าต่างเป็นเชือก เจ้าต่างก็ไล่ผูกสิ่งของต่างๆ ขณะนั้นมีหนูตัวหนึ่งวิ่งมากัดเชือกขาด เจ้าต่างก็พูดว่า “เป็นเชือกก็สู้เป็นหนูไม่ได้ ขอผมเป็นหนูได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นหนู

พอเป็นหนู เจ้าต่างก็ไปขโมยอาหารของแมวมากิน แมวจึงไล่กัดหนู เจ้าต่างวิ่งหนีแมวและพูดว่า “เป็นหนูก็สู้เป็นแมวไม่ได้ ขอผมเป็นแมวได้ไหมครับ” เจ้าต่างก็กลายเป็นแมว



เจ้าแมวด่างชอบไปขโมยอาหารของหมามากิน หมาก็ไล่กัดแมว แมววิ่งหนีหมา เจ้าด่างจึงพูดว่า “เป็นแมวกี่ลู่เป็นหมาไม่ได้ ขอผมกลับเป็นหมาตามเดิมได้ไหมครับ ผมว่าเป็นหมาที่ดีที่สุด” เจ้าด่างก็กลายเป็นหมา

เจ้าด่างดีใจที่กลับเป็นหมาตามเดิม เจ้าด่างกลับไปหาแม่และพี่ๆ แม่หมาและพี่ๆ ต่างดีใจที่เจ้าด่างกลับบ้าน

เช้าวันต่อมา เจ้าด่างไปเฝ้าดูพระอาทิตย์แรกขึ้นอีก พระอาทิตย์พูดกับเจ้าด่างว่า “เจ้ายังอยากเป็นอย่างอื่นอีกไหม” เจ้าด่างตอบพระอาทิตย์ว่า “ไม่ครับ ผมไม่อยากเป็นอย่างอื่นแล้วครับ เป็นอย่างอื่นก็ลู่เป็นตัวของผมเองไม่ได้”

แล้วเจ้าด่างก็วิ่งกลับบ้าน





ความหมายและความสำคัญของเรื่องเล่า

เรื่องเล่า (Story Telling) เป็นสื่อการเรียนรู้อย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นเรื่องสั้นๆ ที่ครูเล่าแก่เด็กๆ ในโรงเรียนแนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษาท้องถิ่น) อันเป็นโรงเรียนของรัฐ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่แนวชายแดน เด็กๆ ในโรงเรียนเหล่านี้มีภาษาพูดประจำวันแตกต่างจากภาษาไทย

เรื่องต่างๆ ในหนังสือเรื่อง นิทานเด็กชายแดนนี้ เป็นเรื่องที่แปลและเรียบเรียงมาจากเรื่องเล่าในภาษาท้องถิ่น ๕ ภาษา ซึ่งครูที่สอนชั้นอนุบาลในโรงเรียนแนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์, ภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย, ภาษาไทย-ม้ง, ภาษาไทย-มอญ และภาษาไทย-มลายูถิ่นไทย) ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เรื่องเล่าเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าที่มีอยู่มากมาย และแต่งโดยคนท้องถิ่น ครูจะคัดเลือกเรื่องเล่ามาใช้ในชั่วโมงภาษาท้องถิ่น และเล่าเรื่องโดยครูที่พูดภาษาเดียวกับผู้เรียน

เป้าหมายของเรื่องเล่า ก็เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ต่อยอดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจากการเรียนรู้ในชีวิตปกติประจำวันของเด็กๆ ในบ้าน สู่ชีวิตการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน บทบาทของครูผู้เล่าเรื่อง จะคล้ายกับบทบาทของแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัวที่กำลังเล่าเรื่องราวต่างๆ แก่ลูกหลาน ท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นกันเอง ครูจะถือหนังสือเรื่องเล่าแล้วเล่าหรืออ่านอย่างเล่าอย่างช้าๆ ชัดๆ บางครั้งครูก็จะสอดแทรกอารมณ์ในน้ำเสียงที่เล่าตามเหตุการณ์ในเรื่อง บางครั้งครูก็หยุดเล่า (หรือหยุดอ่าน) เพื่อทอดจังหวะให้เด็กๆ คิด ครูอาจตั้งคำถามเป็นช่วงๆ หรือชวนเด็กๆ ให้คาดเดาเหตุการณ์ต่อไป หรือเปิดโอกาสให้เด็กๆ แสดงความคิดเห็นจากเนื้อเรื่องที่ฟัง หรือให้แต่งตอนจบของเรื่องใหม่ เด็กๆ จะฟังและเรียนรู้เรื่องราวที่คุ้นเคย จากน้ำเสียงของครูที่ชัดเจน มีจังหวะ มีระดับเสียงสูงต่ำ และความลื่นยาวของการอ่านตามเนื้อเรื่อง เด็กๆ จะสังเกตลีลาท่าทางของครูขณะที่กำลังเล่าเรื่อง

การเรียนรู้ในสถานที่ใหม่ (คือโรงเรียน) โดยใช้สื่อที่เป็นเรื่องเล่า จึงเป็นการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เด็กๆ คุ้นเคย อบอุ่น และผ่อนคลาย คล้ายคลึงกับเมื่ออยู่ที่บ้านและเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากผู้ใหญ่ในบ้าน เด็กจะฟัง คิด และค่อยๆ เรียนรู้สิ่งที่ฟังด้วยความเข้าใจ



เพราะเด็กๆ เข้าใจภาษาที่ครูสื่อสาร เด็กๆ จะสังเกตครูเป็นต้นแบบ และจะเห็นว่า เรื่องที่ครูเล่า (ซึ่งมักเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก) สามารถเขียนเป็นตัวหนังสือได้และมีเรื่องราวสนุกๆ อันจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจให้อยากอ่านอยากเขียนต่อไป นอกจากแรงบันดาลใจดังกล่าว เรื่องเล่ายังเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึกทักษะการฟัง การจับใจความ การลำดับเหตุการณ์ ฝึกการคิด การทำความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และฝึกการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าอีกด้วย

ลักษณะของเรื่องเล่า

เรื่องเล่า อาจแต่งโดยใช้ภาษาท้องถิ่น หรือภาษาไทยก็ได้ เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น จะใช้กับผู้เรียนชั้นอนุบาลที่ยังไม่ได้เรียนภาษาไทย เป็นเรื่องเล่าที่แต่งโดยคนท้องถิ่น ซึ่งพูดภาษาเดียวกับเด็กๆ เรื่องเล่าในโครงการทวิภาษาของโรงเรียนนำร่องจะใช้อักษรหรืออักษรไทยในการเขียนเรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น ส่วนเรื่องเล่าในภาษาไทยนั้นจะใช้กับเด็กที่กำลังเรียนภาษาไทย เรื่องเล่าที่แต่งเป็นภาษาไทยสำหรับผู้เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้น จะใช้คำศัพท์ง่ายๆ ที่เด็กๆ เข้าใจความหมายแล้ว มีจำนวนคำศัพท์น้อย และจำกัดความยาวเท่าที่เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจความหมาย ขนาดของเรื่องเล่าจะสั้นกว่าเรื่องเล่าในภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาแรกของผู้เรียน

ครูผู้เล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเล่าเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สอง จะต้องเข้าใจความหมายของถ้อยคำทุกคำในเรื่อง และต้องสามารถออกเสียงถ้อยคำนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องชัดเจนในภาษานั้นๆ ดังนั้นก่อนจะเล่าเรื่อง ครูจึงควรฝึกการเล่าอย่างเป็นธรรมชาติ ให้คล่องแคล่วเสียก่อน

เรื่องเล่ามีความแตกต่างจากสื่อการเรียนรู้ประเภทอื่นๆ เช่น หนังสือเล่มใหญ่ และหนังสือเล่มเล็ก เพราะเรื่องเล่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ประสงค์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฟังและพูด ส่วนหนังสือเล่มใหญ่และหนังสือเล่มเล็กนั้น มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้จากการอ่านและการเขียน



เนื้อเรื่องของเรื่องเล่า

ถ้าผู้ฟังเป็นเด็กอนุบาลอายุประมาณ ๔-๕ ขวบ เนื้อเรื่องที่เล่าควรจะเป็นเรื่องใกล้ตัว เรื่องที่เด็กคุ้นเคยหรือสนใจ เช่น เรื่องจากประสบการณ์ นิทาน เพลง บทกลอน เรื่องเชิงจินตนาการที่เกี่ยวกับสัตว์ ต้นไม้ และสิ่งต่างๆ ที่เด็กรู้จัก โดยเสริมแต่งให้น่าสนใจมากขึ้น เช่น แต่งเรื่องให้สัตว์ หรือต้นไม้พูดสื่อสารกันได้ เป็นต้น

ในห้องเรียนมักมีเรื่องที่น่าสนใจนำมาแต่งเป็นเรื่องเล่าได้มากมาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับบุคคลในอดีต บุคคลที่เป็นแบบอย่างในหมู่บ้าน นิทานท้องถิ่น เหตุการณ์แปลกๆ ที่ผ่านเข้ามา เรื่องที่เล่าสืบทอดกันมา เรื่องที่รู้จักในปัจจุบัน วิถีชีวิต และจินตนาการ เรื่องเล่ามักมีเหตุการณ์ ตัวละคร และแง่มุมที่น่าสนใจ บางครั้งก็น่าตื่นเต้น ประทับใจ หรือชวนขบขัน เรื่องเล่าในห้องเรียนจะช่วยสืบทอดขนบ ความคิด ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เกิดการเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน และคนรุ่นก่อนกับคนรุ่นต่อๆ มา

ขั้นตอนการแต่งและวิธีสอน

การเล่าเรื่อง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดอยู่ในแผนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ ครูจะวางแผนและเตรียมการไว้ตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียน มีขั้นตอน ดังนี้

๑. เตรียมเนื้อเรื่อง ได้แก่ การคิดเค้าโครงเรื่อง คือใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งสำหรับเด็กอายุ ๔-๕ ขวบนั้น โครงเรื่องต้องไม่ซับซ้อน ในแต่ละเรื่องให้มีตัวละครที่แสดงรูปร่าง ลักษณะนิสัย มีปัญหา มีเหตุการณ์ในเรื่องที่ค่อยๆ ก่อรูปจนเป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น ในการแต่งเรื่องเล่าอาจคิดเปรียบเทียบกับการเล่นการปีนภูเขา ซึ่งผู้ปีนจะค่อยๆ ไต่จากเชิงเขาขึ้นไปสู่ยอดเขา ตัวละครในเรื่องจะเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหา มีการแก้ไขปัญหาและเดินเรื่องไปสู่จุดสูงสุดของความขัดแย้ง และคลี่คลายไปสู่ตอนจบของเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่อง

๒. ลงมือแต่งหรือเรียบเรียง ครูจะแต่งเรื่องเล่าเป็นภาษาง่ายๆ ที่เด็กเข้าใจ เพราะครูจะต้องนำเรื่องที่แต่งนี้ไปเล่าให้เด็กๆ ฟัง ในชั้นเรียน



๓. ทดสอบความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง โดยครูลองอ่านเรื่องเล่าที่แตงนั้นให้ตนเอง ฟังหรืออ่านให้ผู้อื่นฟัง เพื่อดูความน่าสนใจของเนื้อเรื่อง และตรวจสอบภาษาที่เขียน ว่าเข้าใจได้ง่ายหรือเป็นธรรมชาติ เหมาะแก่ผู้ฟังซึ่งเป็นเด็กวัยอนุบาล แล้วหรือยัง

๔. ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อเรื่อง โดยอ่านเรื่องเล่าที่แตงนั้นซ้ำด้วยเสียงที่ได้ยินชัดเจน เพื่อทบทวน ตรวจสอบ และเพิ่มเติมองค์ประกอบของเรื่อง รวมถึงออกแบบกิจกรรมใน หน่วยการเรียนรู้ที่ใช้เรื่องเล่า เช่น อาจเตรียมเพลง และคำถามต่างๆ ที่สอดคล้องกับ เรื่องเล่า

๕. ฝึกการเล่าเรื่อง ทั้งการออกเสียงและถ้อยคำภาษา ซึ่งให้ถูกต้องชัดเจน ฝึกท่าทางในการเล่าเรื่องนั้น ๆ

๖. จัดการสอนโดยใช้เรื่องเล่า มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

๖.๑ ครูกล่าวถึงหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์และเชื่อมโยงสู่เรื่องที่จะเล่า

๖.๒ ครูอ่านเรื่องเล่า โดยใช้น้ำเสียงและลีลาน่าสนใจ ความยาวของเรื่องเล่า ในภาษาที่หนึ่ง นั้นประมาณ ๑ หน้ากระดาษ หรือใช้เวลาในการเล่าเรื่องประมาณ ๓-๕ นาที และสำหรับเด็กโตก็ไม่เกิน ๗ นาที เรื่องเล่าในภาษาที่หนึ่งมักมีความยาว ของเนื้อเรื่องมากกว่าเรื่องเล่าในภาษาที่สอง

๖.๓ ขณะเล่าเรื่อง ครูจะแสดงท่าทางหรือสอดแทรกอารมณ์ในน้ำเสียงที่เล่า สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ระหว่างที่เล่าหรืออ่าน ครูจะหยุดเป็นช่วงๆ เพื่อตั้งคำถาม หรือชวนให้เดาเนื้อเรื่องต่อไป เช่น ถามว่า น่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรต่อไป (ทั้งนี้ ครูควร เตรียมคำถามเชิงคาดเดาไว้ในเนื้อเรื่องแต่ละตอน) เพื่อให้ผู้ฟังฝึกการคิด วิเคราะห์ หรือคาดเดาสถานการณ์ ครูจะฟังคำตอบของเด็กๆ และไม่บอกว่าผิดหรือถูกในแต่ละ คำตอบนั้นๆ แต่กระตุ้นให้คิดและคาดการณ์ต่อไป จนครูเล่าเรื่องจบ

๗. ทำกิจกรรมหลังการฟังจบ เพื่อทบทวนความเข้าใจจากการฟังเรื่องเล่า ครูอาจ จัดกิจกรรมหลากหลายดังนี้

๗.๑ ครูให้ผู้เรียนเล่าเรื่องบางตอน หรือเล่าเรื่องทั้งหมด โดยใช้ภาษาของ ผู้เรียนเอง และไม่เหมือนกับถ้อยคำที่ครูเล่าหรืออ่าน



๗.๒ ครูให้ผู้เรียนแสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องในขณะที่ครูเล่าหรืออ่านให้ฟัง

๗.๓ ครูแบ่งผู้เรียนในชั้นออกเป็นกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งเรื่องตอนจบในแบบที่ผู้เรียนชอบ แล้วให้แต่ละกลุ่ม ผลัดกันออกมาเล่าเรื่องที่แต่งใหม่นั้นให้เพื่อนๆ ฟัง

๘. คำถามในการเล่าเรื่อง มี ๒ ลักษณะ คือ

๘.๑ คำถามแบบคาดเดา เป็นคำถามปลายเปิด ที่ครูจะใช้เมื่อเล่าเรื่องในภาษาที่หนึ่ง ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้คล่องแคล่ว เรื่องเล่าในภาษาที่หนึ่งจะค่อนข้างยาว มีคำศัพท์มาก แต่เด็กๆ จะเข้าใจและสามารถคาดการณ์เนื้อเรื่องแต่ละตอนได้

๘.๒ คำถามแบบปลายปิด เป็นชุดคำถามที่ครูใช้เล่าเรื่องในภาษาที่สอง ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เรียนเพิ่งเรียนรู้ มีวงคำศัพท์ไม่มาก เรื่องเล่าในภาษาที่สองจึงมีเนื้อเรื่องสั้นๆ ส่วนใหญ่เป็นชุดคำศัพท์ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาและเข้าใจความหมายเหล่านั้นแล้ว ครูจะตั้งคำถามปลายปิดในเรื่องเล่าภาษาที่สอง เพื่อจะไม่สร้างความอึดอัดแก่ผู้เรียน หรือเร่งให้พูดเมื่อผู้เรียนยังไม่พร้อมจะพูด

ข้อเสนอในการเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาที่สองของเด็กๆ

๑) ครูอ่านเรื่องเล่าทั้งเรื่องให้เด็กฟัง ๑ รอบ

๒) ครูอ่านเรื่องเดิมทีละประโยคหรือแบ่งเป็นข้อความสั้นๆ โดยใช้ท่าทางประกอบข้อความที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจทุกประโยค ประโยคละ ๑ รอบ

๓) ครูอ่านเรื่องเดิมทั้งเรื่องอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจแสดงท่าทางประกอบเนื้อหาที่เล่านั้น ครูหยุดเล่าเป็นช่วงๆ แล้วถามผู้เรียนด้วยคำถามปลายปิด (ซึ่งผู้เรียนจะตอบอย่างสั้นๆ ว่า ใช่/ไม่ใช่ หรือตอบตรงตามเนื้อเรื่องที่ฟังไปแล้ว) อันเป็นการตรวจสอบความเข้าใจแต่ละประโยคหรือข้อความที่ครูอ่าน

๔) เมื่อครูแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจข้อความแต่ละประโยค หรือแต่ละข้อความนั้นแล้ว ก็ให้อาสาสมัครออกมาแสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องที่ครูเล่าทีละประโยค

หมายเหตุ ขั้นตอนการสอนอาจปรับให้สอดคล้องกับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน



ตัวอย่างการสอนโดยใช้เรื่องเล่าสำหรับผู้เรียนเป็นภาษาที่สอง



นกตัวหนึ่งเมื่อตื่นนอนแล้ว รู้สึกหิวจนปวดท้อง มันจึงบินไปหาอาหาร แล้วไปเจอ บึงบัว ในบึงบัวมีดอกบัวอยู่เต็มบึง มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง และดอกที่สาม มันกินน้ำหวานอย่างเอร็ดอร่อยและเพลิดเพลิน ต่อมา พระอาทิตย์ตกดิน ดอกบัวค่อยๆ หุบกลีบลง นกติดอยู่ในดอกบัว มันดิ้นอย่างแรง จนหลุดออกจากดอกบัวได้ และบินกลับรัง

ตัวอย่างคำถามปลายปิด ครูจะให้กับผู้เรียนที่ซึ่งเรียนเป็นภาษาที่สอง

ครูเล่าหรืออ่าน (อย่างเล่าเรื่อง)

นกตัวหนึ่งเมื่อตื่นนอนแล้ว รู้สึกหิวจนปวดท้อง มันจึงบินไปหาอาหาร

ครูถาม

ในเรื่องนี้มีนกอยู่สามตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่สองตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่หนึ่งตัว ใช่หรือไม่
ในเรื่องนี้มีนกอยู่กี่ตัว

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
หนึ่งตัว

ครูเล่าหรืออ่าน

มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัว ดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง และดอกที่สาม

ครูถาม

มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกเดียว ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวสองดอก ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวสามดอก ใช่หรือไม่
มันบินไปกินน้ำหวานจากดอกบัวดอกที่เท่าไร

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
ดอกที่หนึ่ง ดอกที่สอง
และดอกที่สาม



ครูเล่าหรืออ่าน

ต่อมาพระอาทิตย์ตกดิน ดอกบัวค่อยๆ หุบกลีบลง นกติดอยู่ในดอกบัว

ครูถาม

เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น นกติดอยู่ในดอกบัว ไข่หรือไม่
เมื่อพระอาทิตย์ตกดิน นกติดอยู่ในดอกบัว ไข่หรือไม่
นกติดอยู่ในดอกบัวเมื่อใด

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ใช่
เมื่อพระอาทิตย์ตกดิน

ครูเล่าหรืออ่าน

นกตื่นอย่างแรงจนหลุดออกจากดอกบัวได้ และบินกลับรัง

ครูถาม

เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวได้แล้ว มันบินไปที่บึงบัว ไข่หรือไม่
เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวแล้ว มันบินไปกินน้ำหวาน ไข่หรือไม่
เมื่อนกหลุดออกจากดอกบัวแล้ว มันบินกลับรัง ไข่หรือไม่
นกบินไปที่ไหน

ผู้เรียนตอบ

ไม่ใช่
ไม่ใช่
ใช่
บินกลับรัง





ตัวอย่างแผนการใช้เรื่องเล่าและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ
ในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางทวิภาษา (ภาษาไทย-ม้ง) ชั้นอนุบาล ๑*
ภาคเรียนที่ ๑

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑. สุขสันต์วันเปิดเทอม	โรงเรียนของเรา	เด็กดี	เก็บพระได้	เพลง สนิ่ แม่ เก๋อ เฮ้ (ไปโรงเรียน)
๒. ตัวเรา	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	หน้าที่ของฉัน	เต่ากับกระต่าย	เพลง ดา เด้ (อาบน้ำ)
๓. ร่างกายของเรา	การละเล่น (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	เข้าห้องน้ำ	หน้าที่ของร่างกาย	เพลง ดีเนิงห์ ลู๊ เจ้ (ร่างกายของฉัน)
๔. มั่งน่อยผู้น่ารัก	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	ไหมเคือ ไปหักข้าวโพดให้ไก่	ไม่เชื่อฟัง	เพลง เมญู๊ ฮมึง (เด็กม้ง)
๕. โรงเรียนของเรา	โรงเรียนของเรา	ทำลูกช้าง	ทำดีได้ดี	เพลง เก่ ลี แม่ วี (การใช้ห้องน้ำ)
๖. บ้านของเรา	การสร้างบ้าน	ตัดไม้ไปทำกระบอกน้ำ	เลือกกินกบ	เพลง ก้อ ลู๊ แม่ ญื้อฮ่อ ดีห์ (บ้านอยู่ไหน?)
๗. หมู่บ้านบนคอย	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ทำขนม	ฝูงนกน้อย	เพลง เป้ ลู๊ ยซอห์ (ชุมชนของเรา)
๘. พี่เรียกขวัญ	แต่งงาน	ยิงนกในน้ำ	เล่นซ่อนหา	เพลง ฮู ปลีห์ (การเรียกขวัญ)



*ข้อมูลจาก นางสาวน้ำอ้อย ลิทธา โรงเรียนบ้านรักแผ่นดิน สพป.เชียงราย เขต ๔, เอกสารประกอบ
การเรียนการสอน ชั้นอนุบาล ๑, พ.ศ. ๒๕๕๖.



หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๙. รู้กินน้ำ	การเกษตร	รู้แสนสวย	ลิงน้อย	เพลง ฮู้ จั่ว (ลมพายุ)
๑๐. ดวงอาทิตย์	ภูษีฟ้า	แอปเปิ้ลกับมะม่วง	ดวงอาทิตย์กับ ดวงจันทร์	เพลง สมอ นตุ้/ ปอ เก่ (กลางวัน กลางคืน)
๑๑. กะหล่ำปลี	การเกษตร	ปลุกผัก	โกป่ากับแมวป่า	เพลง นตรือ จั่ว (พืชสมุนไพร)
๑๒. ไข่	ทำอาหาร	เก็บฟักทอง	ขนมหวาน	คำคล้องจอง (ไข่ ๑๐ ฟอง)
๑๓. วันแม่	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	แม่เปิดอกไข่	แม่กับ	เพลง เนีย ฮนุ้ (รักแม่)
๑๔. กล้วย	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ลิงกินกล้วย	กล้วยน้ำว้า	เพลง คี๋ นตง (ผลไม้)
๑๕. ต้นไม้ที่รัก	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ปลุกส้มเขียวหวาน	กรรมของ กระรอกน้อย	เพลง ฉือ นตง (ต้นไม้)
๑๖. ข้าวโพด	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ปลุกข้าวโพด	คนไร่การศึกษา	เพลง ปือกีหี เบล่า (ข้าวโพดสี)
๑๗. หมู (สัตว์บก)	การเลี้ยงสัตว์ (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ไปยังกระรอก	แมวป่า	เพลง บัว (หมู)
๑๘. ปลา (สัตว์น้ำ)	การเลี้ยงสัตว์ (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	บุญมีไปหาปลา	ปลาเล็กกินปลาใหญ่	เพลง เนมฮี (ปลา)



ภาคเรียนที่ ๒

หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑. ชยะ (สิ่งแวดล้อมใน ชุมชน)	การสร้างบ้าน	ทองผู้ดีของสังคม	ชยะร้องให้	เพลง คี๊ เกี๊ยะ (ชยะฯ)
๒. ลูกสบ้า (ของเล่นในชุมชน)	การละเล่นพื้นบ้าน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ลูกหมูน เพื่อน	อย่าแย่งสิ่งของ	เพลง ลูกที้ ก็ โล่ (ลูกสบ้า)
๓. ลำห้วย (น้ำ)	การเกษตร	สาวนุ่ไปตักน้ำ	เปิด	เพลง เต้ (น้ำ)
๔. ข้าวไร่ (ข้าว)	การทำอาหาร	ปลูกข้าวไร่	พืชไร่	เพลง เยข้า ม่อ (ข้าวมี่คุณค่า)
๕. ทำผี (ความเชื่อในชุมชน)	พิธีทำผี	เก็บมะม่วง	ปลีหักกับฮมา	เพลง ฮู ปลีหัก (พิธีทำผี)
๖. วันฟ่อ	วิถีชีวิตชุมชน	โชคดีของกระรอก (ร.ร.บ้านรักแผ่นดิน)	ลิงจอมดี้อ (ลิงน้อยไม่เชื่อฟัง)	เพลง ฮันยูห์ (วันเกิด)
๗. ปีใหม่ม้ง (วันขึ้นปีใหม่)	ปีใหม่ม้ง	ทำขนมจี๋	ไหมแสง	เพลง ฆง เจี้ย (ปีใหม่)
๘. วันเด็ก วันครู	โรงเรียน ของเรา	นัดกับนกเพื่อนสนิท	เด็กซี้เกียจ	เพลง ลี๊ ป้า อ้าว เอ้า ลี๊ (การทำความสะดวก ห้องเรียน)
๙. ภูชี้ฟ้า (เที่ยวภูชี้ฟ้า)	ภูชี้ฟ้า	ภูชี้ฟ้าน่าเที่ยว	ชิงตำแหน่ง	คำคล้องจอง ภูชี้ฟ้า เพลง ป้า ฮั่ว ฉว่ เตอห์ (ดอกเสี้ยวบาน)



หน่วย	ฉากภาพใหญ่/ชื่อ	หนังสือรูปภาพ/เรื่อง	เรื่องเล่า/เรื่อง	เพลงหรือคำคล้องจอง/ชื่อ
๑๐. เป็อะ (เครื่องมือเครื่องใช้ ในชุมชน)	วิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านห้วยคุ)	ไปตัดฟัน	แมวกับหนู	คำคล้องจอง เก๋อ เป็อะ
๑๑. ก้อนหิน (หิน ดิน หวาย)	ภูชี้ฟ้า	ต้นไม้ของนิค	โด่งกับลี	เพลง ป๊อ เยชี (ก้อนหิน)
๑๒. ลีแสนสวย (ลี)	ปีใหม่ม้ง	ดอกไม้กับผีเสื้อ	ผีเสื้อน้อย	คำคล้องจอง ตัว ตัว ลี (ลีต่างๆ)
๑๓. รถยนต์ (คมนาคม)	การสื่อสาร	รถสีแดง	ควายไถนา	เพลง สลา เก้ (การข้ามถนน)
๑๔. ก้อนหิน (หิน ดิน หวาย)	ภูชี้ฟ้า	ต้นไม้ของนิค	โด่งกับลี	เพลง ป๊อ เยชี (ก้อนหิน)
๑๕. ลีแสนสวย (ลี)	ปีใหม่ม้ง	ดอกไม้กับผีเสื้อ	ผีเสื้อน้อย	คำคล้องจอง ตัว ตัว ลี (ลีต่างๆ)
๑๖. รถยนต์ (คมนาคม)	การสื่อสาร	รถสีแดง	ควายไถนา	เพลง สลา เก้ (การข้ามถนน)
๑๗. โทรศัพท์ (การสื่อสาร)	การสื่อสาร	โทรศัพท์	เต่าหางานทำ	เพลง พังยีห์ (เพื่อนที่ดี)
๑๘. ยุง	ภาพวิถีชีวิตชุมชน (ร.ร.บ้านแผ่นดินทอง)	ผึ้งสุดโปรดของหมี	ยุงลาย	เพลง ย่ง (ยุง)



ตัวอย่าง อักษรไทยที่ใช้เขียนภาษาท้องถิ่น

กะเหรี่ยงโปว์

เขมรถิ่นไทย

ม้ง

มลายูถิ่นไทย (ปาดานี)

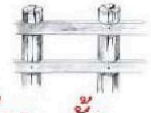
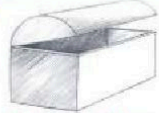
มอญ





พยัญชนะในภาษากะเหรี่ยงโปว์*

พยัญชนะต้น

ก  ก๋อง = ขวด	ค  ค้ำ = เชียง	ต  ตุง = งู	ฆ  ฆะ = มีด
ง  งู๋ = วัว	จ  จุง = มือ	ช  ชัง = ไก่	ซ  เซง = ต้นไม้
ญ  ญาง = สนามหญ้า	ด  ดี = เขียด	ต  เต๋ = กระสอบ	ท  ทู = นก
น  ไน๋ = ตะกร้า	บ  บาง = หนอนไม้	ป  ไปะ = ปิด	พ  พ้า = หม้อ
ฟ  โฟ = ดินป็น	ม  เมะ = แพะ	ย  ยุง = หนู	ร  ร็อง = รั้ว
ล  ลิ่ง = กระรอก	ว  แว = ไม้ไผ่	อ  เอ้า = เครื่องมือตักหนู	อี  ไฮะ = หีบ



* ข้อมูลจาก มุลินนิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนำร่องภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์
สพป.เชียงใหม่ เขต ๕



สระเสียงสั้น ๑๐ รูป

ะ	เ	ึ	ุ	ะ	แ	โ	เ	อ	ไ	า
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

สระเสียงยาว ๑๐ รูป

า	เ	ือ	ู	เ	แ	โ	อ	เ	ไ	
---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	--

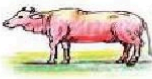
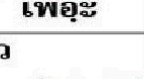
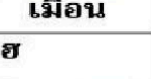
สระเสียงยาวนาสิก ๑๐ รูป

าง	เิง	ือิง	ูิง	เิง	โิง	อง	เิง	เียง		
----	-----	------	-----	-----	-----	----	-----	------	--	--



พยัญชนะในภาษาเขมรถิ่นไทย*

พยัญชนะต้น

ก  กู่	ค  คอ	ง  ทง	จ  เจจ	ช  เชอ	ซ  แซ็ช
ญ  ญั่ว	ด  โดง	ต  เตีย	ท  ท็อง	น  เน็ก	บ  บาย
ป  ป๊วช	พ  เพอะ	ฟ  โฟฟา	ม  เม็อน	ย  เย็ะ	ร  รเต็ช
ล  ลู้ก	ว  เว็อด	อ  อาว	ฮ  ฮ็ญ		

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด)

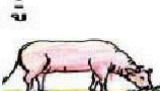
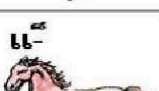
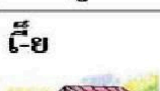
-ก  ติก	-ง  ท็อง	-จ  เจจ	-น  เม็อน	-บ  โกนจาบ	-ม  กมม
-ย  บาย	-ร  ชกวร	-ล  กบาล	-ว  อาว	-ฮ  แซ็ช	-ด  เว็อด
-ญ  ฮ็ญ					

* ข้อมูลจาก โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง โรงเรียนนำร่องภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย สพป.สุรินทร์ เขต ๓

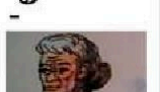


สระในภาษาเขมรถิ่นไทย *

สระ

 ติญเจาะ	 มติช	 ฮญ	 มิว	 ปิง	 ชปือ
 จิง	 มุช	 จรุก	 ญ	 รเต็ช	 เจจ
 แช็ช	 แค	 เียะ	 ปเต็ช	 เชอะ	 เป็ว
 เชอ	 เกาะะ	 คอ	 กอ		

ตัวอย่างการประสมสระ

 ตริือบ	 ปัวช	 ปวง	 ประ	 ชวา	 โปะ
 โดง	 กเงา	 ปรำ	 อันลัวะ	 เฮ็ร	 จ็ช



พยัญชนะในภาษาม้ง (ขาว) *

พยัญชนะต้น

จ๋อ เนีย เนต้อ ฮม้ง			
ก  K. กอ	ข  X. ขอ	ค  KH. คอ	ฅ  CH. ฅอ
จ  C. จอ	ฉ  TSH. ฉอ	ช  CH. ชอ	ฌ  X. ฌอ
ฌ  TS. ฌอ	ญ  NY. ญอ	ฒ  TSH. ฒอ	ด  D. ดอ
ต  T. ตอ	ท  TH. ทอ	น  N. นอ	บ  B. บอ
ป  P. ปอ	พ  PH. พอ	ฟ  F. ฟอ	ม  M. มอ
ย  Y. ยอ	ล  L. ลอ	ว  V. วอ	ศ  TS. ศอ
ซ  SY. ซอ	ส  S. สอ	อ  O. ออ	ฮ  H. ฮอ

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด)

ดฮ  DH. ดฮอ	ตร  T. ตรอ	ทร  TH. ทรอ	นก  NK. นกอ
นข  NX. นขอ	นค  NKH. นคอ	นฅ  NCH. นฅอ	นจ  NJ. นจอ
นฉ  NTSH. นฉอ	นช  NCH. นชอ	นฌ  NTS. นฌอ	นฒ  NTSH. นฒอ
นต  NT. นตอ	นตร  NR. นตรอ	นท  NTH. นทอ	นทร  NTH. นทรอ
นพ  NPH. นพอ	นพล  NPH. นพลอ	นศ  NTX. นศอ	บล  NPL. บลอ
ปล  PL. ปลอ	พล  PLH. พลอ	มล  ML. มลอ	ยช  Z. ยชอ
ฮญ  HNY. ฮญอ	ฮน  HN. ฮนอ	ฮม  HM. ฮมอ	ฮมล  HML. ฮมลอ
ฮล  HL. ฮลอ			



* ข้อมูลจาก มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนาร่องภาษาไทย-ม้ง สปป. เชียงราย เขต ๔



สระในภาษาม้ง

อักษรไทย	อักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
เ-	E	เต้
เ-ง	Ee	เเม้ง
เ-อ	Aw	เก๋อ
เ-า	au	เฮลา
เ-ีย	ia	เยีย
ไ-	ai	ไซ
-ง	oo	ทัง
-อ	o	ฉ่อ
ัว	ua	ทัว
-า	a	น้ำ
ี	i	มี
ึ	w	นตี
ุ	u	พลู

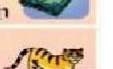
วรรณยุกต์ในภาษาม้ง

อักษรไทย	อักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
	O	ออ (บวม)
ไม้เอก (ˊ)	M	มา (ข้า)
ไม้โท (ˊ)	J	ม้า (รีบ)
ไม้ตรี (ˋ)	B	มื่อ (เจ็บ)
ไม้จัตวา (ˋ)	V	ด้า (กว้าง)
วรรณยุกต์พิเศษ (หื)	S	จอหื (เครื่องดำข้าว)
วรรณยุกต์พิเศษ (หื)	G	มัวหื (ขาย)

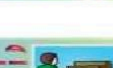
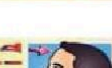


พยัญชนะในภาษามลายูปัตตานี*

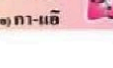
พยัญชนะต้น

ก  กูจิง	ก  กูตู	ค  เคะ	ง  งาจอ
จ  ปิแง	จ  สิจิง	ช  แมช	ซ  ซังเซ
ซ  ซาบะ	ฌ  ฌามาะ	ฌ  ฌือฌา	ด  ดือรูฌะ
ต  ตือตอส	ท  โทราชะ	น  นากอ	น  กือฌี
บ  บอชอ	ป  ปาซง	ม  มาตอ	ม  อามา
ย  ยู	ย  ยาญง	ร  รือตือ	ร  รูมา
ล  ลาละ	ว  วอกะส	อ  อือแก	ฮ  แฮมา
พ  พอแมง	ฟ  ฟิง	พยัญชนะสะกด	
		-ง  กามัง	-ฮ  กิปะส

สระเดี่ยว

-ะ  กูละ	-า  กูลา	-อ  กูอ
-ิ  กูอิ	-ึ  กูอิเรส	-ู  กูอุ
-ย  กูย	-เ-ะ  กูเะ	-เ  กูเ
-แ-ะ  กูแะ	-แ  กูแ	-เ-ะ  กูเะ
-อ  กูอ	-โ-ะ  กูโะ	-โ  กูโ

สระเรียง

-า-อิ  นา-อิ	-า-อี  ดา-อี	-า-อ  มา-อ
-า-อุ  บา-อุ	-า-เ-ะ  บา-เะ	-า-เ  บา-เ
-า-โ-ะ  ตา-โะ	-า-โ  ตา-โ	-า-แ  (มาก) บา-แ



* ข้อมูลจาก สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
และโรงเรียนนำร่องภาษาไทย-มลายูปัตตานี



พยัญชนะในภาษามอญ*

ก  กะ	ค  คัต	ง  แงย
จ  โจญ	ช  ชาญ	ญ  ญือ เปร์ย
ด  ด็อด	ต  ตาย	ท  ไทง
น  นอย	ป  ปี	พ  เพ่
ม  มี ไน๊ะ	ย  แย็ช	ร  แร็ช
ล  แล็ช	ว  แว็ช	ซ  ซาช
ฮ  ฮือช	บ  บือบ	อ  อาว

* ข้อมูลจาก มุขนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ และโรงเรียนนาร่องภาษาไทย-มอญ สพป. กาญจนบุรี เขต ๓
(ส่วนรูปสระในภาษามอญ นั้นใช้อย่างเดียวกับรูปสระในภาษาไทย)



ตัวอย่าง
เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่นอักษรไทย

กะเหรี่ยงโปว์

เขมรถิ่นไทย

ม้ง

มลายูถิ่นไทย (ปาดานี)

มอญ





เพลงคล้องพูกี่☆

ทเคเกล็ดจอง ทพุแม่โอแอเม้งแอมยู้ดชู้ บางซอ คี่ยั้ง ทวี่งเม้ง
ทู้เม้ง ทชู้ง โอลนึ่ง คี่ยั้งแม่มื่อางอ วึ่ง เป้ง นี อมู้ฟางซ้างโอ เมะเว้ทชู้ง
คี่ยั้งโล้เว้ “คี่องเนงอั้งนอ กมู้ฟางอซ้างเกทชู้ง เกมู้ากตองซ้าอะซ้า”
ฟี่คี่ยั้ง ไคล้ทีม้องนอ ทอลู่ง โช้งทางไจ้ะเว้ “จมเกมู้งฟางดึ้นชู้งลแฉ้ชี่-ชี่”
คี่ยั้งอางซ้างแคว์เวิ้ลแดแบ ฉ้องคี่ยั้งไคล้ทาง ไจ้ะเว้ “นโโอฟี่จองเล้
เนโพลทางนซ้ะลปี” คี่ยั้งชย้องล้างอซ้ะแดเว้เพลงคล้องพูกี่ฉ้องไคล้ทาง
“นเกทพุแม่พูกี่ปี่อั้ง นมเกมู้งฟางดีเฮ้อชี่ปี่จะเล้ กเว้กพะคุดพะลั้ง
แน้นลเก็งดีเฮ้อแบ”

คี่ยั้งอางจ้ะทพุแม่เฮ้อแฉ้แพไจ้ะเว้ “นชู้งไจ้ะปี่จะเล้” ทพุแม่เฮ้อแฉ้แพ
ไจ้ะเว้นางเม้งอะ เป้งนึช้ะเมคี่ยั้งดีไคล้ทาง “ท้องแน้นอล้อ” เพลงคล้อง
ไต้ยั้งไวะ อซ้ะมีนางปี่อะ โอเกะตบลี้นึ่ง ลโท้แยฟี่คี่ยั้งมั้งนอ โอโอคี่ยั้งอ
แนฟ้าแซ้ทางดีช้ะปะ คี่ยั้งชย้ะทางเท่อไจ้ะเว้ “จแนฟ้าแซ้ ทเม้งเล้อจแน
ฟ้าอั้ง” ลโท้แย้นอแบเว้ เพลงคล้องยั้งพะพีนอ แฉ้คี่ยั้งชย้ะเท่อ เพลง
คล้องลี้ซ้างอางจ้ะเว้ “นแบทเม้งเล้” คี่ยั้งโล้อะ-อะไจ้ะเว้” จลชิ่ง แฉ้แบ
ทเม้งเล้อจแนฟ้าอั้ง จแม้ไฆวะลชี่แบ”

* ภาษากะเหรี่ยงป๋าวเรื่องสิงโตกับแมงมัน



เฟ่งคล็องไจ้ะเว “แกม๊าจแม่ไผวะแน-แซ่” คี๊ยั้งพลั้งล้างอคู
เฟ่งคล็องล้างนืคียั้งอแนพ้า ลปนะนอ เฟ่งคล็องทวี่งทางเทิ่งฮั้ง
คียั้งไจ้ะเว “ทบลีเต้เต้ ออู้้งนั้งนอ นซัะเฉีทางดี๊แย-ซี่” เฟ่งคล็อง
ไจ้ะฮัวเว “จซัะเฉี ทางพ้าแบ แบเค้าะ จซัะลเอมีแบ” คี๊ยั้งไจ้ะเว
“จอวี่งซัะซู้ล่อ ท้องลนั้งแยลี้กัะนอ นกกกั๊พาง แน่นอทีเมะ พูปีฉีฉี
นเชิงฉีซัะฉี เชิงโคลีซัะโคลี ลूंมิ่งแฉล้างโค๊ กमतองซ้าสะซ้าแน
กมลิ่งอางโละซัะ” เฟ่งคล็องอ ซัะมีเต้เต้ ลแฉแย้นอ เฟ่งคล็องดีทพู
แม่กู้ดั่งเอ โละอซัะ โอดีทเชิงมีซัะมี ทเชิงขวี่งซัะโย้คุมะ





จิง เล่อ ญี่*

เนต ลอหี เล่อ มั่ว อี ตูห์ เมญั่ว ตู เบ ฐ อัว จิง. นีหี ยอห์ เนงห์
เจ้ เมง เทีย ญี่ย จอห์ ปือกีห์. จิง จอห์ เตา อี กงห์ ปือกีห์ เมง เนตอ
ตอห์ เม. เทีย ฐอ ล้า ก้า เตรา ก่อ ฌีห์ ฌื่อ มั่ว ญี่ย มูห์ น้อ. ฌัวง
ฮนุ เท่า จิง เกอ เนตอ ลอหี. จิง ยัว มูห์ ไล้ เทีย ญี่ห์ เต้ เตรา จ่อ
ปือกีห์.

มั่ว อี ฮนุ จิง มูห์ ไล้ จ่อ ปือกีห์. จิง ปอ ฮื่อ ตูห์ เม่า ญี่ ต้า ต่อ
น้อ นีหี จ่อ ปือกีห์. จิง ปิง เลีย เฮง. จิง เล่อ ฌีห์ เตา ฮื่อ ตูห์ เม่า ญี่
เตอ มูห์ ลี. จิง เทีย ฌัวง. เมห์ เอห์ ลอห์ ปอ จิง ฌัวง เมห์ เอห์ นงห์
เตียห์

“ก้อ ฌัว อัว ต้า ฌี น้า” จิง เทีย ท่า ฌีย เตรา เมห์ เอห์ มลงห์
ตารห์. เมห์ เอห์ ไฮห์ เตียห์

“กู มา เล่อ ญี่ เตรา ก้อ ลื่อ” เมห์ เอห์ เล่อ ญี่ ฌีห์ มูห์. เมห์
เอห์ เทีย ลอห์ นต รอห์ จิง ฌัว. ลัว ฌเฮา ลอห์ ปอ จิง เทีย เมห์ เอห์
ฌัวง. ลัว นงห์ เตียห์



* ภาษากะเหรี่ยงโปว์เรื่องวัวกินข้าวโพด



๑๒๔

นิทานเด็กชายแดน





“อ้าว จาहीं เน้ ชั่ว น้า” อ้อ ตูห์ เที้ย ท่า เตรา ลัว มลงห์ ตาห์. ลัว
ไฮห์ เตียห์

“กู๋ ม่า เล่อ ญู เตรา ก้อ ลือ” เตีย ลีห์ กู เล่อ ญู มูห์ ฌีห์ เตา.
ลัว เที้ย ลอห์ นต รอห์ อ้อ ตูห์ ชั่ว. เจห์ มัว อี ตูห์ มู ยา ลอห์ ปอ จัง,
เมห์ เอห์ เที้ย ลัว ชั่วๆ. มู นงห์ เตียห์

“เน้ ชั่ว ต้า ฌี น้า” ลัว เที้ย ท่า เตรา มู มลงห์. มู ไฮห์ เตียห์

“กู๋ ม่า เล่อ ญู เตรา เน้” มู เที้ย ลี ยา มูห์ ศอห์ เนต่อ ตูห์ ญู. ชี
เจห์ อ้อ ตูห์ ญู เค่อ ลี ดี เคฮีย มูห์ เล่อ. จัง, เมห์ เอห์ เที้ย ลัว ซ้า
ฌีห์ เตอ ไฮห์ เตียห์

“อ้าว จาहीं มู ฮอ เล่อ เตา ญู มูห์ เล่อ. จัง นงห์ มู ไฮห์ เตียห์

“ก้อ อ้ว ลี จาहीं ญู เที้ย มูห์ เล่อ” มู ไฮห์ เตียห์

“กู๋ กู เปล ญู ชี” จัง ยชงๆ เลี้ย เที้ย เฮา ปือกีห์ เตรา เล่อ เล่อ
เคอห์ น้อ.



แอ๋ย คีว น็อง เมีอัน มี*

แอ๋ย คีว เมียน เมีอัน มี มุย ออย จแน๋ย มาโง มาจัน
เมีอัน มี ซี จแน๋ย รุจ เตวี ลิจ ปวง ลือ ซมาะ ปิจ จเมิง

แอ๋ย จ็อง ออย เมีอัน ลิจ ปวง มาโง จเริน จเริน
แอ๋ย ลีย ตะ จแน๋ย ออย เมีอัน มาโง มุย เต็จ ปี เดิม
โง กรอย ตะ จแน๋ย ออย เมีอัน แบ๋ย จัน เมีอัน เกอะ ลิจ ปวง มุย เต็จ แดล

แอ๋ย เค็ง จันบ ลีย ตะ จแน๋ย ออย มาโง บุน- ปรำ จัน
เมีอัน ซี จแน๋ย มัน ม็อค แอ๋ย ยัว รำเปี๊อิด แว้ย เทอ ออย เมีอัน เพ็ด
จันบ ลุด เตวี ลุด โม
ตอโม เมีอัน เท็ด คลัง ลีย เทอ ออย มัน ลิจ ปวง ตีจ
แอ๋ย คีว อังกุย ยม ปรัวฮ มัน เมียน ปวง เมีอัน โฮบ

* ภาษาเขมรถิ่นไทย (สุรินทร์) เรื่องยายเขียวกับแม่ไก่





ริง เค็น อังกาบ*

เมียน อังกาบ มุย อาซไร เนวี นื่อง ชรัส มาคาง ก๊อด ลูกตา
เคียน ลูกตา บาน ชัน อาฮาร จังญู เรือลใจ อังกาบ เกอะ กิด จ้อง
เกิด ลูกตา ลูกตา ชัน จังฮัน รุจ ยัว บาย ชบัส ออย เมียน อังกาบ
เกอะ กิด จ้อง เกิด เมียน

เมียน เวีย บาน จเนีย ซี ชรุล มั่น ปปาก เตวี รัว คลุน แอญ ซี
จเนีย เนวี จังญู จังญู เกอะ เมียน จแก โม แดญ คำ อังกาบ เกอะ
กิด จ้อง เกิด จแก ชเนีย จแก เกอะ ซี บาย แดล เมียน มน อง
พอ ตา เมียน มนีส โม รัว ลูกตา จแก เวีย ลีย แดญ คำ มนีส นุส
มนีส ลีย เตียด จแก ปัด ตีบ อังกาบ เกอะ กิด จ้อง เกิด มนีส เวเลีย
นุส แอญ เกอะ

เมียน รุย มาตุ เอียร โม ตม จ้อง จม็อส มนีส มนีส รำคาน เกอะ
ลีย กรอก แจญ อัง กาบ เกอะ กิด จ้อง เกิด รุย มนอง อ่ำปง ตากิด
เนวี พลีน พลีน รุย นุส เกอะ เอียร ตม ตม จม็อส อังกาบ อังกาบ
เกอะ ลีน นาด ลิต ปแล็บ วี รุย นุส ลีย กิด บาน ทา เกิด ออย เกอะ
มันเจีย เป็น เกิด คลุน แอญ



* ภาษาเขมรถิ่นไทย (สุรินทร์) เรื่องกบ



๑๒๗

นิทานรักชาติ





เลา ไช้ ชูห์ เที้ย ปิลห์ *

มัว อี ตาห์ กิห์ เท่า เล่อ นค้อ มัว อี ตูห์ เลา ไช้ ชูห์ ญื่อ ตี อี
กงห์ ฮ่า ยซัง นีห์ เต่า เล่อ นค้อ ลอห์ ขัว. เจห์ มัว อี ตูห์ ปิลห์ ญื่อ
เยช เตรา เนต้อ ตูห์ ปลีห์ เต่า ฮน่อ ตูห์ เลา ไช้ ขัว นีห์ เที้ย ลี นกาห์
ตั่ว ต่อ ตูห์ ไช้. ต้า ลีห์ ตูห์ไช้ ปอ ตูห์ ปลีห์ อัว เนต้อ เล่อ. เจห์ ตูห์ ไช้
เที้ย ลี ยา มูห์ เมอห์ เล่า นฉีห์ นตง เล่อ. ปลีห์ ตั่ว ศอห์ ไช้ ญื่อ เลี้ย
เฮ้ง. ปลีห์ เที้ย ลี ตาห์ ไช้ เตียห์ กู ฉีห์ ยอห์ ตั่ว ต่อ ก้อ ตี ยอห์ ก้อ
ขัว คอๆ กู เลี้ย กู เที้ย ลี ตั่ว มลงห์ ซี. วี กู ป้อ เนี้ย ฌอ กู ฌอห์ เล่อ
กู ฌัว เลี้ย เฮ้ง ลี กู ฮน่อ ก้อ ขัว อัว เตรา กู ยซง เลี้ย เฮ้ง กู เที้ย
ตั่ว มลงห์ ซี. ตูห์ ปลีห์ ตาห์ ลี อัว เตรา ตูห์ ไช้ เลี้ย มัวห์ “ไช้ เที้ย
เตี เตียห์ กู ป้า ก้อ ตูห์ เลี้ย เฮ้ง ลี. ไช้ เที้ย ไฮห์ เตียห์ ยอห์ ลี กู ม่า
ตร้อ ขัว ตั่ว เตรา ก้อ มลงห์. ปลีห์ ไฮห์ เตรา ไช้ เตียห์ ยอห์ ก้อ ลอห์
ขัว เยชๆ ก่อ ฮน่อ ฌึง เที้ย มาห์ ฮ้า ยา ยซง มลงห์ ฉ้า. ตูห์ ไช้ เที้ย
ลี ยา ลอห์ ขัว เยชๆ ตูห์ ปลีห์. ตูห์ ปลีห์ เที้ย ลี ตร้อ ไฮห์ เตรา ไช้
เตียห์ กู มลงห์ ก้อ ขัว กู เข มัวห์ มลงห์ มาห์ ยซง มลงห์ เฮ้ง ยอห์
ก้อ ขัว ก้อ ฌึง เข มัวห์ ขัว เที้ย มาห์ ฮ้า ยา ยัว คอ เลี้ย เที้ย ยัว
ยซง มลงห์ เฮ้ง ลี. ตูห์ ไช้ ตรัว ตูห์ ไช้ เที้ย ลี เขมัวห์ ขัว เจห์ ตูห์ ปลี
ห์ เที้ย ลี ตี เฟลล นทอห์ ไช้ จ้า ต้า จ้อ มูห์ น้อ เล่อ.

* ภาษาม้งเรื่องไก่ป่ากับแมวป่า





ออหิ*

มัว อี๋ ตูห์ ป้อ ออหิ จ้อ ฉี๋ ตูห์ เม ญัว มัว อี๋ ตูห์ เม ญัว ออหิ
 เม ตูห์ ป้อ ออหิ ฮลื้อ เฮ้ง ฉี๋ ปู๋ ตูห์ เม ญัว ออหิ มูห์ เก่ ลี. ตูห์ ป้อ
 ออหิ เที้ย มัว ตูห์ เม ญัว ออหิ เอ่ เตร้อ เนต้อ นตร้า เข้า อี๋ คี๋ ซี้.
 มัว อี๋ ฮนึ่ง ตูห์ เม ญัว ออหิ เม เค่อ มื่อๆ ตูห์ ป้อ ออหิ เค่อ จ้อ ตูห์
 เม ญัว ออหิ เม มูห์ เนทรีย กี้จ้ว. กี้จ้ว ไฮหิ เตียหิ ตูห์ เม ญัว
 ออหิ ฉี๋ เตา เข้า มูห์ เก่ ลี นีหิ เที้ย ลี เขার্থๆ ยชอห์ ยัว ฉุ่ เจีย ตูห์
 เม ญัว ออหิ มูห์ เก่ เที้ย เที้ย มัว ยชอห์. เท่า ลอหิ ศอห์ ฉะ ตูห์
 ป้อ ออหิ เที้ย เจีย ตูห์ เม ญัว ออหิ เม มูห์ เก่ อี๋ เลงหิ. คี๋ เท่า เนต้อ ลอหิ
 ตูห์ เม ญัว ออหิ เที้ย มูห์ เตาหิ เก่ เที้ย มัว ยชอห์ เล่อ เล่อ เล่อ เดอหิ ยชง
 เลี้ย เกอหิ.



* ภาษาม้งเรื่องเปิด



๑๒๙

นิทานรักจากหอน





แก๊ง กี่ ตรึง ฉนวนตู๋*

ตรึง ฉนวนตู๋ ยอห์ อี้ ลู๋ ตรึง เลี้ย เฮ้ง. เลี้ย มูห์ ศอห์ เตรา เล่า
เช่านตู๋. ตรึง ฉนวนตู๋ ยอห์ อี้ ค้อ เก่ มูห์ ลอห์. เนต้อ ตี้ เนงห์ เนตี้ย เต
เทีย เนงห์เช่านตู๋. ยอห์ เล้ง ตีห์ ซ่า มูห์ เล่า นตู๋ ยัว ฉู่ เนจ เล่า ตรึง
ฉว นตู๋. นีห์ เทีย ยอห์ อี้ ค้อ เก่ มูห์ ลอห์ เนต้อ ตี้ เนงห์. มัว อี้ ฮนึ่ง
ด้า นคีห์ ญุห์ เนฉว มัวห์ เพ. เทีย ศอห์ ไนฉ เกอห์ เกาห์. นีห์ ฮน่อ
เตียห์ เฮ้า เทีย เต นอ มัว อี้ ตูห์ ป้อ เนีย. ยชง เนก้า ฮู อัว “เนศ้อ”

ยอห์ ตูห์ ป้อ เนีย อัวห์ ยชง เนก้า เปล้า มัวห์ ฉោห์. เทีย เปล้า
เฮา เนตง ยงห์. เนฉว มัวห์ เตอ มอห์ ญงห์. ด้า ลีห์ ยอห์ คี นู๋ ลีห์
ลึง ตูห์ ป้อ เนีย, คี นู๋ลีห์ลึง ยอห์ อี้ ตูห์ ฮลัว อัวห์ ยชง เนตร้าห์ เทีย
มัว เป้ง ซี้ เฮ้ง. ซี้ห์ ลี ฉัว แซง มัว ฮี อัว นีห์ ยอห์ อี้ ตูห์ เนงห์ อัว
เนงห์เช่า นตู๋ เทีย เนงห์ เนตี้ย เต มัว ค้อ เก่ เจีย เลี้ย เตรา นีห์, มัว
อี้ ฮนึ่ง ฮัว ไตห์เช่านตู๋ ตูห์ ตู เตา ตัวห์. เทีย ฉว อ้อ ตูห์ เป้ง เยซัง
ลอห์ ทอ คี นู๋ลีห์ลึง มูห์ ฉัว แซง เตรา นีห์ ตูห์ ตู ลู๋ เนตงห์ ตัวห์. อัว
เนต คี นู๋ลีห์ลึง ยัว มูห์ นีห์ เตา ไฮห์ เตรา นีห์ ตูห์ ป้อ เนีย ไฮห์ เตียห์

“ก้อ ฉวอ เฮ้ ฮ่อ ตรึง เทีย ใจ, เท่า ตีห์ กู ตรอ ลอห์ ศอห์ มา เฮ้
ฮ่อ ตรึง” นีห์ ไฮห์ ตาห์ นีห์ เทีย นตรอห์ อ้อ ตูห์ เป้ง เยซัง เนจ เนต้อ

* ภาษาม้งเรื่องตำนานภูซี้ฟ้า



ตรึง ฉ้วนตุ้ มูห์ เตรา เล่า เข่านตุ้ เล่อ, เดฮา มูห์ เตา เป็ ฮนึ่ง ต้า
นคี่ห์ญ์ ฮน่อ เตยห์ คี๋ ญี่ลีหี่ลิ่ง ฌีห์ ฌื่อ ฌื่อ เล่อ, นีห์ เทีย ลี เคีย อัว
อี๋ ตูห์ ปอห์เลาห์ เลาห์ ท่อ ม่อ น้อ. เนศ่อ ฌีห์ เป้า เนศ่อ เทีย ลี ฌื่อ
ฮ่อ ตรึง. ต้า นคี่ห์ญ์ ป่อ เทีย จ้อ เนศ่อ มูห์ เล่า เข่านตุ้ เล่อ. คี๋ ญี่ลีหี่
ลิ่ง ตร้อ ข้า ลอห์ คอห์ ฌื่อ จาห์ ฌีห์ ป่อ ป่อ เนีย เล่อ นีห์ เทีย มัว ได้
เอีย ฮี๋ อัว ลอห์ ฌื่อ ไล้. เทีย เป้า เตยห์ ต้า จ้อ เนศ่อ มูห์ เล่อ,
นีห์ เทีย นขา นต้า เทีย เจา เนศ่อ ตัว เล่า เข่านตุ้ เล่อ. ค้อห์ เนต้อ
นคี่ห์ญ์ ฮ่อ ตรึง. นีห์ เทีย เนท นคี่ห์ญ์ เตยห์

“เจีย ลี มัว ภู่ ป่อ เนีย ตร้อ ลอห์ ยอห์ ฌีห์ มัว มาห์ ป่อ ฮี๋ ฮี๋ ลี”
นคี่ห์ญ์ นขา อี๋ เตรา เตาห์ เต่อ เฮ้า ฌื่อ ตัว, คี๋ ญี่ลีหี่ลิ่ง ฌา ตี๋ นตาห์
เตรา นคี่ห์ญ์ ตู อัว ๒-๓ ยา ฌื่อ ลี คัว เนกาห์ ลี ฮี๋ เล่อ เทีย.
นคี่ห์ญ์ ฌา อี๋ เตา เตรา ลีหี่ลิ่ง, ลีหี่ลิ่ง ยชา เดฮา เปลอห์ เล่อ, ลี ตัว
เตา ๗ ฮนึ่ง ๗ ฮมอ นคี่ห์ญ์ ยัว ลี เตยห์ เตยห์. นคี่ห์ ญ์ เทีย มัว
เนศ่อ ป่อ เกียห์ ลอห์ เตรา เฮ้า เนตีย เต้ เล่อ ลีหี่ลิ่ง เทีย ลี ตีห์
เพลอ เล่อ ข้า ลอห์ เล่อ. เจห์ นคี่ห์ญ์ เทีย ลี ฌา ตี๋ เตาห์ เตรา ตรึง
ฉ้วนตุ้ ตู นทรอ เนพา นพี ลอห์ เตรา เฮ้า เตีย เต้ เล่อ. เทีย อัว เตรา
เนงห์ เข่านตุ้ เทีย เนงห์ เนตีย เต้ มูห์ ลอห์ ไล้ ฌวห์ ฌีห์ ลี เตา เล่อ.

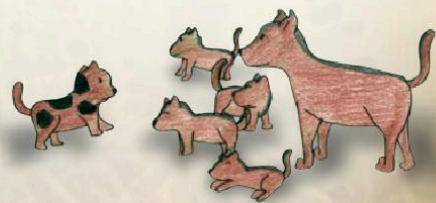


อะโมจ จ๊อด อะต๊อก*

กลา เตอะ กลอ เบอะ มั่ว เกอะ โล โกน 5 โกน โดดอ๊อด เก่าส ไยะ
มู อะต๊อก อะต๊อก เปื่อ ม่อง โสมญ จัว เรือ จัว ตอย โสมญ จัว สมาน
“มูปะ เกอะ เปื่อ ม่อง อัว รอ” “อัว โมจ เกอะ เต่าส โสมญ จัว กอม ระ”
โสมญ จัว กอ อะต๊อก เต่าส กาละ อะต๊อก เต่าส โสมญ จัว จัว กาด
ต๊อย เกาส นอม ชู ช๊อด ดาจ เกาส อ๊อด ระ

อะโค เก่าส โมจ ปรว อี เกลิง สะเน อะต๊อก สอม “ อัว เฮอะ
เต่าส โสมญ จัว อัว เต่าสโมด ปรว ระ” อะต๊อก เต่าส อะโมจ ปรว
กลุ่ เหมม ปรว ภู ดาจ ไปลัก ฮ้อย ทาน ตอย กยา อะไว่ก โมจ ปรว
สะ โว อา ระ อะต๊อกสอม “อัว เฮอะ เต่าส โมจ ปรว อัว โมด เกอะ
เต่าส กยา “ โสมญ จัว กอ เต่าส ระ

อะต๊อก เต่าส กยา อะไว่ก ฮ้อย ทาน สะรอส นอม ชู ตุ่ม ชะไกส
อะเน้าวกรุ่น มั่ว ไม่ะ เฮอะ ตุ่ม อะต๊อก สอม “อัว เฮอะ เต่าส กยา อัว
โมจ เกอะ เต่าส อะเน้าว กรุ่น ระ” โสมญ จัว กอ เต่าส ระ



*ภาษามอญเรื่องเจ้าต่างอยากรเป็นอะไร



อะต็อก เต่าส อะเน้าว กรุ่น เปรียง มั่ว เกลิง ที่ สะรอส เทาะ อัด
อะต็อก สอม “อ้าว เฮอะ เต่าส อะเน้าว กรุ่น อ้าว โม่จ เกอะ เต่าส
เปรียง ระ” โสมญ จัว กอ เต่าส ระ อะต็อก เต่าส เปรียง ที่ ม่อง อัด
ซอม ตอย มะนีส ร่อบ กิด เจ็ก แต่จ โล่ อะต็อก สอม “ อ้าว เฮอะ เต่าส
เปรียง อ้าว โม่จ เกอะ เต่าส เจ็ก “โสมญ จัว กอ เต่าส ระ

อะต็อก เต่าส เจ็ก แต่จ อัด ซอม ตอย น้อย มั่ว กิด เจ็ก ปอด
อา อะต็อก สอม “ อ้าว เฮอะ เต่าส เจ็ก อ้าว โม่จ เกอะ เต่าส น้อย ระ”
โสมญ จัว กอ เต่าส ระ อะต็อก เต่าส น้อย อา กลัด เขียะ อะนะ สะ
ก่อว สะก่อว สะเดียง กิด น้อย ไตส กรีบ น้อย สอม “ อ้าว เฮอะ เต่าส
น้อย อ้าว โม่จ เกอะ เต่าส สะก่อว ระ”โสมญ จัว กอ เต่าส ระ

อะต็อก เต่าส สะก่อว อา กลัด เขียะ อะนะ กลอ กลอ สะเดียง
กิด สะก่อว ระ อัด อะโนด อะต็อก อัด โสมญ จัว กะเลียง เต่าส กลอ
เปือ อะริม ตอย จาว อา ม่อง กะรุม เกา บอว สะเก้า ระ





ปะราว อะเซาปุดไกอง*

กลอน ไต้อะลิ้ม สะดาจ กลัดทေး กยี่ ระ
สะดาจ โลไฟะ โลอน สุขุม จิส เตื่อเต่าฮ สะร่อง ปะจ็อก
ซึ่มจาด โม่ญ ปะโรง เกลิง เชิง นาก ยี่
สะกือ กอ อะแยย เล เกอะ นา กยี่ กอม
ช่าย กอ ไฮ่ง เล อะลอก นา ดุด เกอะ นา กยี่ ระ
ซึ่มปลู มั่ว ลู ปะแรจ บักอา กะมาย ยี่
กาละ ลู อะเลียง เกลิง กยี่ อี๊ดด อา ระ
อะเซา เกลิง จอบ ร่อง กยี่ ปะดอว กะมา เฮอะ มั่ว ตอย
อะเซา ไปก อีเวิม “โฮ่ย่าย” ทือกโนญ เตือกอ โนญ โดด ปุดไกอง
อะเซา โนญ โดด ปุดไกอง ม่อง เตือกอ ละมูฮ ระ

*ภาษามอญเรื่องมดแดงกันปอง





มูंपะ*

ซุ ซุ มูंपะ เกอะะ จ๊อก ฮี๊ด นู๋ ป๊อก ดูน ระ อั่ว ไต๋ฮ ฮี๊ด
ป๊อก ป๊อก มูंपะ เกอะะ ดูน ฮี๊ด นู๋ กะ โม่ก ระ อั่ว ไต๋ฮ ดูน
กะ กะ มูंपะ เกอะะ โม่ก ฮี๊ด นู๋ เปรียง อะลุ่ม ระ อั่ว ไต๋ฮ โม่ก
เปรียง เปรียง มูंपะ เกอะะ อะลุ่ม ฮี๊ด นู๋ มะนีส ตัก อั่ว ระ อั่ว ไต๋ฮ อะลุ่ม
มะนีส มะนีส มูंपะ เกอะะ ตัก ฮี๊ด นู๋ เปยื่อ เปิง ระ อั่ว เกอะะ ตัก
เปิง เปิง มูंपะ เฮอะะ จิ้น ฮี๊ด นู๋ อุด เตียก ระ อั่ว เฮอะะ จิ้น
อุด อุด มูंपะ เกอะะ เตียก ฮี๊ด นู๋ พร๋อว กู ระ อั่ว เกอะะ เตียก
พร๋อว พร๋อว มูंपะ เกอะะ กู ฮี๊ด นู๋ แ่งย อะเรอะ ระ อั่ว เกอะะ กู
แ่งย แ่งย มูंपะ เกอะะ อะเรอะ ฮี๊ด นู๋ อั่ว ทัง คาง ระ อั่ว เกอะะ อะเรอะ
คาง มั่ว ป๊อ มั่ว เกริง เชิง ม่อง เฮอะะ ฮี๊ด มูंपะ เกอะะ อะเรอะ ม่อง รอ

* ภาษามอญเรื่องทำไม





ต๋อกรอ ค็องนั อีเตะ คั้ว แอ์ก็อก *

อาคอ ชาตุ อาวี่, ต๋อกรอ คุโตะ ป็อยาลัน ดี ค็อปี ชูง. ค็องเะฮ
ค็องเะฮ คุโตะ ป็อยาลัน ตุ, เตีย ก็อเละฮ อีเตะ คั้ว แอ์ก็อก คุโตะ
ค็องเะฮ ป็อริอันง.

ต๋อกรอ ปน ตาอ ค็อกัต อีเตะ “เฮ! กาวัน, ซายอ ตะ ป็อเนะฮ
ก็อเละฮ ฮังปอ ป็อดั้ว นี, ซาแะฮฮ ฮังปอ ป็อดั้ว นี ญกััน ม็อนาตัง
กัาปง นี?”

ลาถู อีเตะ ปน ยาวับ “ชูงเะฮ ซ็อม่าจ่า ฮัง กาตอ. กามี ญกััน
ม็อนาตัง กัาปง นี, กัาปง กามี เยาอุ ดาวิ ซีนี” ค็อกรอ ปน ค็อริจัน
นะ ปี ป็อยาลัน ดี กัาปง อีเตะ.

เตีย ปน ป็อจ่ากัป ค็องนั อีเตะ “เฮ กาวัน! ญเละฮ กอ ซายอ นะ
ปี กัาปง ฮัง?”

อีเตะ ปน ยาวับ “ญเละฮ, ตาปี ฮัง นะ ปี มาจ่า มานอ? ฮัง ป็อยา
ลัน ลามัต. กาเลา นะ ปี ตุ, ก็อนอ ป็อยาลัน ค็อก อาวี่ ค็อก มาล้า.
ลอ ตะ อาปอ, กาเลา ฮัง นะ ปี, กามี ญเละฮ บาเวะ ปี”

* ภาพลายปูปาดานี้เรื่องเดียวกับเปิดสองตัว



๑๓๖
นิทานสำหรับเด็ก





ลือไปฮ ตู, อีเตะ ปน บาเวะ กาญ ชือบาตัง, เดีย ชูโระฮ
ตือกอรอ กิเกต กาญ ตี ตือเงาะฮ. อีเตะ แซกือก กิเกต กาญ ตี กานัน,
แซกือก ลากี กิเกต ตี กิริ.

ชือบือลม นะ ตือรือบั้ง, อีเตะ ปือชัน กัต ตือกอรอ “วักตุ ตือรือ
บั้ง ตู, ฮัง ยางัน บือจากัป อาปอ อาปอ”

ดูโตะ ชัต, อีเตะ ปน บาเวะ ตือกอรอ ตือรือบั้ง. ตือเงาะฮ
ตือเงาะฮ ตือรือบั้ง, ตือกอรอ ปน กือเละฮ เลาต, กือเละฮ ญัตัน ดัน
กือเละฮ ชูไ, เดีย ปน บือราฮอ ชือรือเนาะ. ลือไปฮ ตู แดปอ ปน
ตือรือบั้ง ซำไป ซาตุ กำปง. ออรั้ง ออรั้ง ดาลำ กำปง กือเละฮ แดปอ
ดูโตะ ตือรือบั้ง, ออรั้ง กำปง ปน ซอเราะ.

ซอรั้ง กำปง บือกาตอ “ไมละฮ กิตอ แดเงาะ ตือกอรอ ญูเละฮ
ตือรือบั้ง, ไมละฮ บือวก กิตอ แดเงาะ”

เดาะฮ ตือกอรอ ตือจัก, เดีย บือราฮอ มาเราะฮ. เดีย ปน บือกาตอ
“แดปอ นี ตะ บือเนาะฮ กือเละฮ อีเตะ ตือรือบั้ง กอ”

วักตุ ตือกอรอ บือจากัป, มุลต เดีย ปน ตือลือไปฮ ดาฐิ กาญ.
ลือไป ฮ ตู, เดีย ปน ยาโตะฮ กือ ตาเนาะฮ, ตูโบะฮ เดีย บือเงาะฮ,
นาเซบ ไบอิ เดีย ตะ มาตี, ตือกอรอ อิงต ไลอน กาลี, กาเลา อีเตะ
อาเยาะ ปี รุเมาะฮ เดีย ญูเลาะ, ตือกอรอ ตะ เมา บือจากัป เดาะฮ.





ลือมู เนาะ ตุกา ชอร*[☆]

อาตอ ลือมู แซกอ โคะ มาแก ฉุปฺ ดี ตือปี บาโระฮ. โคะ เตาะ ลา
มอ นูรง แลปา มารี ตือองะ ดี อาตะฮ บือลาแก ลือมู.

ลือมู ตือริเยาะ “เบาะฮ เบาะฮ”

นูรง แลปา กาทอ “ลือมู บะปอ ชอรอ มุง บือชา ซางะ? บาเอะ
ชอรอ อากู ‘กูโกะ ซือตะ, เกี้ยว เกี้ยว.”

ลือมู ตาญอ นูรง แลปา “นูรง แลปา มุง มาแก ‘ก_าปอ นูเละฮ
ชอรอ มุง ซือตะ ซางะ?”

นูรง แลปา ยาวะ กาทอ “อากู มาแก นูเวะฮ กือริแย ดูวอ ตีกอ
นูเต ซารี, ลือ ปะฮ ตู มาแก บือลาแล ดูวอ ตีกอ แอกอ ซารี. ซาเบะ
ชอรอ อากู ซือตะ.”

ลือมู ‘บุง นูรง แลปา กาทอ ‘กิตู, ดียอ ปง กิ จาริ นูเวะฮ กือริแย
ดือองา บือลา แล ซือลาถู. ดียอ มาแก ซือรปอ ดือองา นูรง แลปา ตู รอยะ.

ลือมู ตือรา นูวะ ชอรอ ตือริเยาะ ตะแป นูรง แลปา “เบาะฮ
เบาะฮ, ชอรอ อากู ซือตะ ซือรปอ มุง เตาะ ลากี้?” ลือมู ตาอ นูรง
แลปา.

* ภาษามลายูปาตานีเรื่องวัวอยากเปลี่ยนเสียง



๑๓๘

นิทานเด็กชายแดน





นุรง แลบา ยาวะ กาคอ “เดาะ ชีอรูปอ ลากี.”

ลือมู ปง ก็ จารี มาแก บือลาแล ปูเลาะ. ตือเงาะฮ โตะ จารี บือ
ลาแล, ตือยอ ‘ยปอ ตือองา กือรบา.

ลือมู นูวะ ซอรรอ ตือรีเยาะ “เบาะฮ เบาะฮ” ปะฮ ตือยอ ตาอ
กือรบา “กือรบา ซอรรอ อากู ชือดะ ชูปอ นุรง แลบา กือเดาะ ลากี?”

กือรบา กาคอ เดาะ “ชือดะ. ลากี”

ลือมู เตาะ ตาฮู เนาะ นูวะ บาละฮ มานอ. บือราฮอ ลือเตะฮ
เดาะฮ ชือบะ ตือยอ เดาะ มาแก อุปู บาญเาะ ฮาริ เดาะฮ, ตูโปะฮ
ตือยอ ปง กูรฮ.

กือรบา ก็ รอยะ กอ ลือมู “ลือมู ลือมู, มุง เตาะเละฮ ตูโระ นุรง
แลบา ชือบะ นูเวะฮ กือรีเย ตือองา บือลาแล ตู มาแกแน นุรง แลบา
มาแกแน มุง อุปู. กาลู มุง มา แก ชือตารอ มานอ ปง, ซอรรอ มุง เตาะ
ชือดะ ชือรูปอ นุรง แลบา ยเกาะ.”

ลือมู บาร เปแะฮ กาคอ นูวะ บาละฮ มานอ ปง ซอรรอ ตือยอ ปง
เตาะ นูเละฮ เนาะ ตูกา ลือมู ปง กือเละ มาแก อุปู ชือรูปอ ชือตือยอ.





คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า)
ที่ปรึกษาด้านกระบวนการเรียนรู้ (นางสาววิณา อัครธรรม)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. (นางสาวไพรวลัย พิทธิสาลี)
ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย (นางสาวนิจุสตา อภินันทาภรณ์)

ที่มาของนิทาน

โครงการพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษ
โดยแนวทางทวิภาษา
(ภาษาไทย-มอญ, ภาษาไทย-เขมรถิ่นไทย, ภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว์,
ภาษาไทย-ม้ง และภาษาไทย-มลายูปาตานี)

โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม

โรงเรียนบ้านโพธิ์ทอง	โรงเรียนบ้านพุย
โรงเรียนบ้านห้วยหาน	โรงเรียนบ้านห้วยคุ
โรงเรียนบ้านรักแผ่นดิน	โรงเรียนบ้าน แผ่นดินทอง
โรงเรียนบ้านประจัน	โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐	โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ

ดำเนินการจัดพิมพ์

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพปกและภาพประกอบ

นายชัยยศ สุขด้อย และองค์การการค้าของ สกสค.

บรรณาธิการ

นางบุษบา ประภาสพงศ์



ความรู้ดูล้ำ
คิดค่าควรเมืองนั้บ
เพราะเหตุจ้กอยู่กับ
โจรจ้กเปี่ยนบ่ได้

สินทรัพย์
ยั้งไช้
กายอาต มานา
เร่งรู้เรียนเอา

*โคลงโลกนิติ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร

